

ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ – ΠΡΩΗΝ ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ

Άρθρα

(Πολιτικά – Φιλολογικά –
Θρησκευτικά – Λαογραφικά κ.λ.)

ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ

ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ – ΠΡΩΗΝ ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ

Δωρεά στη Δημόσια Βιβλιοθήκη
Δήμου Κόνιτσας

7/10/2005

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΆΡΘΡΑ

(ΠΟΛΙΤΙΚΑ – ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ –

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ – ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ Κ.Λ.)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 49.857
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ. 398094953 ΡΕΜ

κωδ. εγγ. 6999

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Διάφορα άρθρα μου (πολιτικά, θρησκευτικά, φιλολογικά, αρχαιογνωστικά, λαογραφικά κλπ.), που δημοσιεύτηκαν τα τελευταία χρόνια στην εφημερίδα «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, επόμενο είναι, με τον καιρό, έτσι όπως βρίσκονται διπλωμένα αποκόμματα στο συρτάρι, να καταστραφούν από τον πανδαμάτορα χρόνο.

Γι' αυτό το λόγο θεώρησα σωστό να δακτυλογραφηθούν, να φωτοτυπηθούν σε λίγα αντίτυπα και να πάρουν τη μορφή βιβλίου.

Τα πολιτικού περιεχομένου άρθρα τα έγραψα με ~~αφορμή~~ πάντοτε την κραυγαλέα επικαιρότητα. Το ίδιο και εκείνα, που αναφέρονται στην Εκκλησία, στους κληρικούς παντός βαθμού, οι οποίοι δυστυχώς, με τα επαίσχυντα έργα, τις αμαρτωλές συμπεριφορές τους και την όλη ζωή και δράση τους έδωκαν λαβή να δημιουργηθούν δυσμενή είς βάρος τους σχόλια.

Πιστεύω ότι καθένας έχει δικαίωμα να εκφράζει ευθαρσώς, ελεύθερα και μετά παρρησίας τη γνώμη του.

Νικ. Χ. Ρεμπέλης

Κόνιτσα, Σεπτέμβριος 2005

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Μερικά χαρακτηριστικά έθιμα του γάμου από τη Βούρμπιανη (προπολεμικά)

*Από το Νικ. Χ. Ρεμπέλη, φιλόλογο, πρώην Λυκειάρχη
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 20-8-2005)*

Όταν οι δύο οικογένειες συμφωνούσαν για το συνοικέσιο, τότε μία συγγενής του γαμπρού ξεκινούσε με την κανίστρα παραμάσκαλα για να γνωστοποιήσει και επισημοποιήσει το ευχάριστο γεγονός. Έφερνε στη νύφη χρυσό δαχτυλίδι, σταυρό, μεταξωτό μαντήλι κ.τ.λ. Αυτά ήταν τα λεγόμενα «ειδίσματα» τα οποία επέστρεφαν αν, για οποιονδήποτε λόγο, ματαιωνόταν ο γάμος. Έτσι η φράση «έρ'ξαν τα ειδίσματα» σήμαινε: διέλυσαν τον αρραβώνα.

Η αρραβωνιασμένη ντρεπόταν πολύ, ιδιαίτερα, όταν, στην πρώτη επίσκεψη του μνηστήρα με το βλάμη, έβγαινε με το δίσκο να τους κεράσει γλυκό.

Στο δρόμο, όταν από μακριά έβλεπε τον ίδιο ή τα μελλοντικά πεθερικά της, άλλαζε αμέσως δρόμο ή γύριζε πίσω, για να μην τους συναντήσει.

Την Παρασκευή (προ του γάμου) οι Καλεστάδες έπρεπε να είναι 9 ή 11 ή 13, πάντοτε δηλ. μονός αριθμός, όχι ζυγός, που υποδήλωνε δεύτερο γάμο.

Μετά το πλούσιο φαγοπότι άρχιζαν τα τραγούδια, κι όταν έφευγαν, η νύφη τους κρεμούσε στον ώμο ένα ζευγάρι άσπρες μάλλινες κάλτσες (δώρες), που τις είχε πλέξει μόνη της. Στα ψωμιά του γάμου (κουλλούρες) έβαζαν και αλεσμένο ρεβίθι και το νόστιμο και μυρωδάτο αυτό ψωμί λεγόταν «ρουφτένιο».

Τα παιδιά καλούσαν (1) τους συγγενείς για το γάμο με τους γνωστούς «τεσιερέδες». Οι προσκαλεσμένοι «μετά δείπνου» πήγαιναν το βράδυ της Κυριακής με «κανίσ'» (2), δηλ. με δώρο (κρέας ψητό, μπουρέκι, κλωστό, κρασί μέσα σε κανίστρες).

Το Σαββατόβραδο η αρραβωνιασμένη καθόταν αμίλητη και στενοχωρημένη εν μέσω των φιλενάδων της. Στο κεφάλι της είχε δεμένο «μπούλα» άσπρο μαντήλι, που της κάλυπτε το μέτωπο. Απέφευγε να κοιτάζει δεξιά κι αριστερά. Όταν έπαιρναν νερό και ζύμωναν την κουλλούρα (το κόσκινο το πρωτόπιανε αγόρι) οι συγγενείς κερνούσαν το κανίσ' με δραχμές και εκείνη, που το είχε ζυμώσει, φεύγοντας, τύλιγε καλά το ζυμάρι στην ποδιά της, γιατί τα παιδιά, κατά το έθιμο και χάριν αστειότητας, παραμόνευαν στην πόρτα να αρπάξουν λίγο ζυμάρι.

Το πρωί, βαθιά χαράματα, κι ενώ ο χορός συνέχιζόταν, έρχονταν ο αρραβωνιαστικός με το βλάμη κι έτρωγαν κόκκορα βραστό.

Το πρωί της Κυριακής τα κορίτσια αρμάτωναν (στόλιζαν) τη νύφη. Η Καλλιρρόη, γνωστή στα περίχωρα, έραβε το νυφιάτικο φουστάνι. Πάνω από το τσιπούνι, που το είχε κεντήσει ο Γιάννης ο Φουρκιώτης με το γιο του, της έριχναν στους ώμους και στην πλάτη μεγάλο μαντήλι καλαματιανό με κρόσια, την καλαμάτα, που τη φορούσαν τις Κυριακές

¹ Το ρήμα «καλώ» χρησιμοποιείται στους γάμους, στους οποίους προσκαλούν τους συγγενείς με γραπτή πρόσκληση (τεσιερέ). Αντίθετα το ρ. «κράζω» σημαίνει: προσκαλώ προφορικά σε γιορτάσι, φιλιά κ.τ.λ. Κανένας δεν πήγαινε στο γάμο καλούμενος προφορικά.

² **Κανίσ'**. Η λ. από το αρχ. κάνεον - κανούν = καλάθι, κανίστρα. Σε τέτοια «κανά» ευγενείς παρθένοι Αθηναίες, αι Κανηφόροι, μετέφεραν προσφορές και δώρα στην πολιούχο θεά Αθηνά στον Παρθενώνα στη γιορτή των Παναθηναίων.

και μετά το γάμο για πολύ καιρό. Σοβαρά δεμένο ήταν το μαντήλι του κεφαλιού. Στο πρόσωπό της έπεφτε ένα σκέπι (σιέπ') από λευκό τούλι, για να μην την βλέπουν κατάματα. Στα χέρια της κρατούσε άσπρο χειρομάντηλο, με το οποίο, πότε πότε, άγγιζε απαλά το μέτωπό της. Στεκόταν όρθια με τα μάτια μισόκλειστα και κοίταζε χαμηλά· καμάρωνε, όπως έλεγαν. Όταν ερχόταν η ώρα ν' αποχωριστεί το σπίτι της, ποτέ δεν ξεκινούσε μόνη της, αλλά την τραβούσε από το χέρι λίγα βήματα ο μπράτιμος. Γι' αυτό η φράση: «Την είχε τραβήξει ο ...Γιώργος» δήλωνε ότι ο Γ. ήταν μπράτιμος στο γάμο της.

Όταν το απόγευμα πήγαιναν να πάρουν τη νύφη, οι συμπέθεροι τους υποδέχονταν με τραγούδια στην αυλή. Εκεί στις χειραψίες, μαζί με τις ευχές, άλλαζαν και εικονικά δωράκια. Μπορούσε δηλ. ένας να δώσει ντομάτα και να πάρει καρύδι, άλλος φλούδα πατάτας με μήλο και άλλος επίμηκες αγγουράκι με τσουκνίδα. Όταν, μάλιστα, τύχαινε το αγγουράκι να το πάρει παντρεμένη γυναίκα, δεν έλειπαν τα αστεία και τα γέλια εκατέρωθεν, ιδιαίτερα, όταν εκείνος που το έδινε διακρινόταν για το λεπτό του χιούμορ.

Καμιά φορά η στέψη γινόταν την προηγούμενη Κυριακή, στο σπίτι της νύφης, σε στενό οικογενειακό περιβάλλον, κι αυτό, γιατί φοβούνταν την πολυκοσμία στην εκκλησία, μήπως τους κάνουν μάγια ή «αμποδέσουν» το γαμπρό. Στη στέψη η νουνά έριχνε στους ώμους και των δύο ύφασμα, που λεγόταν «ζυγός», γιατί τους ένωνε. Συνηθισμένη η φράση των περίεργων γυναικών: «Τί ζυγό τους έριξε;».

* * *

Προτού μπει η νύφη στην εκκλησία για τα στέφανα, έσκυβε το κεφάλι της και κάποια, κρατώντας ένα αγοράκι, το έφερνε τρεις φορές γύρω από το κεφάλι της. Στην πόρτα του νέου σπιτιού της, η πεθερά,

εκτός από τις δυο τουλούπες άσπρο μαλλί και τα ψωμιά, έβαζε στα χείλη της ένα νόμισμα και η νύφη στο φίλημα, στόμα με στόμα, τεχνηέντως το τραβούσε στα δικά της χείλη. Συμβολικές όλες αυτές οι ενέργειες της πεθεράς. Το άσπρο μαλλί, λένε πως συμβόλιζε μακροζωία, άσπρισμα μαλλιών. Προσωπικά πιστεύω πως όλα αυτά στην είσοδο της νύφης στο νέο της σπίτι υποδήλωναν τις ασχολίες της: σπορά σιταριού, θέρισμα, αλώνισμα, άλεσμα, παρασκευή ψωμιού, ρόκα, αργαλειός, γνέσιμο, πλέξιμο κ.τ.λ. Το νόμισμα στα χείλη συμβόλιζε κοινή ζωή, κοινές χαρές, αμοιβαία αγάπη, άσχετα αν πολλές φορές άρχιζαν οι παρεξηγήσεις με πρωταίτια την ιδιότροπη πεθερά, που νόμιζε ότι η νύφη της πήρε την αγάπη τού παιδιού της, που έτρεφε σ' αυτή.

Στο τραπέζι παρέθεταν πρώτο φαγητό τον «καβρωμά» (πηχτή μαγειρίτσα, πολύ νόστιμη, που τρωγόταν με πιράνι), ακολουθούσε κρέας με πατάτες, ψητό και ύστερα όλοι οι συγγενείς άπλωναν τα κανίσια τους: ψητό κρέας, μπουρέκια, κλωστά.

Και έπειτα τραγούδια του τραπεζιού (καθιστά), ένα από τη μεριά των συγγενών του γαμπρού και το άλλο από τη μεριά των συμπεθέρων.

Ακολουθούσαν τα «ντολιά» (εντολές), επειδή ο νουνός (ντολήπασας) όριζε τη σειρά εκείνων που θα κάνουν πρόποση για τα νιόγαμπρα. Ύστερα χόρευαν (3). Η νύφη χόρευε σοβαρά, αργά-αργά, χορός με αργό ρυθμό ποτέ γρήγορους, όπως, ας πούμε, καλαματιανό, που απαιτεί γοργές κινήσεις.

Όταν η νύφη φιλούσε το χέρι κάποιου, αυτό γινόταν με αρκετή επισημότητα και με αργές κινήσεις. Καμάρωνε, έκανε μια υπόκλιση, ύστερα φιλούσε το χέρι, το οποίο, αφού το άγγιζε με το μέτωπό της, το ασπαζόταν ξανά.

³ Μετά το φαγοπότι ακολουθούσε τραγούδι και χορός. Πρβλ. Ομ. Οδ. α, 152, όπου, μετά το πλούσιο φαγητό, ακολούθησε: «μολπή τ' ορχηστύς τε τα γαρ τ' αναθήματα δαιτός», δηλ. τραγούδι και χορός· γιατί αυτά είναι τα συμπληρώματα του δείπνου.

Στα παλιότερα χρόνια η νιόπαντρη ποτέ δεν έπιανε το όνομα του άντρα της στα πεθερικά της. Ποτέ δηλαδή δεν έλεγε στην πεθερά της: «έφυγε ο Κώστας» αλλά «έφυγε ο γιος σου». Τις πρώτες μέρες ποτέ δεν έβαζε στο πιάτο της κοψίδι κρέας για τον εαυτό της· αυτό θα το έκανε η πεθερά.

Όταν τα νιόγαμπρα περπατούσαν στο δρόμο, ας ήταν πλατύς, πάντοτε η νύφη ακολουθούσε από πίσω. Αν καμιά φορά πήγαινε δίπλα του, αμέσως οι γριές άρχιζαν τα σχόλια: «Για δες, ζυγά ζυγά πάνε».

Μετά τα Πιστρόφια όλοι οι συγγενείς έπαιρναν τα νιόγαμπρα τραπέζι (φιλιά). Μετά το κρέας απαραίτητη ήταν η γαλατόπιττα.

* * *

Παραθέτω τέσσερα νυφιάτικα τραγούδια από τα «Κονιτσιώτικα» του Χ. Ρ. (σελ. 91-101).

1

Του νιόγαμπρου η μάννα
ψηλά 'να σκουμπωμένη
φουρνίζει, ξεφουρνίζει
κουλλούρα για να φειάκει,
τον ήλιο να καλέσει
νουνό να στεφανώσει.
Κι ο ήλιος δεν αδειάζει,
μόν' στέλλει το φεγγάρι κ.λ.

(Τραγουδιέται, όταν ζυμώνουν την κουλλούρα του γάμου)

2

- Κυργιέ μ', κι άϊ ποιός τον κάνει

του νιόγαμπρου το γάμο;

- Αφέντης του τον κάνει

με μόσκο με σταφύλι

με της δροσιάς τ' αχείλι. Μαννίτσα του τον κάνει κ.λ.

(Το Σαββατόβραδο στο χορό)

3

Μπρος που κίνησα το δρόμο

το στενό το μονοπάτι,

βρίσκω μια μηλιά στο δρόμο

με τα μήλα φορτωμένη

και με τ' άνθια στολισμένη κ.λ.

(Όταν παίρνουν το νερό το Σαββατόβραδο)

4

- Αφήνω γειά, πατέρα μου,

- Τσιούπρα μου, σπρέ στο καλό

και να προκόψετε τα δυο.

- Αφήνω γεια, μαννούλα μου,

- Αφήνω γειά, γειτόνισσες,

Τώρα που βγήκα στην αυλή

γονήδες, δόμτε την ευχή κ.λ.

(Στο ξεκίνημα της νύφης)

Ταμάμ δουλειά κάνετε!..

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 11-8-2005)*

Κάθε φορά που πηγαίνω στο χωριό μου, τη Βούρμπιανη, και κάθομαι στο μπαλκόνι του σπιτιού μου να πιώ τον καφέ, χίλιες δυο αναμνήσεις ξετυλίγονται στο μυαλό μου από το παρελθόν, από τα παιδικά μου χρόνια, τότε που το χωριό έσφυζε από ζωή και βούιζε από κόσμο.

Τα καλοκαίρια, ιδιαίτερα, κάθε γειτονιά, κάθε μαχαλάς έπαιρνε άλλη όψη, άλλη εικόνα: παντού κίνηση, φωνές, θόρυβοι, ξεφωνητά. Γυναίκες στα σεβιά πότιζαν τα καλαμπόκια και τα σπαρτά, άλλες κουβαλούσαν ξύλα και οξυά από το δάσος και τα παιδιά, πλήθος παιδιά, χαλούσαν τον κόσμο με τα παιχνίδια τους.

Κι ήταν η φύση τότε, προπολεμικά εννοώ, ένα θαύμα, μια μαγεία, ένα πραγματικό «χάρμα οφθαλμών». Πλούσια η βλάστηση την άνοιξη και το καλοκαίρι με λογής λογιών οπωροφόρα δέντρα: κερασιές, μουριές, μηλιές, γκορτσιές, κουμπλιές, δαμασκηνιές, κρανιές, κι ό,τι άλλο βάλει ο γους σου. Και τα νερά, κρύα και καθάρια, έτρεχαν από τις βρύσες και τους λάκκους κι έσμιγαν το σιγανό κελάρυσμά τους με τις θεσπέσιες συναυλίες των πουλιών, που γέμιζαν τη φύση με αρμονικές μελωδίες. Κι είχε τότε το χωριό πλήθος από φτερωτούς επισκέπτες, που φιλόξενα οι μουριές τους πρόσφεραν γλυκιά τροφή να τσιμπήσουν.

Σήμερα, όμως, τα πράγματα στα χωριά άλλαξαν. Τα σχολεία έκλεισαν κι η καμπάνα σε πολλά χωριά δεν χτυπάει κάθε Κυριακή. Ο κόσμος έφυγε και φεύγει, γέροι και γριές μένουν το χειμώνα και τα χωράφια όλα σχεδόν μπαΐρια. Κυριολεκτικά, τα χωριά ερήμωσαν και σιγά σιγά θα σβήσουν. Όσο ζουν τα γερόντια, έρχονται τα παιδιά τους

και τα εγγόνια λίγες μέρες το Πάσχα και το 15αύγουστο, γιατί τα βρίσκουν όλα έτοιμα, αλλά από τις 16 κιόλας Αυγούστου αρχίζουν πάλι να φεύγουν και μένουν οι ηλικιωμένοι να βγάλουν το βαρύ χειμώνα στα χωριά. Αυτή, δυστυχώς, είναι η σκληρή πραγματικότητα και τέτοιες δυσάρεστες σκέψεις αναδεύουν και κλωθογυρίζουν στο μυαλό μου, όταν πάω στο χωριό. Δυσάρεστες, βέβαια, προβλέψεις, αλλ' όμως αληθινές.

* * *

Μπροστά μου, λίγα μέτρα από το σπίτι μου, βρίσκεται το Πελιαύρι, ένας ίσιος τόπος από την αυλή (περιαύλιο – πελιαύρι) του παλιού σαραγιού του Κώστα Γραμματικού, που εργάστηκε ως Γραμματέας στο παλάτι του Αλή Πασά. Αυτού παίξαμε κάποτε λομάδα, σκλέτζα, λαμπάρζα και γκουτζιουνίδα, που, για να χτυπήσομε το κονσερβοκούτι, ξεκαρφώναμε τα πέταυρα από το διπλανό φράχτη της θειάκως της Τσαντούλας, η οποία, όταν μας έβλεπε, άρχιζε τις κατάρες (και δικαιολογημένα, βέβαια): «αχ, μώρ' αδούρτα (4), μωρέ κοψοκέφαλα, μου ανοιζέταν ρούγες (5) στο χωράφι!»

Αλλά εμείς, παιδιά τότε, το χαβά μας.

* * *

Ρεμβάζοντας από το μπαλκόνι κι αγναντεύοντας τριγύρω τις βουνοπλαγιές, τα πεύκα, που μέσα σε πενήντα χρόνια έφτασαν μέχρι το χωριό, τα σπίτια, όσα έμειναν όρθια, άλλα ακατοίκητα και άλλα

⁴ *αδούρ' τος* (αδούρητος) από ρ. *δουρώ* = αντέχω, βαστώ. Η λ. *ως* κατάρα: αυτό που να μην αντέξει στην πρώτη αρρώστια.

⁵ *ρούγα* = άνοιγμα σε φράχτη, δρομάκι, τμήμα μαχαλά. Πρβλ. «...στην πέρα ρούγα μη διαβώ όσο να γένω νύφη» (δημ. τραγ.).

γκρεμισμένα κι ερειπωμένα, αυτά και πολλά άλλα κοιτάζοντας κι αναπολώντας τα περασμένα, θυμήθηκα τα προπολεμικά εκείνα καλοκαίρια, που αναστατώναμε το μαχαλά με τις φωνές μας, κι ακόμα τις ζημιές που προξενούσαμε στα κηπάρια και τα δέντρα. Πότε ανεβαίναμε κρυφά στις κερασιές, μόλις άρχιζαν τον Ιούνιο να παρδαλιάζουν (6) τα κεράσια, πότε χαλούσαμε φράχτες ν' αρπάξομε μήλα και γκόρτσα, και δεν υπήρχε μέρα που να μην ακούγαμε φριχτές κατάρες και φοβέρες από τις γριές: «Μώρ' ανάφαντα (7), χαλασέταν τις σταβαρωσιές και τους φράχτες, πατησέταν τα καλαμπόκια, πότε ν' ανοίξ' το σκολειό να σας μασ' ο δάσκαλος, να ησυχάσ' ο τόπος από τ' εσάς.

Ιδιαίτερα δύστροπη, καβγατζού και γκρινιάρη ήταν η Γιώργαινα του Γιάντσιου, που δεν της ξέφευγε τίποτε απ' όσα συνέβαιναν στο μαχαλά των Αγίων Αποστόλων.

Δεν μας συγχωρούσε καμιά παιδική αταξία. Έτσι και να μας έβλεπε να κάνομε κάτι, άρχιζε το γνωστό σε μας τροπάριο: «Μπράβο, γομάρια χαντακωμένα, ταμάμ (8) δουλειά κάνετε!». Πάντοτε στο περπάτημα στηριζόταν σ' ένα δεκανίκι από ξύλο κρανιάς, μόνο που, όταν την έπιανε η αγκούσα, σταματούσε λίγο κι έπαιρνε βαθιές ανάσες για να ξαλαφρώσει από τη δύσπνοια. Θυμάμαι στην Κατοχή (1941) κάποιος Ιταλός στρατιώτης της είχε αρπάξει μπροστά στα μάτια της μια κότα κι έφυγε τρέχοντας, και τότε εκείνη έξαλλη και οργισμένη πήρε τον κατήφορο για την αγορά φωνάζοντας: «Θα πάω στον Κουνέλο, στον Κουνέλο». (Ηθελε να πει: στον Colonnello – Κολονέλο = Συνταγματάρχη).

Το παρατσούκλι της ήταν «Ρόκα» (στα νιάτα της έφερνε γύρα τις

⁶ παρδαλιάζω (για κεράσια) = μισοκοκκινίζω.

⁷ ανάφαντος: αυτός που να γίνει άφαντος, να χαθεί. (Η λ. ως επίπληξη).

⁸ ταμάμ (λ. τουρκ.): ακριβώς. Πρβλ «δυο κιλά ταμάμ». Η φράση «ταμάμ δουλειά» λέγεται ως επίπληξη, δηλ. αυτό που κάνετε δεν είναι σωστό.

στράτες γνέθοντας με τη ρόκα) και της το είχε βγάλει ο συμπέθερός της Αλέξης Ντόντης, ο επονομαζόμενος «Τουρκοτσιόλας», γιατί ο πατέρας του Νικόλας – Τσιόλας είχε κάνει μουχτάρης του χωριού επί Τουρκοκρατίας. Ο Αλέξης Ντόντης, λοιπόν, που εμείς τα παιδιά τον φωνάζαμε «πάππο», ήταν ο ελεγκτής και επόπτης και τοποτηρητής του μαχαλά, ο οποίος, καθισμένος τ' απογεύματα στο μπαλκόνι του σπιτιού του και έχοντας δίπλα του κάτι μεγάλα κιάλια (διόπτρες) του Πυροβολικού, που τα είχε φέρει από την Αβησσυνία, παρατηρούσε προσεκτικά όλα κι ήταν πάντοτε ενήμερος για ό,τι συνέβαινε στο μαχαλά και το χωριό. Για τα κιάλια, ο γιος του Νικόλας (μιγάς) μάς έλεγε με περηφάνεια και υπερβολές, βέβαια, ότι τάχα είδε... ποντίκι στο απέναντι χωριό Οξυά (Σέλτση!)

* * *

Τα καλοκαίρια, εμείς τα παιδιά βρίσκαμε ευχάριστη απασχόληση να σκοτώνομε στις μουριές πουλιά: σινίτσες, τζίβια, τσιοντίδια, κοτσύφια, ζιέλινες (συκοφαηδες) κίσσες κ.λ. Τα μουτεύαμε, τα πλέναμε, κάποιο παιδί τ' αλάτιζε σπίτι του κι όταν μαζεύονταν πολλά τα τηγανίζαμε με άβγά και τα τρώγαμε όλοι μαζί.

Θυμάμαι κάποιο 15/Αύγουστο, που δεν αρταινόμασταν, είχαμε σκοτώσει αρκετά κι ο Νίκος Τσούκας, λόγω ζέστης, έριχνε πολύ αλάτι στο μαστραπά για να κρατήσουν. Όταν, όμως, παραμονή της Παναγιάς, πήγαμε να τα ξαρμυρίσομε για να τα φάμε την άλλη μέρα, με έκπληξη είδαμε να κολυμπάνε στην αρμύρα κάτι μεγάλα άσπρα σκουλήκια. Κάποια μύγα είχε κάνει το θαύμα της. Αηδιάσαμε κι εκεί που θέλαμε να τα πετάξομε, πέρασε ο Λάμπρος ο γελαδάρης. Τα πήρε, τα έπλυνε και μοσκόφαγε, όπως μας είπε, τη μέρα της Παναγιάς!..

Κάποια άλλη Κυριακή του Αυγούστου του 1939, είπαμε να τα

ψήσομε στα κάρβουνα σ' ένα μπαϊρι κοντά στη Βρυσούλα, κάπως ανάμερα από τα μάτια του αγροφύλακα, ο οποίος πάντοτε καιροφυλακτούσε να μας «αμαχέψει» (9), όταν μπαίναμε σε ξένα κτήματα. Ανάψαμε φωτιά, περάσαμε τα πουλιά σε ξύλινα σουβλιά και άρχισε το ψήσιμο. Είχαμε πάρει, καθένας από το σπίτι του, βούτυρο, δυο αβγά κι ό,τι άλλο χρειαζόταν: τηγάνι, πιάτα, ψωμί κ.λ. Ήμασταν αρκετοί: εγώ, ο Τάκης Μάνος, αρχηγός του μαχαλά, Γιάννης Κίσκας, Σπύρος Μπάρκης, Λάμπρος Γιάντσιος (εγγονός της Ρόκας), Νίκος Τσούκας και Χρήστος Λιόλης.

Όλα πήγαιναν καλά, τα πουλιά άρχισαν να ροδοκοκκινίζουν και μοσκοβολούσε ο τόπος, γιατί συχνά πυκνά τ' αλείφαμε με βούτυρο για να μην «αρπάξουν» και καούν.

* * *

Συμβαίνουν, όμως, και τ' απρόοπτα. Ντραγάτης τότε ήταν ο Σωκράτης Τέρτσης, νέος άνθρωπος, σβέλτος και πανταχού παρών. Είχε βάλει ζάπ' (10) στις ζημιές, που γίνονταν στα χωράφια και τ' αμπέλια. Τώρα τον έβλεπες στον Αϊ Θανάση και σε λίγο εμφανιζόταν στα Σκορβάλια και τα Καραπούλια. Με ιδιαίτερη μανία κυνηγούσε τα παιδιά, που έκαναν με τα λάστιχα ζημιές στα κηπάρια. Ο Σωκράτης, στον οποίο είχαμε κολλήσει το παρατσούκλι «Πατέζας», γιατί στο βάδισμα δεν πατούσε καλά όλο το πέλμα του ενός ποδιού, αλλά σήκωνε λιγάκι τη φτέρνα, ο Σωκράτης, λοιπόν, ο αγροφύλακας, εκείνο το πρωινό, που εμείς ψέναμε τα πουλιά, έτυχε να περάσει έξω από το σπίτι της Κάκως της Γιώργαινας, η οποία, μόλις τον είδε άρχισε τα παράπονα: «Ντε, μωρέ Σωκράτη, πέρνα καμιά βολά κι απ' εδώ. Δυο μήνες έχω να σε δω.

⁹ *αμαχεύω* (επί αγροφύλακα): πιάνω κάποιον κλέφτη σε ξένο κτήμα και ζητάω χρήματα (σύλληπτρα).

¹⁰ *ζάπ'*: τάξη, περιορισμός. «Είχε βάλ' ζάπ' στις ζημιές = είχε περιορίσει τις ζημιές.

Ξετόρνιασαν τα παιδιά, τσάκ' σαν τα ήπωρα (11) του κόσμου. Δεν άφ' καν κεράσι για κεράσι, μήλο για μήλο. Έλα εδώ, του λέει. Τώρα ψένουν πουλιά στη Βρυσούλα. Εγώ δε λαγαρίζω (12) καλά τον καπνό απ' τη φωτιά, εσύ θα τον γλιέπ' ς καλύτερα. Άιντε μην κάθεσαι, τράβα και ζαρλάτισέ (13) τα».

Αυτό ήθελε ν' ακούσει ο Πατέζας. Σε λίγο κατέφθασε. Με το «Ε, σας έπιασα» που μας έκανε, εμείς σκορπίσαμε στις γύρω λεφτοκαρυές. «Α, λέει, καλό μεζέ βρήκα». Τη στιγμή εκείνη μια πέτρα από το λάστιχο σφύριξε πάνω από το κεφάλι του ύστερα άλλη κι άλλη. Τα 'χασε ο Σωκράτης. «Βρε μαγκαφάδες (14), μας λέει, νισιάν (15) με βάλεταν; Ελάτε εδώ να τα φάμε μαζί, δεν σας αμαχεύω». Εμείς δεν τον πιστεύαμε. Από τα πολλά τα παρακάλια πήραμε θάρρος και πλησιάσαμε διστακτικά. Σε λίγο τα πουλιά ήταν έτοιμα. Βάλαμε το τηγόκι στη φωτιά με μπόλικο βούτυρο και ρίξαμε τα αβγά. Μοσχοβόλησε ο τόπος. Κάτστε τώρα, λέει ο Σ. να τα φάμε. Δεν προλάβουμε, όμως, να βάλομε στο στόμα την πρώτη χαψιά και ...να σου ξεμυτάει στην άκρη στο μπαϊρι ποιος άλλος; η θειάκω η Γιώργαινα. «Ωχ, λέμε, η Ρόκα».

Κρατούσε στο αριστερό χέρι ένα μικρό γκιούμι (τάχατες πώς ήρθε να πάρει νερό) και στο δεξί το δεκανίκι. Σαν πλησίασε, σταμάτησε, έσκυψε το κεφάλι, γιατί την είχε σφίξει η αγκούσα, πήρε δυο τρεις ανάσες κι ύστερα άρχισε:

«Μπράβο, γομάρια χαντακωμένα, ταμάμ δουλειά κάνετε. Αμ και

^{11.} **ήπωρο**: οπωροφόρο δέντρο.

^{12.} **λαγαρίζω**: καθαρίζω, ξεκαθαρίζω, βλέπω. «Ο ουρανός λαγάρ'σε» (δεν έχει σύννεφα).

^{13.} **ζαρλατίζω**: διασκορπίζω, διώχνω με φωνές ζώα. «Ζαρλάτ'σε τις κότες, τρων' το στάρ'».

^{14.} **μαγκαφάς**: πονηρούλης, κατεργάρης, άτακτο παιδί.

^{15.} **νισιάν'**: στόχος, σημάδι «Τον έβαλαν νισιάν' με τ'ς πέτρες».

συ μωρ' Σωκράτη, τρως πουλιά με τα παιδιά;». «Θειάκω, της λέει κάποιος, πάρε ένα μεζέ».

«Όχι, απαντάει εκείνη με θυμό, δε θέλω, αφήστε τις αγλειψιές (16). Ρωτάτε αν έχω δόντια να το φάω;». «Τότε θα πάρεις μια φέτα ψωμί με τηγανισμένο αβγό· είναι μαλακό». Όλο και το λιγουρεύτηκε. «Άιντε, λέει, δώστε μου τζίκαλα, μου τσάκ' σε τη μύτη η μοσκοβολιά. Έχω και μια δείλια (17) απ' το πρωί εδώ στο στομάχου».

Το πήρε, το χλαπάκιασε λαίμαργα και τράβηξε για τη βρύση. Όταν γύρισε κοντοστάθηκε, κοίταξε αγριεμένη το Σωκράτη κι έβγαλε φωνή φωνάρα: «Πού ακούσ' κε αυτό! Ο ντραγάτης περιδρομιάζ' πουλιά με τα παιδιά. Αυτό είναι για μολόημα». Προχώρησε δύο βήματα και πάλι σταμάτησε. «Έννοια σου, του λέει, θα το πω στον Πρόεδρο, να ιδώ τί τζιουβάπ' (18) θα του δώκ' ς. Ταμάμ δουλειά!...».

Κι όταν απομακρύνθηκε, καθένας μας, προσπαθώντας να μιμηθεί τη βραχνή φωνή της θειάκως έλεγε και ξανάλεγε:

«Μπράβο, γομάρια χαντακομένα· ταμάμ δουλειά κάνετε».

Και το γέλιο δεν είχε τελειωμό.

(Για την ερμηνεία των λέξεων βλ. Χαρ. Ρεμπέλη «Κονιτσιώτικα», Γλωσσάριο, που πρόσφατα επανεκδόθηκαν).

¹⁶ αγλειψιές: γλυκόλογα, κολακειές.

¹⁷ δείλια: εξάντληση λόγω αρρώστιας, πείνας κ.λ.

¹⁸ τζιουβάπ' (λ. τουρκ.): απάντηση, δικαιολογία. Θυμάμαι, όταν μικρός έκαμνα μια αταξία, μού 'λεγε η μάννα μου (Θεέ σχωρέστη) «Αχ τζιαναμπέτ, να δω τί τζιουβάπ' θα δώκ' ς το βράδ' στον πατέρα σ'».

«Χαίρε βάθος αμέτρητον»!

Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 16-2-2005)

«Άλαλα τα χείλη» των χριστιανών. Κατάπληκτος και εμβρόντητος ο ελληνικός λαός παρακολουθεί αυτές τις μέρες όσα συμβαίνουν στο χώρο της Δικαιοσύνης και της Εκκλησίας: οικονομικές ατασθαλίες, χρηματισμός επίορκων δικαστών, αρχαιοκαπηλία, κυκλώματα απάτης, αμαρτωλές σχέσεις Εκκλησίας και Δικαιοσύνης, ύποπτες σχέσεις Βαβύλη-Εκκλησίας, ροζ κασέτες οργίων Ιεραρχών, δυσοσμία παντού, παρεμβάσεις Αρχιεπισκόπου και όσα άλλα αισχρά και αποτρόπαια, συνθέτουν μια φρικτή εικόνα καταρράκωσης και εξευτελισμού των δύο μεγάλων θεσμών.

Για κάθαρση και αυτοκάθαρση, χωρίς συμβιβασμούς, μιλάει ο Μακαριότατος. Θα πέσουν κεφάλια, ακούεται κατά κόρον.

Παρουσιάζεται, πράγματι, μια πολύ καλή ευκαιρία για ριζική κάθαρση, για παραδειγματική τιμωρία ενόχων, για μεταρρυθμίσεις στο χώρο της Εκκλησίας, αλλά ας μου επιτραπεί να πιστεύω, μαζί με την πλειονότητα των Ελλήνων, ότι ούτε το μαχαίρι θα μπει βαθιά ως το κόκκαλο ούτε πραγματική κάθαρση θα γίνει για να διαλυθούν, άπαξ δια παντός, αμαρτωλά κυκλώματα αίσχους και ντροπής και να σταματήσει η σήψη, η βρώμα και η δυσωδία, που αναδύονται από παντού. Ο χρόνος, σίγουρα, θα το δείξει.

Και πως είναι δυνατό να γίνει ριζική κάθαρση, όταν ο Αρχιεπίσκοπος μιλάει για συνωμοσίες και ενορχηστρωμένες επιθέσεις κατά του προσώπου του και της Εκκλησίας γενικότερα και συνιστά στους δημοσιογράφους να πάψουν ν' ασχολούνται με τα θέματα, γιατί υπάρχει το Κυπριακό, το Αιγαίο, το αγροτικό πρόβλημα; Πώς είναι

δυνατό να γίνει κάθαρση, όταν Ιεράρχης συμβουλεύει να κλείνομε τα κουμπιά της τηλεόρασης και να καταφεύγομε στους Ιεράρχες και τους Ιερείς να μαθαίνομε την αλήθεια; Αν είναι δυνατόν...

Και αναρωτιέται ο απλός πολίτης: Γιατί ο κ. Χριστόδουλος, ως Μητροπολίτης Δημητριάδος, έγραψε τη γνωστή επιστολή στον ανακριτή Βόλου, για να μην καταδικαστεί ο Βορειοηπειρώτης έμπορος ναρκωτικών; Και ακολούθησε και άλλη παρέμβαση του Μακαριότατου στη Δικαιοσύνη για το διαβόητο Βαβύλη, έμπορο ναρκωτικών, τον οποίο τώρα αναζητεί η Ιντερπόλ. Μπάχαλο η υπόθεση. Επιδίωκε δηλ. ο κ. Χριστόδουλος να αθωωθούν, για να συνεχίσουν να σκοτώνουν με ναρκωτικές ουσίες τα Ελληνόπουλα; «Θου, Κύριε, φυλακήν τῷ στόματί μου».

Ο Αρχιεπίσκοπος, ευρισκόμενος, προφανώς, σε σύγχυση και ταραχή, δικαιολόγησε την αχαρακτήριστη παρέμβασή του μέσα στα πλαίσια της «ποιμαντικής μέριμνας» (ωραία δικαιολογία!), αφού, όπως είπε, και ο Χριστός ενδιαφερόταν για τελώνες, πόρνες και αμαρτωλούς. Αλήθεια, παραλληλίζει ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας το διαφέρον του Χριστού με τη δική του επιπόλαιη φροντίδα, που απέβλεπε στην αθώωση εμπόρων ναρκωτικών; Φρίξον, ήλιε, και στέναξον γη!

Αναρωτιέται ακόμη ο απλός πολίτης: Προς τι ο πλουτισμός των Ιεραρχών, οι παραθαλάσσιες βίλες, τα πολυτελή διαμερίσματα;

Ο Χριστός είπε: «Μη θησαυρίζετε υμίν (=χάριν του εαυτού σας) θησαυρούς επί της γης» (Ματθ. στ, 19). Και όμως όλα τα οικονομικά σκάνδαλα αποβλέπουν στη συσσώρευση πλούτου και αγαθών. Ξεχνούν όλοι τους: «Μία ροπή και ταύτα πάντα θάνατος διαδέχεται...».

Επαναλαμβάνω και πάλι ότι ριζική κάθαρση δεν θα γίνει ποτέ. Κάποιες ανακρίσεις για το «θεαθήναι» (ήδη ο Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος κ. Θεόκλητος αθώωθηκε) το κακό θα σέρνεται, τα σκάνδαλα θα διαιωνίζονται, τα πυώδη αποστήματα θα υπάρχουν και

ύστερα όλα θα λησμονηθούν. Κι ο χορός καλά κρατεί, μέχρις ότου ξεσπάσουν άλλα σκάνδαλα και ύστερα άλλα...

* * *

Ας συνειδητοποιήσουν, Αρχιεπίσκοπος και Ιεράρχες ότι δεν βάλλεται από κανέναν ο ιερός θεσμός της Εκκλησίας, η οποία δεν ανήκει μόνο στους Κληρικούς, αλλά και στο λαό, ο οποίος απορεί και εξίσταται και θλίβεται για το οικτρό κατόντημα των αποκαλύψεων, τις ψευδολογίες ιερωμένων και τις πλεκτάνες.

Ο λαός απαιτεί να λάμψει η αλήθεια, να ληφθούν ριζοσπαστικά και γενναία μέτρα, για να απομακρυνθούν αμέσως επίορκοι δικαστικοί και ανάξιοι Ιεράρχες, που έγιναν καταγέλαστοι και είναι ακατάλληλοι για το ιερατικό σχήμα. Ανάξιοι λειτουργοί της Θείας και του Υψίστου προσβάλλουν με τα έργα τους το κύρος της Δικαιοσύνης και της Εκκλησίας. Οι ισχυρισμοί ότι υπάρχει συνωμοσία κατά της ορθόδοξης εκκλησίας είναι ανυπόστατοι και εντελώς αβάσιμοι. Ο λαός και νουν έχει και κρίση διαθέτει και επομένως, τυχόν συγκαλύψεις και κουκουλώματα θα τον εξοργίσουν και θα κλονίσουν, ακόμη περισσότερο, την πίστη του στην Εκκλησία.

* * *

Τελειώνω με δύο λόγια για τον αρχαίο φιλόσοφο Επίκουρο (340 – 270 π.Χ.) για τον οποίο ο Ρωμαίος φιλόσοφος Σενέκας (4 π.Χ. – 65 μ.Χ.) έλεγε πως οι πολυάριθμοι μαθητές του τον θεωρούσαν ως θεό μεταξύ των ανθρώπων. Και όταν πέθανε συνήθιζαν να λένε ο ένας στον άλλο: «Ζήσε ως εάν σε έβλεπε ο οφθαλμός του Επικούρου».

Ζήστε και σεις, άγιοι Πατέρες, σα να σας βλέπει ο οφθαλμός του

Χριστού, τον οποίο πάντοτε αναφέρετε στα κηρύγματά σας (και καλά κάνετε σ' αυτό) και τον οποίο συλλήβδην όλοι σας αινείτε, ανυμνεείτε και δοξολογείτε εις πάντας τους αιώνας.

Αμήν.

Οι Εβραίοι, οι αιρέσεις τους και ο Ιησούς Χριστός

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 28-4-2005)*

Κανένα έθνος, κανένας άλλος λαός δεν υπέστη τόσες δοκιμασίες και ταλαιπωρίες, όσες ο Ιουδαϊκός. Η ζωή τους ήταν ένας συνεχής αγώνας κατά των εχθρών τους. Αν μπόρεσαν να επιβιώσουν και να επιζήσουν ως φυλή, αυτό οφείλεται στη μεγάλη ζωτικότητα, την ενότητα και την πεποίθηση ότι ήταν ο «περιούσιος λαός», που τον προστάτευε και τον καθοδηγούσε στις δύσκολες στιγμές ο μεγάλος Θεός τους.

Οι Εβραίοι, μετά τους χρόνους του Μ. Αλεξάνδρου, κινδυνεύοντας να εξαφανισθούν από προσώπου της γης, συσπειρώθηκαν και αντέδρασαν με πείσμα στους διάφορους κατακτητές: τους Πτολεμαίους, Σελευκίδες, Ρωμαίους. Η πίστη τους στον ένα Θεό τόνωνε το ηθικό τους και η τυφλή υποταγή τους στη Βίβλο, που ήταν γι' αυτούς πρώτο άρθρο πίστεως, τους ενδυνάμωνε τόσο, ώστε να υπομένουν αγόγγυστα όλες τις συμφορές και τις περιπέτειες. Κινήματα έγιναν πολλά, χωρίς θετικό αποτέλεσμα.

Κατά την προχριστιανική εποχή τρεις θρησκευτικές αιρέσεις υπήρχαν, οι οποίες έπαιξαν μεγάλο ρόλο στην ιστορία των Ιουδαίων: οι Σαδδουκαίοι, οι Φαρισαίοι και οι Εσσαίοι.

Οι Σαδδουκαίοι, που ανήκαν σε πλούσιες οικογένειες, ανέχονταν τη Ρωμαϊκή κατοχή, πράγμα που οι αντίπαλοι των άλλων αιρέσεων το θεωρούσαν προδοσία. Ήταν φιλελεύθεροι στο φρόνημα, δεν πίστευαν στη μετά θάνατο ζωή και την ανάσταση των νεκρών, αρνούνταν την ύπαρξη αγγέλων. Καυτηρίαζαν την υποκρισία των Φαρισαίων και συνιστούσαν σύνεση και διπλωματική ευστροφία στις σχέσεις τους με τους Ρωμαίους κατακτητές. Οι Φαρισαίοι, αντίθετα, τηρούσαν αυστηρά το Μωσαϊκό νόμο και πίστευαν στην αθανασία της ψυχής και την ανάσταση των νεκρών. Περίμεναν εναγωνίως εξ ουρανού το Μεσσία Λυτρωτή. Ήταν υποκριτές και αυτή την υποκρισία τους στηλίτευσε πολλές φορές ο Χριστός. Θεωρούσαν τους Ρωμαίους «μίασμα» και γι' αυτό, όταν τη Μ. Παρασκευή οδήγησαν τον Ιησού στο Πραιτώριο, δεν μπήκαν μέσα «ίνα μη μianθώσι». Εναντιώθηκαν απ' αρχής κατά του Ιησού, τον οποίο, ως Μεσσία, φαντάζονταν διαφορετικά. Τηρούσαν αυστηρά την αργία του Σαββάτου και γι' αυτό οι Ρωμαίοι ποτέ δεν τους επιστράτευσαν, από φόβο μήπως σε πολεμική περίοδο πετάξουν, την ημέρα του Σαββάτου, τα δώρατα και τις ασπίδες, για να μην πολεμήσουν. Από την τάξη των αδιαλλάκτων Φαρισαίων προέρχονταν οι Ζηλωτές, οι οποίοι, οπλισμένοι με μαχαίρια, χτυπούσαν, χωρίς διάκριση, κάθε αντιδραστικό και άπιστο. Οι Γραμματείς δεν ήταν όλοι τους Φαρισαίοι. Πρόσεχαν σχολαστικά, αν τηρείται ο νόμος, τον οποίο και ερμήνευαν.

Τέλος οι Εσσαίοι, για τους οποίους ο Ιησούς, οι Ευαγγελιστές και οι Απόστολοι δεν είπαν και δεν έγραψαν τίποτε, ήταν μια αξιόλογη αδελφότητα στους χρόνους του Ιησού. Ζούσαν ασκητικά, έτρωγαν σε κοινά συσσίτια, φορούσαν λευκά ενδύματα, εργάζονταν σκληρά στα χωράφια και κάθε πρωί μετά την προσευχή βουτούσαν στο νερό για εξαγνισμό σώματος και ψυχής. Ήταν άνθρωποι παραδειγματικής ηθικής και περίμεναν την άφιξη του Μεσσία Λυτρωτή. Πίστευαν στην αθανασία της ψυχής και την ανάσταση των νεκρών.

Για να μπει κάποιος στην αδελφότητα των Εσσαίων έπρεπε να δοκιμαστεί αυστηρά. Ο Γάλλος συγγραφέας Εδ. Συρέ (1841 – 1929) στο βιβλίο του «Οι μεγάλοι μύσται» (τ. Β' σελ. 262 και εξής) αναφέρει πως ο Ιησούς μπήκε στην αδελφότητα των Εσσαίων και αφού πήρε και τη μύηση του τετάρτου βαθμού, που την έδιναν σε ειδικές περιπτώσεις μιας προφητικής αποστολής, (σελ. 270) βγήκε, ύστερα από αρκετά χρόνια, να κηρύξει το Λόγο του Θεού ως Προφήτης και Μεσσίας. Έτσι εξηγείται το γεγονός, που, όταν πήγε να διδάξει στην πατρίδα του τη Ναζαρέτ, οι συμπολίτες του, ξαφνιασμένοι κάπως, γιατί είχαν πολλά χρόνια να τον δουν, είπαν: «δεν είναι αυτός ο μαραγκός, ο γιος της Μαρίας, αδελφός του Ιακώβου και Ιωσή και Ιούδα και Σίμωνα; Και δεν είναι οι αδελφές του εδώ μαζί μας;» (Μάρκ. στ. 3). Οι Ναζαρηνοί έδειξαν απιστία και κακή συμπεριφορά και τότε τους είπε τη φράση που έμεινε παροιμιώδης: «ουδείς προφήτης δεκτός εστί εν τη αυτού πατρίδι» (Λουκ. δ. 24).

Όταν ο Ρωμαίος Τίτος κατέστρεψε την Ιερουσαλήμ (70 μ.Χ.), οι Εσσαίοι όλα τα βιβλία τους τα έβαλαν σε πιθάρια και τα έκρυψαν σε σπηλιά κοντά στη Νεκρή θάλασσα. Το 1947 ένας Βεδουίνος βοσκός, ψάχνοντας να βρει μια κατσίκα του, που είχε τρυπώσει σε μια τέτοια κρυφή σπηλιά, βρήκε τα πιθάρια με τα γνωστά χειρόγραφα της Νεκρής θάλασσας, που περιέχουν αξιόλογες πληροφορίες για την ιστορία των Εβραίων, το Μεσσιανισμό, τη Βίβλο κ.λ. Οι Εσσαίοι, μετά την καταστροφή της Ιερουσαλήμ, διαλύθηκαν.

* * *

Αυτές ήταν, με κάθε δυνατή συντομία, οι προχριστιανικές αιρέσεις των Εβραίων. Γεγονός είναι ότι όλοι τότε περίμεναν με αγωνία κάποιο Μεσσία Λυτρωτή εξ ουρανού να τους σώσει από τα δεινά και τις συμφορές. Άλλοι τον φαντάζονταν ως ένα γήινο βασιλιά,

άλλοι ως πολεμιστή, που θα ενδιαφερόταν μόνο για τους Ιουδαίους και θα υπέτασσε τους άλλους λαούς στο Ισραήλ. Σύγχυση, απόγνωση, ανασφάλεια. Οι φτωχοί, οι καταπιεσμένοι ζητούσαν κάποιον ουράνιο σωτήρα, για να τους απαλλάξει από τα βάσανα. Έτσι, στην ταραγμένη αυτή εποχή, αρκετοί ψευτοπροφήτες, μάγοι, αγύρτες, αστρολόγοι, εξορκιστές, θεραπευτές, φακίρηδες κ.λ. περιόδευσαν σε πόλεις και χωριά της Ιουδαίας και υπόσχονταν, αντί αμοιβής, ότι θα μεσολαβήσουν αυτοί στο Θεό για τα προβλήματά τους.

* * *

Ο Χριστός γεννήθηκε, κατά πάσα πιθανότητα, το 4 π.Χ. Η διδασκαλία του περιέχεται περιληπτικά στα 4 Ευαγγέλια, τα οποία σε πολλά σημεία δεν συμφωνούν μεταξύ τους και αυτό, γιατί οι διάφοροι μοναχοί αντιγραφείς έκαναν προσθήκες, αφαιρέσεις, επέφεραν μεταβολές και αλλοιώσεις για τις ανάγκες της εποχής.

Θρύλοι και μυθικά στοιχεία παρεμβλήθηκαν αργότερα στα Ευαγγέλια για την εδραίωση και καλύτερη διάδοση του νέου θρησκευματος. Και φυσικά, τα μυθικά στοιχεία, όταν εισχωρούν στα ιστορικά γεγονότα και ενσωματώνονται σ' αυτά, αποκτούν, σιγά σιγά, ιστορικότητα και διαμορφώνουν ιστορία.

Η διδασκαλία του Χριστού δεν άρεσε στους Φαρισαίους. Αλλιώς περίμεναν το Μεσσία. Άρχισαν να τον μισούν. Και το μίσος είναι πιο μεγάλο, όσο πιο μεγάλος και ανώτερος είναι εκείνος, τον οποίο μισούν. Και ο Χριστός ήταν μεγαλειώδης, υπέροχος, φιλόανθρωπος. Τον μίσησαν, όχι βέβαια η φτωχολογιά, ούτε τόσο οι πλούσιοι, όσο οι Φαρισαίοι και το Ιερατείο.

Τον συνέλαβαν και με σύντομες διαδικασίες στον Άννα και Καϊάφα τον οδήγησαν δέσμιο το πρωί της Μ. Παρασκευής στον Πιλάτο,

ο οποίος, όπως έγραψα και άλλοτε, κατέβαλε πολλές προσπάθειες να τον σώσει, γιατί τον βρήκε αθώο. Όταν όμως οι πανούργοι Αρχιερείς του είπαν πως αν τον αθωώσει θα έχει να κάνει με τον Καίσαρα, ο Πιλάτος, φοβούμενος τα μπλεξίματα με τον αυτοκράτορα Τιβέριο, τον παρέδωσε να τον σταυρώσουν.

* * *

Μεσημέρι της Μ. Παρασκευής. Ο κόσμος είχε βγει στην αγορά για τις προμήθειες του Πάσχα. Ξαφνικά σε κάποιο δρόμο ακούνε φωνές, κραυγές, βρισιές. Βλέπουν έναν άνθρωπο κουρασμένο, εξαντλημένο, ιδρωμένο με το βαρύ ξύλινο σταυρό στον ώμο. Βαδίζει τρικλίζοντας και σταματάει συχνά να πάρει ανάσα. Ακούει βλαστήμιες από τον εξαγριωμένο όχλο. Πολλοί προσπερνούν αμίλητοι και φεύγουν. Άλλοι κοντοστέκουν, κουνούν απελπιστικά το κεφάλι και ψιθυριστά ρωτάει ο ένας τον άλλον: «Ποιος ναί γαι τάχα;».

Και όλοι συνεχίζουν το δρόμο με θορύβους και ξεφωνητά για το φαλακρό λόφο του Γολγοθά, για να σταυρώσουν Εκείνον, ο οποίος ουδένα έβλαψε, αλλά όλους ευεργέτησε και ωφέλησε: να σταυρώσουν Εκείνον, ο οποίος θέλησε να αναταράξει τα λιμνάζοντα νερά, να αναμορφώσει την κοινωνία, να ηθικοποιήσει τους ανθρώπους, υποδεικνύοντας σ' αυτούς ν' ακολουθήσουν το ανηφορικό, δύσβατο και στενό μονοπάτι, που οδηγούσε στη Βασιλεία των Ουρανών.

Ναι μεν, αλλά...

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 14-6-2005)*

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, που σημείωσαν μεγάλη επιτυχία το περασμένο καλοκαίρι στην Αθήνα, κατέπληξαν την παγκόσμια κοινή γνώμη, που εκδηλώθηκε με επαινετικά σχόλια και ανυπόκριτο θαυμασμό για το πνεύμα του Ολυμπισμού και την Ελλάδα γενικότερα.

Η πατρίδα μας κέρδισε τη συμπάθεια όλων και προεβλήθη με τον καλύτερο τρόπο διεθνώς. Παρόμοια προβολή γνώρισε η χώρα μας κι όταν, λίγο πρωύτερα, κατήγαγε μεγάλο θρίαμβο στο χώρο του ποδοσφαίρου, κατακτώντας, ύστερα από δύσκολους αγώνες το Κύπελλο του ευρωπαϊκού πρωταθλήματος. Η Εθνική Ελλάδος πρωταθλήτρια Ευρώπης! Τα βλέμματα και οι σκέψεις όλων είχαν στραφεί τότε στην Ελλάδα.

Και ο θρίαμβος συνεχίστηκε, όταν πρόσφατα, στο διαγωνισμό της Eurovision στο Κίεβο, το ελληνικό τραγούδι ήρθε πρώτο με την Έλενα Παπαρίζου, η οποία, κυριολεκτικά, έδωσε την ψυχή της για την Ελλάδα. Δικαιολογημένος ο ενθουσιασμός και το παραλήρημα της χαράς των όπου γης Ελλήνων.

Δυστυχώς, όμως, μετά την ανεπάντεχη αυτή επιτυχία, η Ελένη Παπαρίζου δέχτηκε πικρόχολα σχόλια, έστω, από ορισμένους τραγουδιστές και καλλιτέχνες, που κινήθηκαν απαξιωτικά από άστοχες πολιτικές σκοπιμότητες με μίζερες και μικροπρεπείς φρασεολογίες!

Το γεγονός εξηγείται εύκολα, αρκεί να ανατρέξει κανείς στο βαθυστόχαστο ιστορικό Θουκυδίδη (Β. 35). Αξιοπρόσεκτη η φράση: «Μέχρι γαρ τούδε ανεκτοί οι έπαινοι εισί περί ετέρων λεγόμενοι, ες όσον αν και αυτός έκαστος οίηται ικανός είναι δράσαι τι ων ήκουσε τω δ'»

υπερβάλλοντι αυτών φθονούντες ήδη και απιστούσι». Και σε απλά ελληνικά: Τους επαίνους, που λέγονται για τους άλλους, οι άνθρωποι τους ανέχονται τόσο μόνο, όσο ο καθένας νομίζει πως κι αυτός ο ίδιος είναι ικανός να κατορθώσει κάτι απ' όσα άκουσε· αντίθετα, καθετί που ξεπερνάει τη δική του αξιοσύνη, αμέσως το φθονεί και δεν το πιστεύει. Αυτά είπε ο Θουκυδίδης δια στόματος Περικλή στον επιτάφιο, που εξεφώνησε ο μεγάλος πολιτικός ανήρ προς τιμήν των πεσόντων κατά το Α' έτος του Πελοποννησιακού πολέμου. Ας είναι. Τέτοιοι είμαστε!...

* * *

Όλες αυτές οι επιτυχίες θα αρχίσουν σιγά σιγά να αποδίδουν θετικά για τη χώρα μας αποτελέσματα, ιδιαίτερα στο χώρο του τουρισμού. Πιστεύεται ότι και εφέτος και του χρόνου το καλοκαίρι η τουριστική κίνηση θα είναι αυξημένη. Οι ξένοι επισκέπτες, που θα κατακλύσουν την Αθήνα το Μάιο του 2006 για το διαγωνισμό τραγουδιού, θα έχουν την ευκαιρία να περάσουν ευχάριστες διακοπές στη χώρα μας, στα νησιά μας. Θα επισκεφθούν αρχαιολογικούς τόπους, μουσεία, βουνα, φαράγγια και θα μείνουν ευχαριστημένοι από τις φυσικές καλλονές, που, απλόχερα, θα τους προσφέρει η φιλόξενη πατρίδα μας.

Ναι μεν, αλλά... Τι εννοώ. Δεν αρκεί ο ξένος τουρίστας να ενθουσιαστεί από τα αξιοθέατα της χώρας μας· θα χρειαστεί παράλληλα, όλοι να μείνουν ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες που θα τους προσφέρουμε. Ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφετέριες με λογικές τιμές, άψογη εξυπηρέτηση, ευγένεια, προθυμία, ειλικρίνεια, φιλόξενο πνεύμα κ.λ.π. αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για να κερδίσομε την εμπιστοσύνη των τουριστών. Αντίθετα, με παράλογες αυξήσεις των τιμών, με κουτοπονηριές και δολιότητες θα προκαλέσομε δυσμενή εις

βάρος μας σχόλια, που θα έχουν ως αποτέλεσμα τη δυσφήμιση της χώρας μας στο εξωτερικό. Και ας μην ξεχνάμε πως οι ξένοι, με το κοινό νόμισμα του ευρώ, μπορούν εύκολα να συγκρίνουν τις ελληνικές τιμές με εκείνες της χώρας τους.

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως η Πολιτεία και το Υπουργείο Τουρισμού με ενημερωτικά φυλλάδια και κατάλληλα διαφημιστικά έντυπα θα κάνουν ό,τι χρειάζεται για την τουριστική προβολή της χώρας μας, αλλά παράλληλα είναι απαραίτητη και η προσπάθεια όλων εκείνων, που θα έχουν συναλλαγές με τους ξένους, οι οποίοι, ειρήσθω εν παρόδω, δεν είναι «κουτόφραγκου», όπως εξακολουθούν να τους θεωρούν μερικοί και ποτέ δεν είναι διατεθειμένοι να πέσουν θύματα απάτης, αισχροκέρδειας και εκμετάλλευσης από μερικούς ανεγκέφαλους Νεοέλληνες.

Υπ' όψη ακόμη, ότι η γειτονική Τουρκία, με τις προσιτές τιμές των αγαθών και προϊόντων της, προσελκύει κάθε χρόνο όλο και περισσότερους τουρίστες.

Ας πρωτανεύσει, λοιπόν, η εντιμότητα, η πρόθυμη εξυπηρέτηση και η ειλικρίνεια και το όφελος θα είναι πολλαπλό.

Audiat et altera pars

(Ας ακουστεί και η άλλη πλευρά)

Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης

(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 17-6-2005)

Σαφές, εύγλωττο και αρκετά κατατοπιστικό το άρθρο του κ. Κρομμύδα «Επιλεκτική αμνηστία και σκόπιμη αμνηστία (Πρ. Λόγος 10-6-

05). Πράγματι, ο πρόσφατος θάνατος του Χαρ. Φλωράκη (Καπετάν Γιώτη) έφερε στη μνήμη των Ελλήνων εικόνες αποτρόπαιων γεγονότων των ετών 1946 – 49.

Ο Χ.Φ., όταν κατέφυγε στις χώρες του Παραπετάσματος και είδε την επικρατούσα εκεί κατάσταση, επέστρεψε στην Ελλάδα και η μετέπειτα συναινετική του πολιτική, μετά το 1974, ήταν η πιο ενδεδειγμένη γι' αυτόν επιλογή.

Στην κηδεία του παραβρέθηκαν (και καλά έκαναν) όλες οι πολιτικές Αρχές, και όσοι τον αποχαιρέτισαν επεσήμαναν το ήθος και τη σώφρονα στάση, που τήρησε ο εκλιπών μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Σωστή η ενέργεια. Τι άλλο θα μπορούσε να κάνει. Ανάγκα και θεοί πείθονται.

Ακούστηκαν εγκώμια και έπαινοι. Σε τέτοιες στιγμές αναφορές στο παρελθόν και αναμοχλεύσεις πολιτικών παθών όχι μόνο δεν χρειάζονται, αλλά και προσβάλλουν τη μνήμη του νεκρού.

* * *

Στην αρχαία Ελλάδα, στο δείπνο που παρέθεταν μετά την κηδεία οι συγγενείς του θανόντος, συνήθιζαν όλοι να επαινούν τον εκλιπόντα, έστω και αν αυτός δεν ήταν και τόσο αξιέπαινος, όταν ζούσε. Όταν όμως αυτός βαρυνόταν με δολοφονίες, προδοσία κατά της πατρίδος του κ.λ. τότε «δεν τους πήγαινε το στόμα» να πουν λόγο επαινετικό και γι' αυτό σιωπούσαν· εξ ου και η φράση: «ούτ' εν περιδείπνω άξιος επαίνου». Αυτά για την ιστορία. Τελειώνω με κάτι που με αφορά. Στις 21-5-1947 (ήμουν τότε στην τελευταία τάξη του Γυμν. αρρ. Ιωαννίνων) οι αντάρτες χτύπησαν και εύκολα εξουδετέρωσαν τα δύο στρατιωτικά φυλάκια στη Βούρμπιανη. Ο πατέρας μου (60 ετών τότε), δάσκαλος στο χωριό από το 1910, επειδή δεν ένιωθε κάτι ενοχοποιητικό γι' αυτόν, βγήκε έξω, τους

εξυπηρέτησε στη συγκέντρωση τροφίμων, αλλά το βράδυ που έφυγαν, τον πήραν μαζί τους και τον εκτέλεσαν στο Γράμμο, προφανώς για τα εθνικά του φρονήματα.

Συμπερασματικά: Ο συμμοριτοπόλεμος (κατ' ευφημισμόν: εμφύλιος πόλεμος) αιματοκύλισε, ρήμαξε και κατέστρεψε την Ελλάδα, η οποία αργότερα, σα φιλόστοργη μητέρα, υποδέχτηκε με ανοιχτές τις αγκάλες όλους εκείνους, που είχαν στρέψει τα όπλα εναντίον της.

Στην Πολιτεία τώρα εναπόκειται ν' αποφασίσει να στήσει προτομές ή ανδριάντες σε πλατείες των Αθηνών, ή όπου αλλού, των καπεταναίων εκείνων του δημοκρατικού στρατού, αφού, κατά το κοινά λεγόμενον, «ο αποθανών δεδικαίωται». Ουδέν άλλο σχόλιο.

Οι πολιτικοί μας

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 10-1-2004)*

Είναι, δυστυχώς, παγιωμένη στη συνείδηση των Νεοελλήνων ψηφοφόρων η εσφαλμένη αντίληψη ότι οι πολιτικοί, που εκλέγονται με την ψήφο τους, πρέπει να ασχολούνται και με τα προβλήματα του καθενός και να δίνουν ευνοϊκές λύσεις σ' αυτά. Και όταν αυτό δεν καθίσταται πάντοτε εφικτό, αρχίζουν τότε τα παράπονα και οι μεμψιμοιρίες.

Από τέτοιες περιπτώσεις και άλλες παρόμοιες παραλείψεις ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού λαού αισθάνεται αντιπάθεια προς τους πολιτικούς και την πολιτική που εκφράζουν.

Υπάρχουν και σήμερα, έστω λίγοι, πολιτικοί που δεν ενδιαφέρονται τόσο για τα κοινά, όσο για την ικανοποίηση αιτημάτων,

πολλές φορές παραδόξων, των ψηφοφόρων τους, μόνο και μόνο για να επανεκλεγούν βουλευτές. Παλαιότερα, μάλιστα, και απραγματοποίητες υποσχέσεις έδιναν και κουμπάροι και ανάδοχοι παιδιών γίνονταν και κάρτες ευχετήριες έστελναν, με απώτερο σκοπό να ισχυροποιήσουν τους δεσμούς των με τους συμπολίτες τους.

Αρκετοί πολιτικοί, κατά κανόνα, ψεύδονται και δεν τηρούν τις υποσχέσεις τους σε ζητήματα γενικού ενδιαφέροντος και συμφέροντος. Πρέπει όμως, να λεχθεί ότι η πλειονότητα των πολιτικών, στις ιδιωτικές τους υποθέσεις και συναλλαγές, στην ιδιωτική τους ζωή είναι ειλικρινείς, συνεπείς και έντιμοι. Οι ίδιοι, όμως, στην πολιτική τους ζωή, ως εκπρόσωποι ενός κόμματος, οδηγούνται, εκόντες άκοντες, στο ψέμα και την αθέτηση των υπεσχημένων. Φαίνεται πως το ψέμα το απαιτεί η σκοπιμότητα της πολιτικής εξουσίας και οι απαιτήσεις των καιρών. Επομένως, άγονται στο ψέμα, γιατί ο σκοπός, όπως λέμε, αγιάζει τα μέσα· άρα και το ψέμα.

Πολλές φορές βλέπομε τα έδρανα της Βουλής κενά και ο λαός διαβλέπει στην απουσία αυτή των βουλευτών μια αδικαιολόγητη αδιαφορία τους προς τα κοινά.

Σε κάτι τέτοιες και, ιδιαίτερα, σε περιπτώσεις, που έχουν σχέση με την έντιμότητα και την αξιοπρέπεια των βουλευτών και των πολιτικών εν γένει, πώς πρέπει ο λαός ν' αντιδράσει; Απλούστατα, στο χέρι του είναι να στέλλει στη Βουλή τους έντιμους, τους ανιδιοτελείς, τους δραστήριους, εκείνους δηλ. που θα ενδιαφερθούν, όχι για το ατομικό τους συμφέρον, αλλά για το γενικότερο καλό των πολιτών και του Κράτους.

* * *

Οι αρχαίοι Αθηναίοι θεωρούσαν «αχρείο», δηλ. άχρηστο εκείνον

το συμπολίτη τους, που δεν συμμετείχε στα κοινά. Έτσι, η λ. «ιδιώτης» είχε προσλάβει σιγά-σιγά και τη σημασία του αφελούς και ανόητου, γιατί όποιος ενδιαφερόταν μόνο για τις ιδιωτικές του υποθέσεις, και όχι για τα δημόσια πράγματα, ήταν άνθρωπος νωθρός διστακτικός, στενής αντίληψης, αμελής, κοιμισμένος, αδέξιος στη διαχείριση των κοινών που απαιτούσαν εγρήγορση και ξύπνιο μυαλό.

Ο βουλευτής, επί πλέον, στην αρχαία Αθήνα «εδοκιμάζετο» υφίστατο δηλ. έλεγχο για την όλη συμπεριφορά και διαγωγή του προς την οικογένεια και την πατρίδα. Κι ακόμη, όσοι διαχειρίζονταν δημόσιο χρήμα, λογοδοτούσαν στην αρμόδια Αρχή.

* * *

Σήμερα τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. Πολλοί εισέρχονται στην πολιτική φτωχοί και εξέρχονται πάμπλουτοι. Η διαφθορά, η διασπάθιση του δημοσίου χρήματος, οι μίζες, τα διαπλεκόμενα και συμπλεκόμενα και αναπλεκόμενα συμφέροντα «παίρνουν και δίνουν». Μερικοί πολιτικοί, αν και κατηγορούνται για χρηματιστηριακές δραστηριότητες πολλών εκατομμυρίων και δισεκατομμυρίων δρχ., εν τούτοις οργίζονται, αντί να σιωπήσουν, και διαμαρτύρονται που κόβονται από τις λίστες των υποψηφίων. Στους καιρούς μας σπανίζουν οι έντιμοι και οι ανιδιοτελείς πολιτικοί και πλεονάζουν οι κερδοσκόποι και συμφεροντολόγοι.

Σήμερα δεν υπάρχουν Κικιννάτοι. Και είναι γνωστή η περίπτωση του Ρωμαίου αυτού πολιτικού και στρατηγού, ο οποίος μετά το τέλος της έντιμης υπατείας του (460 π.Χ.), αρνήθηκε να εκλεγεί ξανά ύπατος, αλλά εγκατέλειψε το δημόσιο βίο και αποσύρθηκε στο αγρόκτημά του. Όταν όμως οι Αικούοι πολιορκήσαν τη Ρώμη, η Σύγκλητος ζήτησε τη βοήθειά του και αυτός πρόθυμα έσπευσε, νίκησε τους εχθρούς, έσωσε τη Ρώμη

και, μετά την τέλεση του θριάμβου, ξαναγύρισε, προς έκπληξη όλων, στο αγρόκτημά του.

Αλλά είπαμε ότι στους καιρούς μας δεν υπάρχουν Κιγκιννάτοι. Στις μέρες μας πολλοί πολιτικοί εναγκαλίζονται την Εξουσία, βαυκαλίζονται με αυτή, γαντζώνονται «δίκην βδέλλας» απ' αυτή και θεωρούν εαυτούς αναντικατάστατους.

Κι αυτό, γιατί πιστεύουν πως μονάχα αυτοί ξέρουν να κυβερνήσουν τη χώρα, μόνον αυτοί μπορούν να λύσουν τα μεγάλα προβλήματα της Ελλάδος.

Και έτσι άρχισε ήδη ένας προεκλογικός αγώνας ασυνήθιστος στα πολιτικά μας χρονικά. Πολλοί αναρριπίζουν παλιές καταστάσεις, υποστηρίζοντας πως η επάρατη Δεξιά θα καταστρέψει τη χώρα, αφού δεν ξέρει να κυβερνήσει. Πόλεμο κατά της Δεξιάς εκήρυξε ο Πολέμαρχος του Αγώνα: στους δρόμους, στα καφενεία, στις πλατείες, στα σταυροδρόμια, χωρίς να καταλαβαίνει ότι με τέτοια συνθήματα διχάζει το λαό και κάνει ζημιά στο κόμμα του.

Όχι, κύριοι πολιτικοί, όλων των κομμάτων χρησιμοποιήστε καλύτερη γλώσσα, δώστε δείγματα ευπρεπούς προεκλογικού αγώνα με λογικά επιχειρήματα. Το να επισείεται διαρκώς, ως μορμολύκειο (=φόβητρο), η Δεξιά, προδίδει αμηχανία και έλλειψη ψυχραιμίας. Ο λαός πένεται. Μην υποτιμάτε τη νοημοσύνη του, διότι και νουν έχει και κρίση διαθέτει. Άλλοι είναι οι καλοπερασάκηδες, οι οποίοι πλούτισαν, όπως πλούτισαν, τόσα χρόνια τώρα. Ο λαός δεν χρειάζεται υποδείξεις τι θα κάνει, ούτε έχει ανάγκη από συμβουλάτορες.

Τα λάθη, ιδιαίτερα εκείνων, που είναι στη κορυφή της Εξουσίας, είναι πολλαπλώς επικίνδυνα, Γράφει ο Δημοσθένης (383-322 π.Χ.) στο λόγο του κατά Αριστογείτονος, Β, 3: «Όπως ακριβώς στα ναυτικά ταξίδια το λάθος ενός ναύτη προξενεί συνήθως μικρή βλάβη, όταν, όμως, ο κυβερνήτης του πλοίου κάνει σφάλμα, φέρει σε κίνδυνο όλους τους

ταξιδιώτες, κατά τον ίδιο τρόπο, τα λάθη των απλών πολιτών βλάπτουν αυτούς τους ίδιους, ενώ τα σφάλματα των αρχόντων και των πολιτικών καταλήγουν σε όλους τους πολίτες.

* * *

Η πολιτική κονίστρα, κύριοι πολιτικοί όλων των κομμάτων, είναι μπροστά σας, Οι κάλπες, όσον ούπω, θα στηθούν. Αγωνισθείτε με αξιοπρέπεια και σοβαρότητα και όχι με μικροπρέπεια και με ανοίκειες φράσεις κατά των αντιπάλων σας.

Ο λαός ενδιαφέρεται για την ανεργία, τη φτώχεια, την ακρίβεια. Οι μεγαλοστομίες τον ενοχλούν και τον αφήνουν αδιάφορο. Σε όλους εσάς εναπόκειται τι είδους αγώνα θα επιλέξετε. Οφείλετε όλοι να δείξετε σοβαρότητα, ψυχραιμία, νηφαλιότητα και αξιοπρέπεια σε περίπτωση νίκης ή ήττας του κόμματος, στο οποίο ανήκετε.

Εμείς, οι ψηφοφόροι σας, υποχρέωση έχουμε να χειροκροτήσομε όποιον νικητή αναδείξουν οι κάλπες.

Προσοχή στους...Δαναούς με τα προεκλογικά δώρα!

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 25-1-2004)*

**Quidquid id est, timeo Danaos
et dona ferentes (Βεργ. Αιν. Β, 49)**

(Ο,τιδήποτε αυτό είναι, φοβάμαι τους Δαναούς
μολονότι φέρουν δώρα)

Για τους, έστω, λίγους, που δεν γνωρίζουν τα καθέκαστα του ως άνω στίχου του Ρωμαίου επικού ποιητή Βεργιλίου, (70 – 19 π.Χ.) θα ήθελα λίγα να πω:

Οι Έλληνες, κατά τον Τρωικό πόλεμο και σύμφωνα με την επικρατέστερη παράδοση, κατασκεύασαν, με πρόταση του πολυμήχανου Οδυσσέα, πελώριο ξύλινο ίππο (δούρειος ίππος), ως δώρο προς την Αθηνά, τον οποίο άφησαν έξω από τα τείχη και συνάμα διέδωσαν ότι επιστρέφουν στην Ελλάδα, πράγματι, όμως, αγκυροβόλησαν πίσω από την Τένεδο.

Οι Τρώες βγήκαν από τα τείχη, θαύμασαν το αφιέρωμα και πολλοί υποψιάστηκαν κάποιο δόλο των Ελλήνων. Ένας από αυτούς ήταν και ο ιερέας του Απόλλωνα Λαοκόων, ο οποίος τους είπε, μεταξύ άλλων:

«Γιατί είστε τόσο ανόητοι; πιστεύετε ότι έφυγαν οι εχθροί; Τόσο λίγο γνωρίζετε τον Οδυσσέα. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πρόκειται για δόλο και τέχνασμα του Οδυσσέα». Και συνεχίζει: «Οτιδήποτε είναι αυτό, φοβάμαι τους Δαναούς, αν και φέρουν δώρα».

Η συνέχεια είναι γνωστή: Οι Τρώες γκρέμισαν μέρος των τειχών, έφεραν το δούρειο ίππο στην πόλη και τη νύχτα, που γλεντοκοπούσαν, βγήκαν από την κοιλιά του ίππου εκλεκτοί Έλληνες πολεμιστές, άνοιξαν τις πύλες και έτσι η Τροία κυριεύτηκε.

* * *

Το δώρο αυτό των Ελλήνων προς τους Τρώες μου φέρει στο μυαλό, σύμφωνα με το νόμο του συνειρμού, άλλα δώρα, μικρά ή μεγάλα, που αφειδώς δίδονται σε προεκλογικές περιόδους από τους έχοντες και κατέχοντες.

Οι εκλογές κερδίζονται και με τα προγράμματα των κομμάτων και με τους λόγους και την πειστικότητα των πολιτικών ανδρών, αλλά,

πολλές φορές, και με άλλους αστάθμητους παράγοντες. Είναι γνωστό στους παροικούντες την Ιερουσαλήμ ότι διάφοροι οικονομικοί παράγοντες, επιχειρηματίες, βιομήχανοι κ.λ. βολιδοσκοπούν, προ των εκλογών, σταθμίζουν τα γεγονότα, υπολογίζουν κατά πού κλίνει η πλάστιγγα και αναλόγως, όπως τους συμφέρει, κινούνται υπέρ του ενός ή του άλλου κόμματος, χρηματοδοτώντας τον προεκλογικό τους αγώνα. Αλλά και χρήματα σκορπούν εδώ κι εκεί, με απώτερο πάντοτε σκοπό να ζητήσουν, εν καιρώ τω δέοντι, ανταλλάγματα για την οικονομική βοήθεια που προσέφεραν. Ποιος μπορεί τότε να τους τα αρνηθεί; Συμπέρασμα: Οι ευεργετούμενοι ας φοβούνται όλους εκείνους, που προθυμοποιούνται να τους βοηθήσουν στον εκλογικό αγώνα.

* * *

Όσον αφορά, τώρα, στη νέα εκλογική αναμέτρηση, ελπίζω πως θα εγκαινιαστεί διαφορετικός τρόπος διεξαγωγής του αγώνα, χωρίς φανατισμούς, ύβρεις και παροξυσμούς. Ας επικρατήσει ήπιο κλίμα, διαφορετικές τακτικές και πολιτικές, εν συγκρίσει με προηγούμενες, και ας σταματήσουν τα επικοινωνιακά τεχνάσματα, οι εντυπωσιασμοί και η υπερπροβολή από τα κανάλια ασήμαντων και πεζών γεγονότων.

Ο λαός βαρέθηκε ν' ακούει τα ίδια και τα ίδια. Σε κάτι τέτοιες, ή παρόμοιες περιπτώσεις, οι αρχαίοι Έλληνες έλεγαν το γνωστό εκείνο: «Οι αυτοί περί των αυτών τοις αυτοίς τα αυτά», το οποίο ισχύει και για τη σημερινή εποχή, ότι δηλ. τα ίδια πρόσωπα μιλούν για τα ίδια πράγματα στους ίδιους ανθρώπους τα ίδια λόγια. Το λαό τον απασχολούν άλλα σοβαρότερα θέματα και όχι τα τετριμμένα και εξεζητημένα πράγματα των τελευταίων ημερών με τα συνεχή και κουραστικά στιγμιότυπα γύρω από τις κινήσεις του κ. Παπανδρέου με τα γνωστά συνθήματα και τις παιδαριώδεις ιαχές και επικλήσεις: «σήκου, Αντρέα,

να δεις το παιδί της αλλαγής» και με όσα άλλα γλυκανάλατα φαιδρολογήματα, που προδίδουν απαράδεκτη προσωπολατρία. Ο λαός ενδιαφέρεται, όχι τόσο για το Κυπριακό και τους Ολυμπιακούς αγώνες, όσο, και κυρίως, για τα καθημερινά του προβλήματα, την ανεργία, την ακρίβεια, τη φτώχεια.

Ο λαός έχει ακούσει πολλές φορές για ανανέωση, νέα πορεία, νέα δυναμική, νέα αλλαγή κ.λ. και πάντα αισθάνεται απογοήτευση για όσα του υπόσχονται.

Ο κ. Γ. Παπανδρέου παραδέχτηκε τα σφάλματα και τις παραλείψεις του ΠΑΣΟΚ και ζήτησε συγγνώμη. Ποιός, όμως, πληρώνει τώρα το τίμημα και τα λάθη της οκταετίας; Μπορεί ο Γ. Παπ. με την ομολογία του αυτή να εξαλείψει, ως δια μαγείας, τα λάθη αυτά;

Ένας ένοχος αδικήματος μπορεί στο δικαστήριο να ομολογήσει το λάθος του, αλλά οι δικαστές θα τον τιμωρήσουν αναλόγως. Το ίδιο ισχύει και για το κυβερνών κόμμα. Αν ο λαός είναι ευχαριστημένος από τη διακυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, ας το ξαναψηφίσει. Αν όχι, τότε ας το τιμωρήσει στέλνοντάς το στο χώρο της Αντιπολίτευσης για λίγα χρόνια. Δεν χάλασε ο κόσμος, αν μείνει εκεί μια δυο τετραετίες. Η Αντιπολίτευση είναι το μεγάλο σχολείο της Πολιτικής και τα κόμματα, για το καλό το δικό τους και του τόπου, πρέπει να εναλλάσσονται στην Εξουσία. Εκεί θα διδαχθούν πολλά χρήσιμα και επωφελή, εκεί θα αφουγκραστούν καλύτερα τον πόνο των φτωχών ανθρώπων και στις περιόδους τους τα στελέχη θα έρθουν σε άμεση επαφή με το λαό και τα προβλήματα, που τον ταλαιπωρούν. Χρειάζεται, λοιπόν, στα στελέχη του ΠΑΣΟΚ μια ανάπαυλα στο χώρο της Αντιπολίτευσης, για να ζητήσουν ύστερα, με την πείρα που θα αποκτήσουν, την ψήφο του λαού· του λαού, τον οποίο θυμούνται στις παραμονές των εκλογών.

Ο κ. Καραμανλής, χρόνια τώρα ως Αντιπολίτευση, όργωσε την ύπαιθρο και απέκτησε πείρα πολύτιμη· πείρα που δεν είναι δυνατό να την

αποκτήσει ο κ. Παπ. με μια φευγαλέα ματιά μέσα σε πενήντα περίπου μέρες.

* * *

Με την αλλοπρόσαλλη πολιτική του κ. Σημίτη, πολλά στελέχη του Κόμματος (Παπαδόπουλος, Μπένος κ.λ.) έφυγαν και τώρα, με τη νέα ηγεσία, επανέρχονται. Η επιστροφή αυτή ικανοποιεί πλήρως τον Κ. Σημίτη; Πολύ αμφιβάλλω. Υπάρχουν πολιτικοί του ΠΑΣΟΚ (συγγνώμη, της Δημοκρατικής παράταξης θέλω να πω, γιατί όλα δείχνουν πως, εν ονόματι της ανανέωσης και της νέας αλλαγής, έτσι θα μετονομαστεί μελλοντικά το ΠΑΣΟΚ), υπάρχουν, λοιπόν, πολιτικοί, οι οποίοι, παραγκωνισθέντες από τον κ. Σημίτη, έμειναν αρκετά χρόνια στο περιθώριο της Πολιτικής: αξιοπρεπείς, σοβαροί και φειδωλοί σε δημόσιες εμφανίσεις και ανακοινώσεις. Υπάρχουν, όμως, και άλλοι, οι οποίοι, ξαφνιασμένοι από τα τελευταία γεγονότα, ταραγμένοι στην αρχή, έκαναν στροφή 180 μοιρών προς το νέο ηγέτη τους, τον οποίο ο κ. Σ. διάλεξε, εν αγνοία των άλλων ικανών στελεχών «εν κρυπτώ και παραβύστω» ως διάδοχόν του. Διερωτάται κανείς: τηρήθηκαν, έτσι για τον τύπο, στοιχειώδεις δημοκρατικές διαδικασίες; Λέγεται αυτό σοσιαλιστικός χειρισμός του θέματος της διαδοχής με έναν υποψήφιο, ως τον ικανότατο όλων των άλλων; Ή μήπως νομίζει ο κ. Σημίτης ότι η σοσιαλιστική του πίστη εξαντλείται στις προσφωνήσεις του στα συνέδρια με τη σοσιαλιστική φράση του: «Συντρόφισσες και σύντροφοι;».

Σχετικά, τώρα, με τη διαρχία του ΠΑΣΟΚ, απλώς υπενθυμίζω ένα στίχο του Ομήρου (Ιλ. Β', 204): «Ουκ αγαθόν πολυκοιρανίη·εις κοίρανος έστω», δηλ η πολυαρχία βλάπτει· ένας ας είναι ο αρχηγός.

Ας προσέχει, λοιπόν, ο κ. Παπανδρέου στους προεκλογικούς του λόγους, γιατί, αν θελήσει ν' απαγκιστρωθεί από το παρελθόν, για το

οποίο είναι συνυπεύθυνος, και ν' ακολουθήσει δική του νέα πολιτική, απαλλαγμένη λαθών, αδικιών και σφαλμάτων, θα εξοργίσει τον ευέξαπτο, κατά τα άλλα, Πρωθυπουργό και θα ευχαριστήσει τους ψηφοφόρους του. Αν, πάλι, συνεχίσει την ίδια προηγούμενη πολιτική, θα ικανοποιήσει, βέβαια, εκείνον, αλλά θα δυσαρεστήσει το λαό.

Δίκοπο μαχαίρι.

«Τω κρατίστω»

(Αρρ. Αλεξ. ανάβ. 7, 26, 3)

Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 12-2-2004)

Ο Μέγας Αλέξανδρος, όταν ρωτήθηκε, λίγο πριν πεθάνει, σε ποιόν αφήνει τη βασιλεία, είπε: «τω κρατίστω», δηλ. στον ισχυρότατο και, φυσικά, εννοούσε το στρατηγό Περδίκκα, που κατείχε το υψηλότατο αξίωμα, διέθετε κύρος, δύναμη και επιρροή στο στράτευμα και στον οποίο είχε παραδώσει πρωτύτερα το δακτυλίδι και την προσωπική του σφραγίδα.

Ας μου επιτραπεί, όμως, να κάνω εδώ, ως φιλόλογος, μια σημασιολογική ερμηνεία των παραθετικών του επιθέτου «αγαθός». Αγαθός – αμείνων – άριστος (λεγόταν συνήθως επί ανδρείας, ηθικής τελειότητας, ικανότητας, προσόντων κ.λ.). Βελτίων – βέλτιστος (επί πνευματικής ανωτερότητας, ηθικής καταστάσεως). Κρείων⁷⁷ – κράτιστος (επί σωματικής ρώμης, ισχύος, υπεροχής, γενναιότητας). Λώων – λώστος (επί υλικής ωφέλειας, προτίμησης, ευαρέσκειας, εύνοιας). Πρβλ. το του Πλάτωνος: «χαίρε ανδρών λώστε».

Επομένως, ο «ελέω Σημίτη» χρισθείς διάδοχός του, νέος ηγέτης του ΠΑΣΟΚ κ. Γ. Παπανδρέου, επιλέχτηκε, όχι για κάποιο εξαιρετικό πνευματικό του προτέρημα, αλλά από προτίμηση και εύνοια, γιατί όλοι προέβλεψαν ότι, μπροστά σε μια ήττα, που θα ακολουθούσε με ηγέτη το Σημίτη, μόνον ο φέρων το όνομα «Παπανδρέου» είχε πέραση και απήχηση στο κόμμα και στο λαό και ότι μόνον αυτός ήταν ο καταλληλότερος όλων να οδηγήσει το ΠΑΣΟΚ στη νίκη. Έτσι τα «άριστος, βέλτιστος, κράτιστος» έδωσαν τη θέση τους στο «λώστος».

Με αυτό, λοιπόν, τον πρωτάκουστο, αντισυνταγματικό και παράνομο, για τα ελληνικά δεδομένα, τρόπο επιλογής του διαδόχου, παραμερίστηκαν οι δημοκρατικές διαδικασίες, υποχώρησαν και υπέκυψαν ικανότατα στελέχη του κόμματος στην εκ των άνω εντολή, χάριν του Γιώργου, που κρίθηκε ανώτερος όλων.

Κρίμα, γιατί ένα μεγάλο δημοκρατικό κόμμα περιφρονεί τις ισχύουσες δεοντολογικές διατάξεις και ακολουθεί τακτικές απολυταρχικών καθεστώτων, στα οποία ο ένας και μοναδικός υποψήφιος ψηφίζεται μονοκούκκι με απόλυτη πλειοψηφία 100 τοις εκατό! (Πρβλ. Εμβέρ Χότζα, Τσιαουσέτσικου κ.λ.).

Και άρχισε ο νέος ηγέτης του ΠΑΣΟΚ τις περιοδείες του με τα γνωστά συνθήματα κενού μάλλον παρά καινού περιεχομένου: Νέα εποχή, νέα ανανέωση, νέα σχέση πολίτη προς το Κράτος, νέα δυναμική, νέο ήθος, νέο κίνημα, νέο ξεκίνημα και όσα άλλα φαιδρά και αστεία.

Αλλά με ποιούς θα προχωρήσει στη «συμμετοχική δημοκρατία» (άλλος όρος κι αυτός) ο κ. Παπανδρέου; Ασφαλώς με παλαιά και νέα στελέχη του κόμματος. Αλλά ο κ. Π. είναι απόλυτα συνταυτισμένος και συνυπεύθυνος για όσα συνέβησαν στην κυβέρνηση του κ. Σημίτη.

Μόλις, όμως, άρχισε τις περιοδείες του ανά την Ελλάδα, ξέσπασε η τροπολογία - ντροπολογία Πάχτα και των συν αυτώ. Ωραίο ξεκίνημα. Και τότε ο κ. Παπ., υπό την πίεση των πραγμάτων, εκαρατόμησε τους

εννιά που υπέγραψαν την τροπολογία. Υπό ποίαν, όμως, ιδιότητα το έκανε; Είχε το δικαίωμα, ως Υπουργός Εξωτερικών, να τους αποπέμψει αναπολόγητους; Ή μήπως προέβη σ' αυτό για να δείξει τάχατες – τάχατες την πυγμή του, ακολουθώντας το ρωμαϊκό δόγμα: «sic volo sic jubeo» δηλ έτσι θέλω έτσι διατάζω. Θα το έκανε αυτό, αν δεν είχαμε εκλογές; Ασφαλώς όχι. Θα το κουκούλωνε, ακολουθώντας την πάγια τακτική του κ. Σημίτη. Η επαίσχυντη αυτή τροπολογία του Πάχτα, με τον τρόπο που έγινε, ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών σ' όλη την Ελλάδα. Ο λαός, που διαθέτει ευαίσθητες κεραίες, πρέπει να κατάλαβε ότι η Ελλάδα ξεπουλιέται σε ξένα συμφέροντα, όσο όσο. Σκιερά δάση, γραφικά βουνά, λιμάνια, λίμνες, νησιά, φυσικές καλλονές κ.λ. όλα βγαίνουν στο σφυρί. Αρπαγίστατοι αρΠάχτες με επαίσχυντες «αρπαχτές» διακωμωδούν το Κοινοβούλιο και γεμίζουν τα βαλάντιά τους με πακτωλούς χρημάτων, όταν ο ελληνικός λαός δεν έχει ν' αγοράσει τα προς το ζην αναγκαία. Αλλιώς, δεν εξηγείται αυτή η βιασύνη, να περάσουν, με διάφορα τεχνάσματα, την ψήφιση της διαβόητης τροπολογίας.

Αυτό, λοιπόν, που συνέβη με την τροπολογία Πάχτα και με άλλες παρόμοιες αμαρτωλές, που αποσύρθηκαν την τελευταία στιγμή, πρέπει να προβληματίσει όλους εν γένει. Το Κοινοβούλιο υποβαθμίστηκε, ο κόσμος καγχάζει με όσα βλέπει και ακούει. Η διαφθορά έχει απλώσει τα πλοκάμια της σε όλο το δημόσιο βίο. Παντού μυρίζει σαπίλα. Η πολιτική αλλαγή είναι αναγκαία, γιατί, κατά τους αρχαίους Έλληνες «κόρος τίκτει ύβριν», δηλ. η χορτασιά, ο κορεσμός και, φυσικά, ο χορτασμός της Εξουσίας γεννάει την αλαζονεία. Και η αλαζονεία προηγείται της πτώσεως.

* * *

Στώμεν καλώς. Είναι ευκαιρία τώρα το νυστέρι να ανοίξει τα πυώδη αποστήματα της δημόσιας διοίκησης και να καθαρίσει τις σηπεδόνες και τερηδόνες, που επισωρεύτηκαν, χρόνια τώρα, στη δημόσια ζωή της χώρας. Να τεθούν φραγμοί σε παρεμβάσεις οικονομικών παραγόντων και συμφερόντων κερδοφόρων εταιρειών κ.λ. και, γενικότερα να εξυγιανθεί ο δημόσιος βίος, η λειτουργία του Κοινοβουλίου, η δημόσια διοίκηση, με ό,τι πολιτικό κόστος αυτό συνεπάγεται. Όποιο κόμμα κερδίσει τις εκλογές, πρέπει να κάνει ριζικές τομές σε όλο το πολιτικό φάσμα, αδιαφορώντας αν συγκρουσθεί με πάγιες τακτικές συμφερόντων του παρελθόντος.

* * *

Ακούσαμε πολλά από τον Γ. Παπανδρέου στο συνέδριο του ΠΑΣΟΚ. Υπήρχε ενθουσιασμός, παλμός, φανατισμός των οπαδών του κόμματος. Ακούσαμε ωραία λόγια, υποσχέσεις, δεσμεύσεις, επαγγελίες. Θα διέκρινε όμως κανείς μέσα σ' αυτό το παραλήρημα, μέσα σ' αυτό το πάθος, το φανατισμό, κάτι το υπερβολικό, κάτι το φτειαχτό στην όλη φιέστα. Όλοι χειροκρότησαν μανιωδώς το νέο ηγέτη ως Λυτρωτή, ως Σωτήρα του ΠΑΣΟΚ, ως Μεσσία, που θα φέρει τη νίκη στο κόμμα. Η προσωπολατρία στο έπακρο.

Θα μπορέσει όμως ο νέος ηγέτης να ανταποκριθεί στο δύσκολο έργο του; Πίσω του έχει ένα παρελθόν, με το οποίο είναι στενά συνταυτισμένος και μπροστά του ξεδιπλώνεται το νέο κόμμα με τη νέα ανανέωση, τη νέα δομή. Πώς θα συμβιβάσει τις δυο αυτές ροπές, το παλαιό ΠΑΣΟΚ, με το νέο ήθος, τη νέα δυναμική; Το ρίσκο είναι μεγάλο και χρειάζονται προσεκτικοί και λεπτοί χειρισμοί προς αποφυγή παρεξηγήσεων. Είναι εύκολο, λοιπόν, να υλοποιηθούν όλα όσα είπε ο Γ. Π.; Θα σταματήσει, πράγματι, η διαφθορά, οι διαπλοκές, ο εμπαιγμός

των πολιτών; Αν ο Γ. Π. κερδίσει τις εκλογές θα μπορέσει ν' απαγκιστρωθεί από τα βραχυκυκλώματα των γύρω του; Θα εκλείψουν, άπαξ δια παντός, τα απαράδεκτα φαινόμενα του νεοπλουτισμού των επιτηδείων, που λυμαίνονται το δημόσιο κορβανά; Πολύ αμφιβάλλω.

Κι αφού, κατ' ουσίαν, μέμφεται το παρελθόν και θέλει ν' ανοίξει νέους δρόμους, γιατί δεν αντιδρούσε, όταν συμμετείχε στην κυβέρνηση του Κ. Σημίτη; Ωραίοι είναι οι καλλιεπείς λόγοι, ωραία τα οράματα, αλλά όλα αυτά «πόρρω απέχουν» της καθημερινής σκληρής πραγματικότητας.

Την Κυριακή στήθηκαν οι Κάλπες για την εκλογή του ενός υποψηφίου ηγέτη. Κι αφού αντίπαλος δεν υπήρχε, προς τί οι κάλπες; Βέβαια, εν ονόματι της συμμετοχικής δημοκρατίας, έπρεπε να γίνει κι αυτό. Αλλά δεν έγινε δημοψήφισμα για το πρόβλημα της αναγραφής του θρησκευματος στις ταυτότητες. Ψήφισαν, λένε, και οι φίλοι του κόμματος, αφού κράτησαν τα προσωπικά τους στοιχεία. Ωραίο κι αυτό, που, αν το έκαμνε η Ν.Δ., όλοι τους θα διερρήγγυαν τα ιμάτιά τους, λέγοντας ότι, με αυτή την τακτική, παραβιάζεται η Αρχή προστασίας ανθρωπίνων δεδομένων, κι ακόμη ότι η επάρατη Δεξιά φακελώνει ξανά τους Έλληνες και, μάλιστα, τους νέους.

Δίπλα στις κάλπες έγινε και αιμοδοσία. Πολύ φαιδρή η επινόηση. Προς ολοκλήρωση της όλης φιέστας, πώς δεν έβαλαν βιολιά και τσαούλια, για να γιορτάσουν πανηγυρικά με χορούς και ζεϊμπέκικα την εκλογή του Ηγέτη – Σωτήρα και Λυτρωτή, που υπόσχεται πολλά.

Αλλά σταματώ εδώ. «Κοντός ψαλμός αλληλούια».

Προεκλογικά τεχνάσματα

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 19-2-2004)*

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι ο κ. Σημίτης διακαώς επιθυμούσε να ηγηθεί των προσεχών εθνικών εκλογών. Όταν, όμως, διαπίστωσαν ότι οι δημοσκοπήσεις ήταν υπέρ της Ν.Δ., παρ' όλες τις παροχολογίες κ.λ., τότε, υπό την πίεση των πραγμάτων, ο κ. Σημίτης έχρισε διάδοχό του τον κ. Γ. Π., με την ελπίδα ότι, η απήχηση του ονόματός του στο λαό, θα έσωζε το ΠΑΣΟΚ από μια βέβαιη ήττα. Και αμέσως μπήκαν σε εφαρμογή οι μηχανισμοί των εντυπώσεων, πρώτα με το έκτακτο συνέδριο του κόμματος στις 6 Φεβρ. Η συγκέντρωση ήταν μεγάλη. Καμιά εισήγηση δεν έγινε από κανένα. Μίλησε ο κ. Σ. (το κύκνειο άσμα του), έπειτα ο κ. Χρυσόχοϊδης, ύστερα ο κ. Γ. Π. Κανένας άλλος δεν πήρε το λόγο, έτσι για τον τύπο, και για να τηρηθούν τα προσχήματα της δημοκρατικής δεοντολογίας. Καμιά διαφωνία, καμιά αντίρρηση, καμιά αντιπαράθεση, καμιά άλλη υποψηφιότητα. Ένας και μοναδικός ο υποψήφιος, ο Γ. Π., ο Σωτήρας και Λυτρωτής. Πολλοί, υποχρεωτικά, εσιώπησαν.

Η δικαιολογία, ότι δεν θέλησε κανένας άλλος να βάλει υποψηφιότητα, προκαλεί γέλια και θυμηδία. Δεν μπορώ να πιστέψω ότι ο ικανότατος κ. Ευ. Βενιζέλος δεν είχε βλέψεις για την ηγεσία. Αλλά τόσο αυτός, όσο και άλλα ικανά στελέχη, έπνιξαν τη φιλοδοξία τους υπέρ του ενός. Για ποια, λοιπόν, συμμετοχική δημοκρατία μιλούν οι σύντροφοι του ΠΑΣΟΚ, όταν υποδεικνύεται ένας υποψήφιος; Μήπως νομίζουν ότι απευθύνονται σε ιθαγενείς κάποιας Αφρικανικής χώρας;

* * *

Το συνέδριο δεν ήταν, παρά ένα καλοστημένο παιχνίδι, μια εντυπωσιακή φέστα, ένα επικοινωνιακό τρικ, ένα προεκλογικό τέχνασμα, που απέβλεπε να συσπειρώσει τους οπαδούς του κόμματος, να μεταφέρει την ελπίδα της νίκης σ' όλη την Ελλάδα, να τονώσει τους διστακτικούς, να ενθαρρύνει τους απογοητευμένους και να αναπτερώσει το πεσμένο ηθικό των οπαδών του Κινήματος.

Το δημοψήφισμα, που ακολούθησε την Κυριακή, δεν ήταν, παρά ένα γκάλοπ, μια σφυγμομέτρηση των Ελλήνων, οπαδών, μελών και φίλων, για μια απόφαση προειλημμένη.

Όλα καλομελετημένα για τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος και ευμενών εντυπώσεων προς εξαπάτηση του λαού. Ως απλός πολίτης ερωτώ: Αν, αντί ενός υποψηφίου, υπήρχαν – όπως θα έπρεπε – άλλοι δύο, ή, έστω, άλλος ένας, θα γινόταν το δημοψήφισμα; Ασφαλώς όχι, προς αποφυγή εσωκομματικής αναταραχής και διχογνωμίας υπέρ του ενός ή του άλλου υποψηφίου. Έγινε, λοιπόν, παρωδία δημοψηφίσματος, με εφορευτικές επιτροπές, ως εάν υπήρχαν προβλήματα βίας και νοθείας με τον έναν υποψήφιο.

* * *

Τις τελευταίες μέρες είχαμε την προσχώρηση του κ. Μάνου και Ανδριανόπουλου στο ΠΑΣΟΚ. Πολλοί οπαδοί του Κινήματος ξαφνιάστηκαν, διαμαρτυρήθηκαν, αντέδρασαν γι' αυτή την παράξενη σύζευξη σοσιαλισμού και νεοφιλελευθερισμού. Φαίνεται πως το κυβερνών κόμμα πάνω στη σύγχυση και την αμηχανία, που το κατέχει, δεν ξέρει τι κάνει. Ζητάει σανίδα σωτηρίας. Εν ονόματι, τάχα, της πολυφωνίας και της συμμετοχικής δημοκρατίας, κάνει ανοίγματα προς πάσα κατεύθυνση. Κρούει απεγνωσμένα πόρτες. Όσοι πιστοί, λέει, προσέλθετε. Το ΠΑΣΟΚ ανοίγει τις αγκάλες σ' όλους, αρκεί να του

φέρουν ψήφους. Νηστεύσαντες και μη νηστεύσαντες, πυκνώστε τις τάξεις της Δημοκρατικής Παράταξης (όπως θα μετονομαστεί μελλοντικά το ΠΑΣΟΚ). Αλλά, αν ο Γ. Π. και οι συν αυτώ, χάριν των ψήφων, συμμαχούν με όλους, ας σκεφθούν ότι οι οπαδοί του Κινήματος είναι συνταυτισμένοι με το ΠΑΣΟΚ, η νόθευση του οποίου με στελέχη της Ν.Δ. τους προκαλούν αηδία και δυσαρέσκεια. Διότι, πώς είναι δυνατό, στελέχη ετερόκλητα και ανομοιογενή της Ν.Δ. και του Συνασπισμού, με τις πάγιες πολιτικές τους απόψεις και πεποιθήσεις, να προσαρμοσθούν ομαλά και να συγκατοικήσουν, χωρίς προβλήματα και κλυδωνισμούς, στο πανελλήνιο σοσιαλιστικό κίνημα; Πώς είναι δυνατό ο Γ. Π. να δεχθεί τους όρους των νεοπροσελθόντων στελεχών της Ν.Δ., να τους δώσει θέση στα ψηφοδέλτια της Επικρατείας, χωρίς αυτό να ενοχλήσει υψηλόβαθμα στελέχη του κόμματος, τα οποία, προς το παρόν, σιωπούν, αλλά αργά ή γρήγορα θα διαμαρτυρηθούν έντονα; Ο Γ. Π. είναι υπεύθυνος για ό,τι κάμνει μέσα στο Κίνημα.

Κοντολογίς και συμπερασματικά: Ο κ. Γ. Π. είναι συνυπεύθυνος για τα σφάλματα και την πολιτική της κυβέρνησης του κ. Σημίτη, στην οποία συμμετείχε.

Όταν ο λαός έχανε τις οικονομίες του στο Χρηματιστήριο, και όταν η διαφθορά είχε γίνει τρόπος ζωής, τί έκανε ο κ. Π.; Ουδέν, ή μάλλον, συμφωνούσε με τον κ. Σ, που έλεγε πως όποιος έχει επιβαρυντικά στοιχεία να τα δώσει στον εισαγγελέα.

Τώρα, με την προσχώρηση των Ανδ/λου και Μάνου στο ΠΑΣΟΚ, πολλά στελέχη και οπαδοί του κόμματος ξαφνιάστηκαν κυριολεκτικά. Πολλοί υπουργοί, όταν έκρυβαν την οργή τους στο συνέδριο για τον τρόπο εκλογής του Γ. Π., ούτε καν φαντάζονταν ότι θα πήγαιναν στις εκλογές, πιασμένοι χέρι-χέρι με τον Ανδ/λο και Μάνο. Διερωτώμαι: με τί είδους αντιδεξιά επιχειρήματα θα αντιμετωπίσουν τη Ν.Δ., όταν φιλοξενούν στελέχη της δεξιάς; Σήμερα όλοι τους σιωπούν,

γιατί δεν συμφέρει ν' ανοίξουν το στόμα τους, αλλά, μετά την ήττα τους στις εκλογές, θα ξεσπάσουν και θα εναντιωθούν στο Γ. Π., που πρωτοστάτησε σ' αυτό το παράξενο πάντρεμα σοσιαλισμού και νεοφιλελευθερισμού. Όλοι θα αντιληφθούν ότι ο Γ. Π., αντλώντας δύναμη από το συνέδριο, θα κάνει τολμηρά ανοίγματα και θα θελήσει, ανεξαρτήτως του εκλογικού αποτελέσματος, να δημιουργήσει μια, νέου τύπου, Αμερικανική δημοκρατική παράταξη. Για το Γ. Π. δεν υπάρχουν ιδεολογίες κομμάτων. Όλα μπορούν να συνυπάρξουν, όλα μπορούν να συζητηθούν σε μια νέα εποχή, σε μια νέα πορεία, όπως αυτά τα φαντάζεται το «παιδί της αλλαγής» ο υιός της Προεδρομήτορος (παρά λίγο να γράψω: βασιλομήτορος) κ. Μαργαρίτας, η οποία, μιλώντας τις προάλλες σε κανάλι, είπε το εξής ανέκδοτο, αμερικάνικης προέλευσης, που το μεταφέρω εδώ να το...χαρούν όσοι δεν το άκουσαν.

Ένας καλός παπάς, είπε, όταν πέθανε και πέρασε τις πύλες του ουρανού, ζήτησε να ιδεί την Παναγία, η οποία καθόταν στενοχωρημένη στη σκιά ενός δέντρου με το Χριστό στην αγκαλιά. Όταν ο παπάς τη ρώτησε γιατί είναι λυπημένη, εκείνη του απάντησε: Περίμενα κορίτσι κι έγινα αγόρι. Αυτό ήταν το ανέκδοτο της κ. Μαργαρίτας Παπανδρέου. Από την Πόλη έρχομαι και στην κορφή κανέλα!..

Ας πει κάποιος στην κ. Μ. αυτό που έλεγαν οι αρχαίοι Έλληνες: «Η λέγε τι σιγής κρείττον ή σιγήν έχε».

Και αν η προεδρομήτωρ δεν γνωρίζει αρχαία ελληνικά, ας της πουν την νεοελληνική παροιμία: «Τα λίγα λόγια ζάχαρη και τα καθόλου ...μέλι». Τέλος, ας τη διαβεβαιώσουν ότι, με τέτοια κρύα και ανούσια ανέκδοτα, με τα οποία γελούν οι Αμερικανοί, οι Έλληνες μένουν σοβαροί και πάρα πολύ σκεφτικοί...

Ave Caesar!...

Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 3-3-2004)

Λένε πως το γερασμένο και κουρασμένο λιοντάρι, όταν βρεθεί σε μεγάλο κίνδυνο, κάνει την τελευταία του προσπάθεια για να αποφύγει το μοιραίο· κάμπτει τα οπίσθια πόδια, κυρτώνει τη ράχη του, έτοιμο για το μεγάλο άλμα· αλλά θα αποτύχει, γιατί είναι εξαντλημένο. Κάτι τέτοιο συμβαίνει με το ΠΑΣΟΚ τον τελευταίο καιρό. Βλέποντας ότι χάνει τις εκλογές, επιστράτευσε όλες τις δυνάμεις του, έκανε το παν για να τις κερδίσει. Το συνέδριο στις 6 Φεβρουαρίου και η παρωδία του... δημοψηφίσματος επιβεβαιώνουν του λόγου το αληθές. Προεκλογικά τεχνάσματα και πυροτεχνήματα. Το πλήθος των «μελών και φίλων» ανταποκρίθηκε πλήρως σ' αυτό το κάλεσμα και έσπευσε να ψηφίσει τον ένα και μοναδικό υποψήφιο Γ. Παπανδρέου, για να τελειώσουν έτσι οι ρωμαϊκές φιέστες και θριαμβολογίες.

Και έφθασαν αμέσως από τον υπουργό Εξωτερικών των Η.Π.Α και την κ. Ολμπράιτ (αν θυμάμαι καλά το όνομά της) οι συγχαρητήριες ευχές για την περιφανή νίκη του Γιώργου κατά του αντιπάλου ...εαυτού του!..

Τόσος ήταν ο ενθουσιασμός των οπαδών και φίλων του Κινήματος, που όδευε, προς τις κάλπες, ώστε θα μπορούσε, δικαιολογημένα, κάποιος αμερόληπτος και καλόπιστος περαστικός, κουνώντας το κεφάλι, να σιγοψιθυρίσει την πιο κάτω ρωμαϊκή φράση (ας μου επιτραπεί να την αλλάξω κάπως): «**Ave Caesar, cives et amici te salutant et suffragium tibi ferunt..**», δηλ: Χαίρε Καίσαρ, οι πολίτες και οι φίλοι σε χαιρετούν και σε ψηφίζουν.

Όλα, λοιπόν, καλώς προσχεδιασμένα, για να δημιουργηθεί ρεύμα ευνοϊκό υπέρ του ΠΑΣΟΚ και θόρυβος γύρω από το νέο αστέρι, το γιο

της προεδρομήτορος κ. Μαργαρίτας.

* * *

Ήδη, όμως, ο θόρυβος καταλάγιασε κι ο κουρνιαχτός της φιέστας κατάκατσε. Ο Γ. Π. έκανε το δημοψήφισμα για να έχει την πλατιά στήριξη όλων, για να μπορεί έτσι στο μέλλον να ενεργεί, όπως αυτός θέλει, χωρίς να μπορεί κανείς ν' αντιδράσει στα σχέδιά του.

Ήδη πάντρεψε το σοσιαλισμό με το νεοφιλελευθερισμό. Όλοι μούδιασαν. Πολλά στελέχη έμειναν εμβρόντητα με την προσχώρηση αυτή των κ. Μάνου και Ανδριανόπουλου, εκφραστών του καπιταλισμού, στο ΠΑΣΟΚ.

Δεν πρόφτασαν, όμως, να «πιάσουν τα προζύμια του γάμου» (όπως λέμε) κι αμέσως άρχισαν οι πρώτοι διαξιφισμοί: Μάνος εναντίον Λαλιώτη για το εθνικό κτηματολόγιο, ότι σπαταλήθηκαν άσκοπα αρκετά χρήματα από τον κ. Λαλιώτη, τον οποίο θεώρησε υπαίτιο της αποτυχίας και, φυσικά, ο κατηγορηθείς εξεμάνη κατά του Μάνου. Καλά σκολάσματα!.. Η συνέχεια στην πολιτική οθόνη μετά τις εκλογές.

* * *

Ο πολύς κόσμος ακόμα δεν κατάλαβε τί είδους κόμμα, τί είδους δημοκρατία ευαγγελίζεται ο Γ. Π. Τα πάντα ρευστά, ασαφή, νεφελώδη, απροσδιόριστα. Ακούμε συνεχώς γενικολογίες, αοριστολογίες, συνθηματολογίες του Γ. Π. χωρίς σαφή, στρωτό, προγραμματισμένο λόγο. Πολλά καλύπτονται από ένα πέπλο μύθου, τα οποία αμφιβάλλω, αν καταλαβαίνουν, σε όλες τις λεπτομέρειες, και αυτά ακόμη τα υψηλόβαθμα στελέχη του Κινήματος.

Ο Γ. Π. υπόσχεται πολλά και μιλάει για συμμετοχική δημοκρατία,

όταν αυτή λείπει στο εσωτερικό πλαίσιο του ίδιου του κόμματος. Με τη φόρα που πήρε ο Γ. Π., εξ αφορμής του δημοψηφίσματος, θα μεταβληθεί μελλοντικά από πράος και ευγενής, που είναι τώρα, σε αυστηρό και σκληρό αρχηγό κόμματος, προκειμένου να επιβάλει τις ρηξικέλευθες απόψεις του. Το μέλλον θα το δείξει. Ο Γ. Π. προσπαθεί με τις πομπώδεις φράσεις του περί νέας πορείας, νέας ανανέωσης κ.λ. να υφαρπάσει την ψήφο του λαού. Κανένας δεν γνωρίζει, σε βάθος, τα μελλοντικά του σχέδια. Ίσως δώσει στο ΠΑΣΟΚ ένα στυλ, ένα μοντέλο αμερικάνικης δημοκρατικής παράταξης.

Οίκοθεν νοείται ότι σ' όλη αυτή την πολιτική αλλαγή και μεταμόρφωση κύριο λόγο θα παίξουν οι Αμερικανοί. Τα πράγματα είναι ορατά δια γυμνού οφθαλμού. Τον περασμένο Ιούλιο έπεσε θύμα αυτής της αλλαγής ο κ. Λαλιώτης, το εξιλαστήριο θύμα, που θυσιάστηκε, ως άλλη Ιφιγένεια, όπως είπε ο ίδιος, για το καλό του κόμματος. Αυτή ήταν η έξωθεν εντολή. Και βρέθηκε ο κ. Χρυσοχοϊδης να καταλάβει τη θέση του! Λόγοι ηθικής τάξεως, λόγοι συναδελφικής συμπεριφοράς, δεν έπρεπε ποτέ να ωθήσουν τον κ. Χρυσοχοϊδη να πάρει την κενή θέση του αποπεμφθέντος, κατ' εντολήν των Αμερικανών, κ. Λαλιώτη.

* * *

Το ΠΑΣΟΚ, είκοσι χρόνια τώρα, εμπαιίζει τον ελληνικό λαό. Όλοι τους ενδιαφέρονται να μην χάσουν την καρέκλα, να μην αποχωριστούν από την κουτάλα. Αρκετά χρόνια κυβέρνησαν. Ας πάνε στην Αντιπολίτευση λίγα χρόνια. Θα τους κάνει καλό, ιδιαίτερα θα ωφεληθεί ο Γ. Π., που είναι άπειρος πολλών θεμάτων και απροετοίμαστος για να κυβερνήσει τη χώρα.

* * *

Σε λίγες μέρες ο πολίτης θα ψηφίσει όποιο κόμμα θέλει και, φυσικά, εκείνο που πιστεύει ότι θα ενδιαφερθεί πραγματικά για τα καθημερινά προβλήματα του λαού.

Οι ψηφοφόροι, όλον αυτό τον καιρό, άκουσαν πολλά και είναι έτοιμοι να κρίνουν, να συγκρίνουν και ν' αποφασίσουν. Ο τίτλος μιας παλιάς κινημ/κής ταινίας ήταν: «Τί έκανες στον πόλεμο Θανάση;». Τώρα ήρθε η ώρα να ρωτήσει ο πολίτης: Τί έκανες όλα αυτά τα χρόνια, που κυβερνούσε το ΠΑΣΟΚ, αγαπητέ Γιωργάκη; Τί έκανες την τελευταία οκταετία της κυβέρνησης Σημίτη, όταν ο κοσμάκης έχασε τις οικονομίες του στο Χρηματιστήριο; Πώς αντέδρασες, Γιώργο, σ' όλες αυτές τις απάτες; Πώς αντέδρασες στη διαφθορά, στις διαπλοκές και σε άλλα κυβερνητικά σφάλματα; Πώς αντέδρασες στη σαπίλα του δημόσιου βίου; Ενδιαφέρθηκες ποτέ για την ανεργία, την ακρίβεια, τη φτώχεια; Αν κερδίσεις τις εκλογές, σκέφτεσαι να χρησιμοποιήσεις παλαιά στελέχη του ΠΑΣΟΚ; Αν ναι, τότε για ποια νέα εποχή, για ποιο νέο ξεκίνημα μιλάς, όταν αυτά τα παλιά στελέχη, με τη νοοτροπία που έχουν από το παρελθόν, θα σου φέρουν εμπόδια στη νέα πορεία που διαλαλείς; Αν πάλι θελήσεις ν' απαγκιστρωθείς απ' αυτούς, πώς αυτοί θα αντιδράσουν; Πώς θα συμβιβαστείς στη διακυβέρνηση της χώρας με τα ετερόκλητα στοιχεία, που συμμαζέψες, για να σου φέρουν ψήφους;

Γιατί όλα αυτά, που τώρα ευαγγελίζεσαι, δεν τα έκανες στο παρελθόν; Πώς θέλεις με τέτοια φραστικά τεχνάσματα να σε πιστέψει ο λαός, τον οποίο ποτέ δεν πλησίασες, στον οποίο ποτέ δεν έτεινες «ευήκοον ους» και στον οποίο ποτέ δεν έσκυψες για να αισθανθείς τον πόνο της καρδιάς του, τα καυτά του προβλήματα, τα οποία κάθε μέρα του τριβελίζουν το μυαλό;

Από την άλλη πλευρά έχομε έναν άφθαρτο πολιτικό, που, χρόνια τώρα, όργωσε την Ελλάδα και γνωρίζει τα προβλήματα των Ελλήνων, όσον ουδείς άλλος. Ας τον δοκιμάσομε. Η Εξουσία δεν είναι φέουδο

κανενός. Η εναλλαγή στην Εξουσία επιβάλλεται. Στο χώρο της Αντιπολίτευσης πολλά μπορεί να διδαχθεί ένα κόμμα και, μάλιστα, ο αρχηγός του. Αν και η Ν.Δ. δεν ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του λαού, τότε ας πάει κι αυτή στην Αντιπολίτευση για να συμπληρώσει τις ελλείψεις και την επαφή της με τον ταλαίπωρο αυτό λαό.

Προς το παρόν πρέπει να κυβερνήσει η Ν.Δ. γιατί το ΠΑΣΟΚ ό,τι είχε να δώσει το έδωσε. Μαγικό ραβδί δεν υπάρχει.

Κοντολογίς λοιπόν: ο λαός, ψύχραιμος και ανεπηρέαστος από πομπώδεις φράσεις και εκθαμβωτικά πυροτεχνήματα, ας κρίνει το παρελθόν κάθε κόμματος, ας κρίνει την προσφορά καθενός, ας σκεφθεί πώς διακυβέρνησε αυτό τον τόπο, είκοσι χρόνια τώρα, το ΠΑΣΟΚ κι ας αποφασίσει για το μέλλον αυτής της χώρας. Η καθεστωτική νοοτροπία για μόνιμη διακυβέρνηση της χώρας από ένα και μόνο κόμμα, πρέπει να εκλείψει· κι αυτό για το καλό του τόπου.

Η νέα Κυβέρνηση να φανεί αντάξια των προσδοκιών μας...

Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης

(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 11-3-2004)

Το κάστρο του ΠΑΣΟΚ έπεσε, παρ' όλο που, είκοσι χρόνια τώρα, είχε θωρακισθεί καταλλήλως με ισχυρούς πύργους, απρόσβλητους προμαχώνες, ανθεκτικά μετερίζια, ακλόνητες επάλξεις και όλα τα συνακόλουθα.

Εννοώ, βέβαια, ότι το ΠΑΣΟΚ, ως κυβερνών κόμμα, είχε φροντίσει στην εικοσαετή αυτή χρονική περίοδο να γαντζωθεί καλά στην Εξουσία, ν' απλώσει τα πλοκάμια του σε όλη τη δημόσια διοίκηση και τον κρατικό μηχανισμό, συνταυτίζοντας το κόμμα με το κράτος, με όλες

τις δυσάρεστες συνέπειες, που συνεπάγεται αυτή η απαράδεκτη τακτική και πολιτική.

Πράγματι, στην πολύχρονη διακυβέρνηση της χώρας από το ΠΑΣΟΚ, είχαν επιλοχώσει σ' αυτό στελέχη με έκδηλη την ταυτότητα της αλαζονείας, για την οποία, τελευταία, ζήτησε συγγνώμη ο Γ. Π. από τον ελληνικό λαό.

Ο κρατικός μηχανισμός, εδώ και χρόνια τώρα, είχε αλωθεί από πρόσωπα, φίλα προσκείμενα στο κόμμα, είχε πέσει σε αδράνεια και μαρασμό με τα κουρασμένα στελέχη, με τους πολυθεσίτες και το πλήθος των κρατικοδίαιτων συμβούλων και παρασυμβούλων.

Γνωστές οι διαπλοκές, η διαφθορά, η διασπάθιση του δημοσίου χρήματος, οι επαίσχυντες συμβάσεις, οι χρηματιστηριακές απάτες και όσα άλλα, που καταρρακώνουν και υποβαθμίζουν το δημόσιο βίο της χώρας.

Και όταν ο κ. Σημίτης διαπίστωσε ότι οι εκλογές χάνονται, όρισε διάδοχό του το Γ. Π. δύο μήνες προ των εκλογών της 7ης Μαρτίου. Και δέχτηκε ο Γ. Π. να αναλάβει αυτό το δύσκολο έργο, μολονότι τα χρονικά όρια δεν του προσφέρονταν, όπως θα ήθελε. Δέχτηκε ο Γ. Π. να φορτωθεί ο ίδιος τα ανομήματα και τα σφάλματα του παρελθόντος και μάλιστα της κυβέρνησης του Κ. Σημίτη, ενώ θα μπορούσε δικαιολογημένα ν' αρνηθεί τούτο δυο μήνες προ των εκλογών.

Και άρχισε ο νέος Πρόεδρος τις περιοδείες του με τα γνωστά συνθήματα για μια νέα αλλαγή, νέα πορεία, νέα εποχή, λες και ήταν τόσο εύκολο να πείσει το λαό για τις νέες ιδέες και προθέσεις του.

* * *

Ο Γ. Π. έχασε τις εκλογές κι αυτό ήταν επόμενο. Το κάστρο του ΠΑΣΟΚ έπεσε, αλλά πρέπει να σημειωθεί ότι η πτώση αυτή δεν ήταν και

τόσο εύκολη για ένα κόμμα, που κυβερνούσε τόσα χρόνια. Το γράψαμε και άλλοτε: το λαϊκό σχολείο της Αντιπολίτευσης θα ωφελήσει πολύ το ΠΑΣΟΚ και, ιδιαίτερα, το Γ. Π., ο οποίος θα έχει την ευκαιρία να περιοδεύσει άνετα σ' όλη την Ελλάδα, να συζητήσει με το λαό, να ακούσει τα προβλήματά του, να σχηματίσει μια καλή ιδέα για τα θέματα της καθημερινής ζωής του, και όχι όπως έκανε τώρα, που, υπό την ασφυκτική πίεση του ανεπαρκούς χρόνου, περιήλθε και περιόδευσε πόλεις και χωριά «σαν ο παπάς τον αγιασμό», προσπαθώντας να σημειώσει τα προβλήματα του λαού σε πρόχειρα δεφτέρια!..

Το σχολείο της Αντιπολίτευσης θα δώσει την ευκαιρία στα στελέχη του ΠΑΣΟΚ να σκεφθούν ωριμότερα για τα προβλήματα του λαού, ν' αποβάλουν την αλαζονεία τους, ν' αφήσουν τα γνωστά αντιδεξιά συνθήματά τους και να είναι ριζικά αλλαγμένοι, αν στο μέλλον κυβερνήσουν τον τόπο. Πείσματα, αναδρομές στο παρελθόν, εντυπωσιακά πυροτεχνήματα με φαιδρά τρικ και τεχνάσματα και όσα άλλα σοφίστηκαν σ' αυτές τις εκλογές για να εξαπατήσουν το λαό δεν «πιάνουν». Ο λαός και νουν έχει και κρίση και καλή αξιολόγηση των πεπραγμένων καθενός κόμματος μπορεί να κάνει.

* * *

Η μεγάλη αυτή νίκη της Ν.Δ. έναντι ενός καθεστωτικού κόμματος, που είχε ριζώσει καλά στην εξουσία, υποχρεώνει τη νέα κυβέρνηση να φανεί αντάξια των προσδοκιών των ψηφοφόρων της και όλων των Ελλήνων γενικότερα. Το έργο είναι δύσκολο και απαιτεί λεπτούς χειρισμούς, δουλειά αδιάκοπη, σύνεση και, προ πάντων, άοκνη προσπάθεια προς αποφυγή των σφαλμάτων του παρελθόντος του ΠΑΣΟΚ. Ο λαός έχει κλείσει κιόλας τ' αφτιά του στις παιδαριώδεις και φαιδρές αναφορές του ΠΑΣΟΚ σε γεγονότα του παρελθόντος και

συνάμα θα εκτιμήσει δεόντως κάθε καλή κι επιβεβλημένη προσπάθεια της Ν.Δ., που θα αποβλέπει στη βελτίωση των συνθηκών ζωής των πολιτών και στην επίλυση των πολλαπλών καθημερινών προβλημάτων τους. Νικητές και ηττημένοι δεν υπάρχουν. Υπάρχουν, όμως, τα καυτά προβλήματα του ελληνικού λαού, με τα οποία πρέπει αμέσως να καταπιαστεί η κυβέρνηση της Ν.Δ. Πρέπει με ριζικές αλλαγές να δώσει λύσεις. Ευελπιστούμε σ' αυτό και το ευχόμαστε ειλικρινά.

Ηγέτες και ηγεμονίσκοι

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 10-6-2004)*

Η σημερινή εποχή με την τεράστια τεχνολογική ανάπτυξη και πρόοδο, με την καλπάζουσα αύξηση των γνώσεων, με τα μεγάλα και δύσκολα προβλήματα των ανθρώπων, τις πολεμικές συρράξεις, τις αιματοχυσίες, τη διασάλευση της δημόσιας ασφάλειας, τον κλονισμό της παγκόσμιας ειρήνης κ.λ.π. χρειάζεται, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, ηγέτες κομμάτων και αρχηγούς κρατών σώφρονες, διορατικούς και ικανούς να καθοδηγούν δεόντως τους λαούς, να ασκούν επιρροή, να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να διαθέτουν ιδιαίτερα ηγετικά προσόντα, γόητρο, κύρος, ήθος και προσωπικότητα τέτοια, που να ακτινοβολεί και να επηρεάζει θετικά και σε παγκόσμια κλίμακα τις εξελίξεις των γεγονότων, όσο πολύπλοκα και αν είναι αυτά.

Πράγματι, οι κοινώς σήμερα αποδεκτοί ηγέτες σε όλους τους τομείς της ζωής (πολιτικό, στρατιωτικό, θρησκευτικό κ.λ.), πρέπει να είναι οι επίλεκτοι της κοινωνίας, οι δυναμικοί και δημιουργικοί ηγεμόνες, οι έμπειροι και ικανοί εκείνοι άνδρες, που είναι σε θέση να ποδηγετούν,

να διαφωτίζουν τους ανθρώπους και να παίρνουν, σε αντίξοες περιστάσεις, τις αναγκαίες και ωφέλιμες πολιτικές αποφάσεις.

Κι όλα αυτά χωρίς επιπολαιότητα και απερισκεψία, αλλά με σύνεση, ψυχραιμία και υπευθυνότητα.

Δυστυχώς, όμως, σήμερα τις τύχες της ανθρωπότητας κατευθύνουν άφρονες πολιτικοί ηγέτες, ανίκανοι και ανάξιοι του αξιώματος που έχουν.

Ο μεγάλος εκείνος ηγέτης της αρχαίας Αθήνας Περικλής, έλεγε στους συμπολίτες του ότι δεν νομίζει πως είναι κατώτερος από κανένα «γνώναι τα δέοντα και ερμηνεύσαι ταύτα, φιλόπολις και χρημάτων κρείσσων (Θουκ. Β. 60)», δηλ. στο να επινοεί όσα πρέπει και αυτά να τα εξηγεί στο λαό, να είναι φιλόπατρις και ανώτερος χρημάτων.

Μέσα στις λίγες αυτές λακωνικές φράσεις, περικλείονται όλα τα προσόντα παντός ηγέτη, ο οποίος οφείλει να διακρίνει ποιο είναι το σωστό και ποιο το ολέθριο σε κάθε περίπτωση και αυτά να μπορεί να τα μεταδίδει στο λαό. Επί πλέον να αγαπά την πατρίδα του, το συμφέρον της οποίας να θέτει υπεράνω όλων και να είναι αδωροδόκητος και άψογος.

* * *

Με βάση τα γνωρίσματα αυτά, που πρέπει να χαρακτηρίζουν κάθε άξιο αρχηγό και ηγεμόνα, πρέπει να απογοητεύεται κανείς με όσα βλέπει να συμβαίνουν στον πλανήτη μας.

Ο πέραν του Ατλαντικού Πλανητάρχης εξαπέλυσε, πριν από λίγα χρόνια, εξοντωτικό πόλεμο κατά της Σερβίας, με την έγκριση, δυστυχώς, και τις ευλογίες των άλλων ηγεμονίσκων της Ευρώπης. Ανηλεείς βομβαρδισμοί, θάνατοι αμάχων, τεράστιες καταστροφές στη γειτονική χώρα, τον αρχηγό της οποίας, Μιλόσεβιτς, οδήγησαν στο διεθνές δικαστήριο της Χάγης, ενώ θα έπρεπε άλλοι να παραπεμφθούν εκεί, για να δώσουν λόγο των πράξεών τους.

Ακολούθησαν οι άνευ λόγου και σοβαρής αιτίας πόλεμοι στο Αφγανιστάν και πρόσφατα στο Ιράκ, στο οποίο εισέβαλαν, δήθεν, για να απελευθερώσουν τη χώρα από την τυραννία του Σαντάμ, πράγματι όμως για τα πετρέλαια της περιοχής, έτσι ώστε, από ελευθερωτές, έγιναν οι ίδιοι κατακτητές, βασανιστές και δολοφόνοι.

Φρίττει η ανθρωπότητα με τα απάνθρωπα βασανιστήρια των Αμερικανών και Βρετανών και τις εκατέρωθεν θηριωδίες. Πώς, λοιπόν, είναι δυνατόν να χαρακτηρίσει κανείς ικανούς ηγέτες όλους αυτούς που σκορπούν το θάνατο στον άμαχο πληθυσμό και απεργάζονται συμφορές και καταβάρθρωση των ηθικών αξιών;

* * *

Αλλά και στην πατρίδα μας σπανίζουν ηγέτες αντάξιοι, έστω, και ολίγων αξίων ηγητόρων του παρελθόντος. Τα τελευταία χρόνια, ομολογουμένως, εμεσουράνησε ο αιμνηστος εκείνος Κων. Καραμανλής, ο εχέφρων πολιτικός, που με το κύρος, τη διορατικότητα και τη σύνεση κατόρθωσε να εντάξει τη χώρα μας στη μεγάλη οικογένεια της Ευρ. Ένωσης, όταν άλλοι τότε φώναζαν αντιαμερικανικά συνθήματα, όπως: να φύγουν οι βάσεις από την Ελλάδα, ΕΟΚ και ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο κ.λ.μ. μόνο και μόνο προς άγρα ψήφων και λαϊκίστικο εντυπωσιασμό.

Ο Κωνστ. Καραμανλής δεν ανεχόταν διαπλοκές και διασπάθιση του δημοσίου χρήματος. Σοβαρός, σύννους και αυστηρός δεν εκάλυπτε ατασθαλίες, δεν κουκούλωνε τίποτε. Το ήθος του ήταν γνωστό εις όλας τας Ευρώπας.

Βέβαια «ο αποθανών δεδικαίωται», αλλά ο αρχηγός τότε της αξιωματικής αντιπολίτευσης Ανδρ. Παπανδρέου είτε σε δύσκολες περιστάσεις το φοβερό και ανεπανάληπτο εκείνο: «Βυθίσατε Χώρα», όταν, το τουρκικό πολεμικό σκάφος βγήκε από τον Ελλήσποντο στο

Αιγαίο.

Πόσο, αλήθεια, ανεύθυνα μιλάει κανείς, όταν βρίσκεται στο χώρο της Αντιπολίτευσης! Η φράση μου θυμίζει τον Αισώπειο εκείνο μύθο, σύμφωνα με τον οποίο ο λύκος είπε στο ερίφιο, που τον κορόιδευε, εκ του ασφαλούς, πάνω από την ταρατσα: «Ου συ με λοιδορείς, αλλ' ο τόπος».

Με τέτοιους, δήθεν, παλληκαρισμούς θα μπορούσαν κάλλιστα οι προηγούμενες κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ να είχαν καταρρίψει αρκετά τούρκικα αεροσκάφη, που καθημερινά παραβίαζαν τον ελληνικό εναέριο χώρο.

Και κάτι άλλο: Όταν ο Κ. Σημίτης διαπίστωσε ότι θα χάσει τις εκλογές, ανέθεσε την αρχηγία στον Γιώργο Παπανδρέου ο οποίος ευχαρίστως την απεδέχθη, γιατί νόμιζε ότι θα κέρδιζε τις εκλογές με μικρή προσπάθεια, με πυροτεχνήματα και τα φαιδρά εκείνα τραταρίσματα στους δρόμους με κουραμπιέδες και μελομακάρονα.

Γνωστή η παροιμία: «Για χαρή του βασιλικού ποτίζεται κι η γλάστρα». Δεν μπορεί, λοιπόν, να εκλέγεται κάποιος αρχηγός κόμματος, με αντιδημοκρατικές διαδικασίες και χωρίς αντίπαλο, μόνο και μόνο γιατί φέρει ένα βαρύ επώνυμο και να μπαίνουν στο περιθώριο άλλοι με γνώσεις, καινότητες και φανερές πολιτικές εμπειρίες. Κάποτε, όμως, κατά τον Αισώπειο μύθο, η λεοντή θα πέσει!

* * *

Πρέπει, λοιπόν, ο πολιτικός ηγέτης με το κύρος του και την όλη προσωπικότητά του να χειραγωγεί το λαό, να εμπνέει εμπιστοσύνη, να διαθέτει αρχηγικά προσόντα και να γίνεται παράδειγμα προς μίμηση.

Οι Λατίνοι έλεγαν: «Poeta nascitur, non fit», δηλ, ο ποιητής γεννιέται, δεν γίνεται. Το ίδιο περίπου, τηρουμένων των αναλογιών,

ισχύει και για τους πολιτικούς ηγέτες και ηγήτορες.

Και θα ήθελα να κλείσω με την πιο κάτω φράση, την οποία δεν θυμάμαι πού τη διάβασα και σε ποιόν αυτή αποδίδεται: «Καλύτερα να έχεις ένα κοπάδι ελάφια με αρχηγό το λιοντάρι, παρά ένα κοπάδι λιοντάρια με αρχηγό το ελάφι».

Τα δείπνα της Εκάτης

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 23-6-2004)*

Η Εκάτη ήταν θεά του σεληνιακού φωτός και η λατρεία της πέρασε στην αρχαία Ελλάδα από τη Μ. Ασία, μέσω της Θράκης. Ο Ησίοδος (750 – 700 π.Χ. περίπου) εκτενώς την αναφέρει στη Θεογονία (στ. 411 και εξής). Ήταν θεά της μαγείας και είχε σχέση με τα φαντάσματα και τις δεισιδαιμονίες, οι οποίες ήταν πολύ διαδεδομένες στην Ελλάδα. Ταυτιζόταν με τη θεά Σελήνη και την απεικόνιζαν τρίμορφη, ως Σελήνη, Άρτεμη και Εκάτη. Το τρίμορφο αυτό συμβόλιζε τις τρεις διαδοχικές φάσεις της σελήνης, το μηνοειδές – τοξοειδές, το διχότομο – μισό – και το πεπληρωμένο, που αντιστοιχούν σήμερα στη «γιόμιση, χάση του φεγγαριού και την πανσέληνο».

Στο τέλος κάθε σεληνιακού μήνα οι πλούσιοι Αθηναίοι έθεταν, μόλις νύχτωνε, δίπλα στους βωμούς, στα αγάλματα και τις τριόδους (= τρίστρατα), φαγητά, για να φάει η Εκάτη. Αυτά ήταν τα «δείπνα της Εκάτης», τα οποία, φυσικά, έτρωγαν οι καιροφυλακτούντες φτωχοί. Πρβ. Αριστ. Πλούτος, στίχ. 596: «τους μεν έχοντας και πλουτούντας δείπνον προσάγειν (τη Εκάτη) κατά μήνα, τους δε πένητας των ανθρώπων αρπάζειν πριν καταθείναι». Η Εκάτη, επειδή λατρευόταν στις τριόδους,

λεγόταν και τριοδίτις.

Η Εκάτη συσχετίστηκε, όπως είπαμε, με το φεγγάρι και βοηθούσε τις μάγισσες να πετύχουν ό,τι ήθελαν. Το κατέβασμα του φεγγαριού με ξόρκια, επωδές, ακόμη και με μια μαγική πίτα ήταν η τέχνη των μαγισσών. Το φεγγάρι, ως εκ τούτου, συνδέεται με αρκετές προλήψεις και δεισιδαιμονίες του ελληνικού λαού. Στη «γιόμιση ή γέμιση π.χ. του φεγγαριού πιστεύεται ότι ευοδώνονται πολλές γεωργικές εργασίες (κλάδεμα, κοπή ξύλων για κατασκευή στέγης κ.λ.) όχι όμως και στη «χάση» του φεγγαριού. Η φράση «στη χάση και στην πιάση» σημαίνει: σπανιότατα. Επίσης η φρ. «είναι με τα φεγγάρια του» σημαίνει ότι ο πάθε άνθρωπος, στις διάφορες φάσεις της σελήνης, που επηρεάζουν τον ψυχικό του κόσμο, είναι, άλλοτε αισιόδοξος και κεφάτος και άλλοτε απαισιόδοξος, σκυθρωπός και απλησίαστος. Αν το νέο φεγγάρι «πιαστεί» με βροχή, πιστεύεται ότι η κακοκαιρία θα συνεχιστεί. Γνωστό είναι πως τα παλιρροιακά κύματα στο στενό του Ευρίπου στη Χαλκίδα οφείλονται και στη διαμόρφωση των ακτών και τους δυνατούς τοπικούς αντίθετους ανέμους, αλλά και στην ισχυρή έλξη της σελήνης και του ήλιου.

Οι φάσεις της σελήνης υπολογίζονται και ως μέτρο χρόνου. Η φρ. «ένα φεγγάρι» σημαίνει: λίγο καιρό. Ο κόκκινος κύκλος γύρω από το φεγγάρι προμηνύει βροχή. Τέλος η σελήνη έχει σχέση με διάφορες ψυχικές ασθένειες, καθώς και με την επιληψία, το αρχαίο όνομα του «σεληνιασμού». Αξιοπρόσεκτη η φρ. των γυναικών στα χωριά: «δείπνησε το φεγγάρι», που λέγεται, όταν αυτό αργεί να βγει το βράδυ από το βουνό, μετά τις 10, ύστερα από το δείπνο. Η φρ. αυτή δεν έχει σχέση με το δείπνο των ανθρώπων, αλλά με το υποτιθέμενο δείπνο του φεγγαριού, που γίνεται κατά τις 10 το βράδυ και μας θυμίζει τα «δείπνα της Εκάτης».

Συμπέρασμα: Η φρ. «δείπνησε το φεγγάρι» που πρέπει, νομίζω, να συσχετισθεί με τα δείπνα της σεληνιακής θεάς Εκάτης, καθώς και

διάφορα αρχ. ελληνικά λατρευτικά έθιμα, τα οποία υιοθέτησε η Εκκλησία μας, αφού πρώτα τα επικάλυψε με χριστιανικά σύμβολα, δηλώνουν απερίφραστα το συνεχές και αδιάσπαστο της ελληνικής φυλής δια μέσου των αιώνων.

Το «μήνυμα» του Ρεχάγκελ

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 31-7-2004)*

Πρόσφατα η πατρίδα μας κατήγαγε μεγάλο θρίαμβο και απίστευτη νίκη στο χώρο του ποδοσφαίρου. Κέρδισε, ύστερα από δύσκολους αγώνες, το Κύπελλο του ευρωπαϊκού πρωταθλήματος και άναδείχτηκε πρωταθλήτρια Ευρώπης. Ποιος να το φανταζόταν και να το πίστευε ταυτόχρονα!...

Και όμως οι υπεράνθρωπες και φιλότιμες προσπάθειες των παικτών και η οργανωτική ικανότητα του Γερμανού προπονητή Ρεχάγκελ έφερε το ποθητό αποτέλεσμα και έκανε το όραμα πραγματικότητα. Όλοι ξαφνιάστηκαν. Οι ομάδες, που νικήθηκαν από την Εθνική Ελλάδος, τά'χασαν κυριολεκτικά. Η Ελλάδα στο προσκήνιο των συζητήσεων για πολλές μέρες. Οι Έλληνες φίλαθλοι στο αποκορύφωμα του ενθουσιασμού και του παραληρήματος. Οι ελληνικές σημαίες ανέμιζαν στα χέρια των φιλάθλων, πάρα πολλοί από τους οποίους είχαν την έμπνευση να βάψουν τα πρόσωπα τους στα χρώματά της. Ο εθνικός μας ύμνος ακουόταν στην Πορτογαλία και ρίγη συγκινήσεως εξέπεμπε παντού. Στιγμές ανεπανάληπτες σ' όλη τη διάρκεια των αγώνων.

* * *

Ο Ρεχάγκελ πρέπει να είναι πολύ ικανοποιημένος και περήφανος για την τελική νίκη· το ίδιο, φυσικά, και οι παίκτες, γιατί ανέβασαν το γόητρο της Ελλάδος διεθνώς.

Για όλη αυτή την προσπάθεια ο Ρεχάγκελ εργάστηκε αθόρυβα με μέθοδο, με σύστημα και τέλεια οργάνωση. Ενέπνευσε θάρρος και αυτοπεποίθηση στους Έλληνες παίκτες, επέβαλε αυτοπειθαρχία και πίστη ότι μπορούν να νικήσουν. Και νίκησαν τις δύσκολες ομάδες της Πορτογαλίας, της Γαλλίας και, ιδιαίτερα, της Τσεχίας, η οποία προχωρούσε από νίκη σε νίκη, για να σκοντάψει στον τελικό από την Εθνική Ελλάδος.

* * *

Ο ανεπάντεχος, αυτός άθλος των Ελλήνων παικτών και η μεγάλη επιτυχία του Ρεχάγκελ, του κύριου συντελεστή της πολυπόθητης νίκης, μας στέλνει πολλά μηνύματα. Πρώτο και κύριο: Να σταματήσουν οι παρεμβάσεις στο ποδόσφαιρο εκ μέρους αθλητικών παραγόντων και Πολιτείας. Κάθε προπονητής να είναι ελεύθερος να επιλέγει τους παίκτες, που αυτός νομίζει και να οργανώνει τον αγώνα στηριζόμενος στην πλούσια εμπειρία του και την κρίση του για την απόδοση των παικτών.

Ο Ρεχάγκελ, έξω από το χώρο του ποδοσφαίρου, στέλνει ελπιδοφόρο μήνυμα προς όλους που αγωνίζονται και προσπαθούν να πετύχουν κάτι: Να είναι μεθοδικοί, ψύχραιμοι, οργανωτικοί, πείσμονες και οραματιστές. Κάθε άνθρωπος, κάθε νέος μπορεί να πετύχει πολλά, μπορεί να φθάσει ψηλά, να πραγματοποιήσει τα όνειρά του, να κατακτήσει τους στόχους του, αρκεί να εργάζεται με σύστημα, θέληση και μεθοδικότητα και, προπάντων, με υπευθυνότητα και αυτοπεποίθηση. Το ίδιο ισχύει για σωματεία, συλλόγους, οργανωμένες ομάδες. Το

μήνυμα Ρεχάγκελ έχει πολλούς αποδέκτες, ακόμη και αυτό το Κράτος.

* * *

Η Πολιτεία πρέπει να αξιοποιήσει αυτή τη νίκη και να πάρει αυστηρά μέτρα για εκείνους που αναστατώνουν τα γήπεδα και προβαίνουν σε παντός είδους καταστροφές. Είναι φοβερό λίγα άτομα να κυριαρχούν στα γήπεδα και να καίνε καθίσματα (πλήρως ελληνικό λαό) ή να τα εκσφενδονίζουν στα κεφάλια των αστυνομικών μαζί με βόμβες μολότοφ να πυρπολούν αυτοκίνητα, Τράπεζες κ.λ. κι όλα αυτά υπό τα όμματα των αστυνομικών οργάνων, τα οποία με δεμένα χέρια αγωνίζονται να επιβάλουν την τάξη, μέσα στο κομφούζιο και το γενικό χάος που επικρατεί. Τουναντίον, πιστεύω, πως αν συνελαμβάνοντο μερικοί και πλήρως τις ζημιές δεν θα συνεβαίταν τέτοια παρέκτροπα, που μας εκθέτουν διεθνώς.

Ο Ρεχάγκελ στέλνει μήνυμα προς όλους, τί δηλ μπορεί να κατορθώσει ο άνθρωπος, ως μεμονωμένο άτομο, αλλά και ως μέλος μιας ομάδας, ενός συλλόγου, τί μπορεί να πετύχει το Κράτος γενικότερα, όταν διαθέτει οργανωτικό πνεύμα και αποβλέπει σε υψηλούς στόχους και οράματα.

Το μήνυμα του Ρεχάγκελ απευθύνεται σε πολλούς. Πολλά μπορούν ν' αλλάξουν, όταν οι Έλληνες, με τον πηγαίο ενθουσιασμό που τους διακρίνει, εμφορούνται από πνεύμα, αλληλοκατανόησης, αυτοπειθαρχίας, συνεργασίας και αυτοπεποίθησης. Δίνεται τώρα στην Κυβέρνηση, σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς και παράγοντες, η μοναδική ευκαιρία να αλλάξει πολλά, όχι μόνο στο χώρο του ποδοσφαίρου, για να γεμίσουν πάλι τα γήπεδα από κόσμο, αλλά σε πολλούς τομείς της δημόσιας ζωής και διοίκησης.

Εναπόκειται στην κυβέρνηση, στην Αντιπολίτευση και στα άλλα

κόμματα και σ' όλους τους Έλληνες, γενικότερα, να δείξουν, αν τους άγγιξε, έστω και λίγο, η περίλαμπρη αυτή νίκη των σεμνών και εργατικών Ελλήνων ποδοσφαιριστών και αν εγκολπώθηκαν όλοι το μήνυμα του Ρεχάγκελ, που απαιτεί απ' όλους σοβαρή και υπεύθυνη δουλειά σε όλους τους τομείς της πολιτικής ζωής, που χρόνια τώρα βρίσκονται σε παράλυση και αδράνεια. Πρέπει τα φαινόμενα του παρελθόντος της διαφθοράς, σήψης, νεοπλουτισμού, λαδωμάτων, διαπλεκόμενων συμφερόντων, αισχροκέρδειας κ.λ. κ.λ. να χτυπηθούν στη ρίζα τους, να κοπούν τα πλοκάμια των ύποπτων διασυνδέσεων και των συμφερόντων εις βάρος του ελληνικού λαού.

Πρέπει η Κυβέρνηση, μετά τη λήξη των Ολυμπιακών αγώνων, να εγκύψει στα φλέγοντα καθημερινά προβλήματα του λαού με στόχο τη βελτίωση των όρων της ζωής του.

Κοντολογίς και με αφορμή τα παιδιά αυτά που έδωσαν την ψυχή τους για να φθάσει η Εθνική Ελλάδα εκεί που έφθασε, καθώς και με βάση τη συστηματική προετοιμασία του Ρεχάγκελ, χρειάζεται από εδώ και πέρα σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής και διοίκησης σκληρή δουλειά, εντιμότητα, οργάνωση και μεθοδικότητα, απαγκίστρωση από την καθιερωμένη τακτική του «δε βαριέσαι», απομάκρυνση από τον «ωχαδερφισμό» και, προ πάντων, οράματα και ιδανικά, η κατάκτηση των οποίων θεωρείται απαραίτητη για την πρόοδο και την επιτυχία ανθρώπων και λαών.

Ο Ρεχάγκελ μας έστειλε το μήνυμα. Εξαρτάται από όλους εμάς αν το αξιοποιήσομε ή το ρίζομε στον κάλαθο των αχρήστων.

Περί «σφαλιάρας» ο λόγος και ήθους πολιτικών ανδρών...

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 24-11-2004)*

Κεραυνός εν αιθρία, θα έλεγε κανείς, όταν ο πλανητάρχης φανερά και απροκάλυπτα ανεγνώρισε το κρατίδιο των Σκοπίων με το όνομα «Δημοκρατία της Μακεδονίας».

Ξαφνιάστηκαν όλοι και φαίνεται πως η βιαστική και απαράδεκτη αυτή απόφαση των Η.Π.Α. ικανοποίησε την αξιωματική αντιπολίτευση, ο αρχηγός της οποίας, έσπευσε να δηλώσει δημοσία ότι η κυβέρνηση της Ν.Δ. έφαγε σφαλιάρα!... Με το ίδιο πνεύμα μίλησε και ο κ. Πάγκαλος για «φάπα εξ ουρανού χιλίων αστέρων και καρπαζιά στη Ν.Δ.».

Η αμετροέπεια σε όλο της το μεγαλείο! Ας είναι.

Είναι γεγονός ότι η ισχυρή Ελλάδα, για την οποία εκόμπαζε ο κ. Σημίτης, ως Πρωθυπουργός, ήταν κενός λόγος, γιατί δεν είναι δυνατό μέσα σε 8 μήνες να μεταβλήθηκε από ισχυρή σε ανίσχυρη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Όταν 130 κράτη, μεταξύ των οποίων η Κίνα και η Ρωσία, ανεγνώρισαν την Π.Γ.Δ.Μ. με το νέο όνομα, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ τηρούσε σιγή ιχθύος, δεν διαμαρτυρήθηκε καν και έβαλε το όλο θέμα στο χρονοντούλαπο.

Σήμερα η όλη κατάσταση, από πλευράς εξωτερικής πολιτικής, δεν είναι ρόδινη. Νέφη και νεφύδρια, που άρχισαν να εμφανίζονται από βορρά, κινούνται νοτιοανατολικά προς Αιγαίο και Κύπρο. Είναι πια φανερό πως η Αμερική, με την πρώτη αυτή χειρονομία της υπέρ των Σκοπίων, επιδιώκει μελλοντικά να αναμειχθεί και να είναι ο κύριος ρυθμιστής των πραγμάτων στα Βαλκάνια. Επίκεινται διαπραγματεύσεις για την είσοδο της Τουρκίας στην Ευρ. Ένωση. Οι καθημερινές παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου από τουρκικά αεροπλάνα

πληθαίνουν και οι αναχαιτίσεις έχουν πάρει τη μορφή ρουτίνας, έως ότου, κατά λάθος ή και σκόπιμα, καταρριφθεί κάποιο αεροσκάφος, είτε ελληνικό είτε τουρκικό. Το απευχόμεθα.

Δεν χρειάζεται να είναι κανείς εντριβής στα διπλωματικά πράγματα για να αντιληφθεί τις προθέσεις και τον απώτερο σκοπό των παραβιάσεων. Απλούστατα, οι γείτονες θέλουν να καταστήσουν γνωστό στους Ευρωπαίους ότι οι παραβιάσεις αυτές δεν έχουν καμιά σχέση με την είσοδο της χώρας τους, ως μέλους, στην Ε.Ε. Αυτή είναι η πάγια τακτική της γειτονικής χώρας, που θα ενεργεί έτσι, υπό οιασδήποτε συνθήκας.

Το Κυπριακό, από την άλλη πλευρά, έχει τα γνωστά προβλήματα. Οφθαλμοφανείς είναι και οι επεκτατικές βλέψεις της Αλβανίας, προς βορρά, ανατολάς αλλά και προς νότο εις βάρος της Ελλάδος. Γνωστές και οι επιδιώξεις της Βουλγαρίας, οι οποίες πάντοτε ζηλοτύπως εποφθαλμιούν το Αιγαίο.

Όλοι, λοιπόν, διεκδικούν. Μόνο οι Έλληνες πολιτικοί λένε κατά κόρον: «Η Ελλάδα δεν διεκδικεί τίποτε!». Αυτό είναι λάθος μεγάλο. Όταν δεν προβάλλεις αξιώσεις και δεν διεκδικείς τίποτε από εκείνα που δικαιωματικά σου ανήκουν, τότε οι ισχυροί δεν πρόκειται να σου δώσουν εύσημα σύνεσης και φρονιμάδας, αλλά θα κοιτάξουν να σου αποσπάσουν κάτι από εκείνα που είναι δικά σου. Εκεί θα φθάσομε.

* * *

Η αξιωματική αντιπολίτευση ισχυρίζεται κατά κόρον, τον τελευταίο καιρό, ότι η Ν.Δ. δεν κυβερνά. Μιλάει συνεχώς για απραξία, έλλειψη στρατηγικής, προγραμμάτων κ.λ. Η Ν.Δ. στους 8 μήνες που βρίσκεται στην εξουσία και παρ' όλο που μεσολάβησαν οι Ολυμπιακοί αγώνες, έκανε αρκετά. Ας σκεφθεί το ΠΑΣΟΚ τί έκανε αυτό στα 20

χρόνια, τουτέστι στους 240 μήνες και τότε ας κρίνει Δεν το συμφέρει να μιλά, γιατί οι συνεχείς αιτιάσεις δίνουν λαβή στους Έλληνες να φέρουν στο νου τους τα «Έργα και Ημέρες» της εικοσαετούς Πασοκοκρατίας, ήτοι: σκανδαλώδεις συμβάσεις και συναλλαγές, διασπάθιση του δημοσίου χρήματος, παρακράτος της οικονομίας, άλωση των Μ.Μ.Ε. από επιχειρηματικά συγκροτήματα, ψευδή και πλασματικά στοιχεία στους Ευρωπαίους εταίρους (αλήθεια, μέχρι τότε θα τους θεωρούμε κουτόφραγκους;), λογιστικές αλχημείες, διάλυση της δημόσιας διοίκησης, φακελάκια (γρηγορόσημα) σε υπαλλήλους του Δημοσίου για ταχεία εξυπηρέτηση και γρήγορη διεκπεραίωση υποθέσεων και όσα άλλα απαράδεκτα και εξωφρενικά.

Είναι, λοιπόν, τόσο εύκολο η κυβέρνηση της Ν.Δ. μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα, να εξαλείψει τα νοσηρά φαινόμενα της διαφθοράς και αδιαφάνειας, να βάλει τάξη στην αταξία και νοικοκύρεμα στην ασυδοσία και ακαταστασία;

Είναι δυνατό, μέσα σε 8 μήνες, να αλλάξει άρδην ο κρατικός μηχανισμός, στον οποίο είχαν τοποθετηθεί σε καίριες θέσεις στελέχη του τότε κυβερνώντος κόμματος;

* * *

Η κυβέρνηση της Ν.Δ. με τον άξιο, σοβαρό και υπεύθυνο ηγέτη της θα συναντήσει δυσκολίες και εμπόδια, αλλά, τελικά, θα φέρει εις πέρας το πολυσχιδές έργο της. Στις αντίξοες αυτές περιστάσεις η συμπαράσταση όλων είναι αναγκαία. Όλοι οι πολιτικοί ας δείξουν υπευθυνότητα, σύνεση και ήθος άψογο.

Πριν τελειώσω θα ήθελα να αναφερθώ δι' ολίγων στο μεγάλο εκείνο πολιτικό της αρχαίας Αθήνας, το δίκαιο Αριστείδη.

Όταν εξοστρακίστηκε στο νησί «Ψυττάλεια» και είδε, λίγο πριν

γίνει η ναυμαχία της Σαλαμίνας (480 π.Χ.), τα Περσικά πλοία να περικυκλώνουν τους Έλληνες, δεν σκέφτηκε καν να κατηγορήσει τους Αθηναίους, που τον είχαν εξορίσει, ούτε επέρριψε ευθύνες στο Θεμιστοκλή, ούτε είπε μέσα του: «ας φάνε τώρα σφαλιάρες και φάπες», αλλά με κίνδυνο της ζωής του παρουσιάστηκε, νύχτα, στο πολεμικό συμβούλιο των Ελλήνων και είπε στον πολιτικό του αντίπαλο: «Θεμιστοκλή, έχομε ηθικό χρέος και καθήκον και σε άλλες περιστάσεις, και μάλιστα σήμερα, να συναγωνιζόμαστε ποιος από τους δυο μας θα ωφελήσει περισσότερο την πατρίδα («περί του οκότερος ημέων πλέω αγαθά την πατρίδα εργάσεται»). (Ηρόδ. Θ. 79).

Ιδού η μεγαλοψυχία του ανδρός.

Και κάτι άλλο: Οι αρχαίοι Έλληνες με τη λέξη «άριστος» χαρακτήριζαν κάθε άνθρωπο, κάθε πολιτικό, που ήταν προικισμένος με σπάνια ψυχικά χαρίσματα και ηθικά προτερήματα. «Άριστος» ήταν ο ανδρείος, ο έντιμος, ο ενάρετος, ο αφίλοκερδής, ο φιλόπατρις, εκείνος που ξεχώριζε απ' όλους. Γι' αυτό, όταν το 467 π.Χ. παίχτηκε στο θέατρο η τραγωδία του Αισχύλου «Επτά επί Θήβας» και ο ηθοποιός απήγγειλε τον 592 στίχο, που αναφερόταν στον Αμφιάραο, αλλά στην πραγματικότητα ο ποιητής υπονοούσε τον Αριστείδη, «ου γαρ δοκείν άριστος, αλλ' είναι θέλει» (=γιατί δεν θέλει να φαίνεται ξεχωριστός, μα νάναι αλήθεια (μετάφρ. Γρυπάρη), τότε όλοι οι θεατές στράφηκαν να ιδούν τον παρόντα Αριστείδη.

Τί άλλο καλύτερο από αυτό θα μπορούσε, εκείνη την ανεπανάληπτη στιγμή, να ευχαριστήσει τον Αριστείδη με τον ακέραιο χαρακτήρα και το ανεπίληπτο πολιτικό ήθος;

Έλληνες, γρηγορείτε!...

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 10-12-2004)*

«Θεός και γείτονας» λέει συχνά ο θυμόσοφος ελληνικός λαός, για να δείξει πόσο χρήσιμος μπορεί ν' αποβεί, ανά πάσα στιγμή, ένας καλός γείτονας, όπως, αντίθετα, πόσα προβλήματα δημιουργεί, όταν είναι δύστροπος, φιλόνικος κι ασυνεννόητος.

Το ίδιο συμβαίνει, κατ' επέκταση, και σε ένα κράτος, που περιβάλλεται από κακούς και ύπουλους γειτονικούς λαούς. Οι Τούρκοι, εν προκειμένω, αποτελούν για την πατρίδα μας μια διαρκή απειλή. Το δείχνουν οι ενέργειές τους, οι διαθέσεις τους, οι προβαλλόμενες διεκδικήσεις τους στο Αιγαίο, με τις οποίες συνεχώς μας προκαλούν.

Είτε γιατί στο παρελθόν ήταν μια μεγάλη Οθωμανική αυτοκρατορία, (το 1529 και το 1683 είχαν πολιορκήσει τη Βιέννη), είτε γιατί δεν θέλει να εξευρωπαϊστεί και διατηρεί, ως εκ τούτου, τον παλιό ασιατικό της χαρακτήρα, το βέβαιο είναι ότι η γειτονική χώρα διαρκώς δημιουργεί ζητήματα, τα οποία δυσχεραίνουν την επιθυμία της να γίνει κάποτε (αν γίνει) μέλος της Ε. Ένωσης. Οι καθημερινές παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου, που θα συνεχίζονται υπό οιασδήποτε συνθήκας, επιβεβαιώνουν του λόγου το αληθές: γι' αυτό και δεν πρόκειται ποτέ ν' αλλάξει τακτική και συμπεριφορά έναντι της Ελλάδας και της Κύπρου.

Με τους βόρειους γείτονές μας, με τους οποίους έχουμε το θλιβερό προνόμιο να συνορεύουμε, τα πράγματα δεν είναι καλύτερα. Οι Βούλγαροι π.χ. από τον 7^ο μ.Χ. αιώνα ήταν ένας επικίνδυνος εχθρός με τις συνεχείς επιδρομές τους στα εδάφη του Βυζαντίου, οι αυτοκράτορες του οποίου έκαναν σκληρούς αγώνες, τόσο με αυτούς όσο και με τους

Σλάβους και άλλα βαρβαρικά φύλα, για να τους απωθήσουν προς βορρά.

Γνωστά είναι τα γεγονότα, στα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, τότε που οι Βούλγαροι με τους κομιτατζήδες προσπαθούσαν με δολοφονίες, καταστροφές, πυρπολήσεις χωριών, σφαγές κ.λ. να εξοντώσουν το ελληνικό στοιχείο και ν' αλλοιώσουν τον εθνολογικό χαρακτήρα της ελληνικής Μακεδονίας και Θράκης. Είναι φρικτά και ανεκδιήγητα όσα υπέφεραν οι κάτοικοι των περιοχών αυτών από τα κομιτάτα των Βουλγάρων.

Οι ύπουλες και επεκτατικές τους διαθέσεις φάνηκαν περίτρανα το 1912, όταν έσπευσαν κι αυτοί να μπουν στη Θεσσαλονίκη, η οποία ήδη είχε ελευθερωθεί από τον ελληνικό στρατό. Στρατοπέδευσαν οι φίλοι μας έξω από την πόλη και χρειάστηκε οι Έλληνες να δώσουν αιματηρές μάχες, για να τους απομακρύνουν από τα ελληνικά εδάφη, τις πόλεις και τα χωριά, τα οποία στην υποχώρησή τους κατέστρεφαν και έκαιαν.

Και ας μην ξεχνάμε ότι, με την εισβολή των Γερμανών στην Ελλάδα (Απρ. 1941), οι Βούλγαροι βρήκαν την ευκαιρία να συνεισβάλουν κι αυτοί και να καταλάβουν και να εγκατασταθούν στην ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη. Επέβαλαν τότε βουλγαρική διοίκηση, απαγόρευση της ελλην. γλώσσας και παντός είδους καταπιέσεις στον ελληνικό πληθυσμό. Και χρειάστηκε, μετά την υποχώρηση των Γερμανών από την Ελλάδα (Οκτ. 1944) να επέμβουν οι σύμμαχοι, για να ξεκουμπιστούν και να φύγουν από τα μέρη που είχαν καταλάβει.

Συμπερασματικά: Οι Βούλγαροι εποφθαλμιούν πάντοτε το Αιγαίο και ονειρεύονται διέξοδο σ' αυτό. Όταν η διεθνής κατάσταση ή άλλα γεγονότα τους ευνοούν, προβάλλουν αξιώσεις για προσάρτηση των περιοχών αυτών στην πατρίδα τους και όταν οι διεθνείς συγκυρίες δεν το επιτρέπουν, σιωπούν. Αυτή είναι η πάγια τακτική των Βουλγάρων, η οποία δεν πρέπει να διαφεύγει την προσοχή κανενός.

Οι Αλβανοί ονειρεύονται κι αυτοί μια μεγάλη Αλβανία με επέκταση των συνόρων τους και προς νότο, εις βάρος της Ελλάδας. Έχουν βλέψεις στην Τσαμουριά και στην Ήπειρο μέχρι την Πρέβεζα. Οι ιθύνοντες ας τα έχουν κι αυτά υπόψη· η επαγρύπνηση δεν βλάπτει.

Προβλήματα έχουμε και με το κρατίδιο των Σκοπίων, την ονομασία του οποίου «Δημοκρατία της Μακεδονίας» βιάστηκε να αναγνωρίσει πρόσφατα και η πέραν του Ατλαντικού Υπερδύναμη.

Το κράτος αυτό, που είναι ένα συνονθύλευμα και μείγμα από Αλβανούς, Σλάβους, Βούλγαρους, Τούρκους, Βλάχους και Γύφτους, ποτέ δεν αποτέλεσε έθνος με εθνική συνείδηση και υπόσταση. Γλώσσα τους είναι ένα κράμα από σερβικές, βουλγαρικές, τουρκικές και αλλοιωμένες ελληνικές λέξεις. Προέχει το σλαβικό ιδίωμα. Είναι γνωστό ότι τον 9^ο αιώνα οι εκ Θεσσαλονίκης αδελφοί ιεραπόστολοι Μεθόδιος και Κύριλλος επενόησαν τα σλαβικό αλφάβητο, μετέφρασαν τα Ευαγγέλια και άλλα λειτουργικά βιβλία στη σλαβική γλώσσα και εκχριστιάνισαν αυτούς. Από τους Έλληνες πήραν οι Σλάβοι τα πρώτα στοιχεία του πολιτισμού τους και με την έτοιμη γραπτή γλώσσα άρχισαν ν' αναπτύσσουν φιλολογία, λογοτεχνία, επιστήμη και παιδεία γενικότερα.

Οι Σκοπιανοί τελευταία, εγκλωβισμένοι στο κρατίδιό τους κι αφού δεν μπορούσαν να έχουν βλέψεις στις άλλες γειτονικές τους χώρες, που διεκδικούν και σήμερα εδάφη τους, αυτοαποκλήθηκαν Μακεδόνες, αφού προς νότο έβρισκαν διέξοδο προς το Αιγαίο. Τρανή απόδειξη των προθέσεών τους αποτελεί το γεγονός, όταν, εδώ και λίγα χρόνια, θέλησαν να οικειοποιηθούν το «αστέρι της Βεργίνας» για σημαία και εθνικό τους σύμβολο.

Ανέφερα πιο πάνω ότι οι Σκοπιανοί ποτέ δεν είχαν εθνική συνείδηση. Το κήρυγμα του εθνομάρτυρα Ρήγα Φεραίου, για συνένωση των λαών της Βαλκανικής κατά των Τούρκων, ούτε που τους άγγιξε και η ελληνική επανάσταση του 1821 βρήκε τους Σκοπιανούς να κοιμούνται

ανέμελα... τον ύπνο του δικαίου!.. Και ξύπνησαν τώρα και ζητούν και
ρέστα.

* * *

Οι Έλληνες πρέπει πάντοτε να βρίσκονται σε εγρήγορση κι
επαγρύπνηση, γιατί όλοι οι γείτονές μας καιροφυλακτούν να βρουν
μελλοντικά την κατάλληλη ευκαιρία, και με την υποστήριξη, μάλιστα,
της Αμερικής, που θέλει τώρα να γίνει ρυθμιστής των πραγμάτων των
Βαλκανίων, να μας αρπάξουν κάτι, έτσι για να έχει ισχύ η παροιμία:
«εκεί που μας χρωστάνε πάνε να μας πάρουν και τα βάρδια». (Και
ευκαιριακά θα έλεγα, καίτοι αναρμόδιος, πως η περαιτέρω μείωση της
στρατιωτικής θητείας σε έξι μήνες δεν μας συμφέρει).

Ξεχνούν οι ισχυροί της γης πως, όταν τα κράτη της Ευρώπης
υποτάσσονταν, σχεδόν αμαχητί, στις φάλαγγες του Χίτλερ οι Έλληνες
έγραφαν λαμπρές σελίδες ιδόξιας και ηρωισμού, στη Β. Ήπειρο,
συνέτριβαν ύπουλο εισβολέα στην Αλβανία και οι χαράδρες της
Κλεισούρας και του Γεπελενίου αντηχούσαν από τον κρότο των
ελληνικών όπλων, τα οποία τότε η Ελλάδα επί 5 και πλέον μήνες και
προς όφελος των συμμάχων της περιέφερε νικηφόρα στα αλβανικά
βουνά!

Να, λοιπόν, γιατί πρέπει να έχουμε κι εμείς δίκαιες διεκδικήσεις. Με
το να λέμε «η Ελλάδα δεν διεκδικεί τίποτε» υποτιμούμε τους αγώνες μας,
προκαλούμε τη χλεύη και την περιφρόνηση των ισχυρών, που είναι
έτοιμοι να μας δώσουν τα εύσημα της ανοιχτής παλάμης αμφοτέρων των
χειρών. Αρκετά πικρά ποτήρια η πατρίδα μας στράγγισε από τους
συμμάχους της...

* * *

Οι Έλληνες με τα πνευματικά τους φώτα και τον αρχαίο πολιτισμό τους ευεργέτησαν, όχι μόνο τους λαούς των Βαλκανίων, αλλά όλο τον κόσμο. Και αναρωτιέται κανείς: Με ποιο τρόπο εξόφλησαν οι βόρειοι γείτονές μας το μεγάλο τους χρέος προς το Βυζάντιο και την Ελλάδα; Κι ακόμα: Είναι σωστό και δίκαιο ανιστόρητοι πολιτικοί κι επιστήμονες, Ευρωπαίοι και Αμερικανοί, να πλαστογραφούν την ιστορία και να διαστρεβλώνουν την αλήθεια; Αυτή είναι η οφειλόμενη ανταπόδοση της ευγνωμοσύνης των προς την Ελλάδα; Δηλαδή: «Όξος και χολή αντί του μάννα;». Στώμεν καλώς και ευλαβώς.

Πιστεύουν σοβαρά όλοι τους ότι η Ελλάδα με την υπερτρισεχώντη ιστορία της, με τους ευκλείς αγώνες, με τις θυσίες της και με το αίμα του θρυλικού ήρωα Παύλου Μελά, που έπεσε (1904) στη Σιάτιστα για να σώσει τον ελληνισμό από τη βουλγαρική λαίλαπα, είναι διατεθειμένη να παραδώσει, έστω και μια σπιθαμή γης της Μακεδονίας του Μ. Αλεξάνδρου, στους ψευτομακεδόνες των Σκοπίων; Κάθε άλλο...

Περί Σατανά, μαγείας και άλλων τινών...

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 22-1-2003)*

Στην Αγία Γραφή Σατανάς ή Διάβολος είναι ο αρχηγός των πονηρών πνευμάτων. Αρχικά ήταν άγγελος, ο οποίος, από ανυπακοή στο θέλημα του Θεού, εξέπεσε από τη χορεία των καλών αγγέλων και από τότε, παρασύροντας και άλλους αγγέλους στην ανταρσία κατά του Θεού, επιδιώκει την καταστροφή των ανθρώπων. Είναι ένας αόρατος εχθρός του ανθρώπου, που διαταράσσει τις σχέσεις μεταξύ Θεού και ανθρώπων, για να εμποδίσει τη σωτηρία τους.

Η Εκκλησία αντιτίθεται στο έργο του Σατανά, προσπαθώντας με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος, με το κήρυγμα, τα μυστήρια, τις αγιαστικές πράξεις κ.λ. να φυγαδεύσει το Διάβολο ή να μειώσει την επίδρασή του στους ανθρώπους. (Πρβλ. ...αλλά ρύσαι ημάς από του πονηρού).

Σήμερα ο Σατανισμός κάμνει, πού και πού, την εμφάνισή του, ιδιαίτερα στις τάξεις των νέων, οι οποίοι, θέλοντας να προβάλουν κάτι το ασυνήθιστο και καινούργιο, θέλοντας, δήθεν, να εντυπωσιάσουν, επιδιώκουν με διάφορες συμβολικές και ανόητες ιεροτελεστίες να κολακέψουν και να υπηρετήσουν τον ισχυρό, κατ' αυτούς, Σατανά, πάντοτε προς το συμφέρον τους. Προσωπικά πιστεύω πως, αν η Εκκλησία δεν έδινε τόση σημασία στην ύπαρξη του Σατανά, δεν θα υπήρχε η σύγχρονη αυτή μάστιγα της Σατανοκρατίας σε τέτοιο βαθμό.

* * *

Γεννάται τώρα το ερώτημα: Υπάρχει, όντως, Σατανάς ή Διάβολος, που παρεμβάλλεται δολίως στις σχέσεις ανθρώπων και Θεού, στον οποίο φέρει εμπόδια στο έργο του; Η έννοια του Σατανά ήταν ευρέως διαδεδομένη στους προχριστιανικούς χρόνους και βρισκόταν σε ακμή στις χώρες της Εγγύς Ανατολής (Αίγυπτο, Βαβυλωνία, Ιουδαία, Περσία κ.λ.). Απ' εκεί εισέδυσε και στον Ελλαδικό χώρο. Προσωπικά πιστεύω πως είναι μεγάλη πλάνη να πιστεύουμε στην ύπαρξη του Σατανά, ο οποίος ωθεί τον άνθρωπο στο κακό και τον παρασύρει στην αμαρτία. Σήμερα συνηθίζουν, πολλοί να λένε: «Μ' έσπρωξε ο Σατανάς, και το έκανα» ή «μ' έβαλε ο Διάολος...». Κανένας Διάολος δεν ωθεί τον άνθρωπο στο κακό· μόνος του ο άνθρωπος σε στιγμές αδυναμίας, οργής και έντονου πάθους ξεφεύγει από το δρόμο της λογικής και διαπράττει το κακό (έγκλημα, ληστεία κ.λ.).

Ο φιλόσοφος Πλάτων (427 – 347) σχηματικά και γραφικά, για να γίνει πιο νοητός, χώρισε την ψυχή σε τρία μέρη: 1) το λογιστικό (ορθή σκέψη) 2) το θυμοειδές (συναισθήματα) και 3) το επιθυμητικό (βούληση, πόθοι, κακές έξεις, ροπές, ορμές, πάθη κ.λ.). Το λογικό πρέπει να κατευθύνει τα δύο άλλα μέρη της ψυχής προς το καλό. Όταν όμως κυριαρχούν τα πάθη και νικούν το λογικό, τότε έχουμε τις παρεκτροπές του ανθρώπου, τα σφάλματα, τα εγκλήματα κ.λ.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Μήδεια του Ευριπίδη στο ομώνυμο δράμα, η οποία, έξαλλη και εκτός εαυτής, σκοτώνει τα παιδιά της, για να εκδικηθεί το σύζυγό της Ιάσονα, που την είχε εγκαταλείψει. Το πάθος της οργής της είχε θολώσει το νου. Το λογικό της δεν λειτουργούσε· είχε νικηθεί από το πάθος. Λέγει χαρακτηριστικά:

Και μανθάνω μεν οία δραν

μέλλω κακά,

θυμός δε κρείσσων των εμών

βουλευμάτων (στίχ.1078-79)

Δηλ. ξέρω τί μεγάλο κακό πρόκειται να κάνω, αλλά η οργή μου νικάει το λογισμό μου.

Τα πάθη, λοιπόν, είναι εκείνα που παρασύρουν τον άνθρωπο στο κακό και όχι ο Σατανάς. Σκέφτομαι και τούτο: Αν υπήρχε, πράγματι, Σατανάς, ο Θεός, ως παντοδύναμος, θα τον απομάκρυνε, θα τον εξουδετέρωνε και, εν πάση περιπτώσει, θα τον καθιστούσε άχρηστο, ανίκανο και ακίνδυνο. Παντοδύναμος είναι ο Θεός και, επομένως, αν υπήρχε Σατανάς, εμπόδιο στο φιλανθρωπικό έργο του, γρήγορα θα τον έθετε «εκ ποδών», για ν' απαλλαγεί από την ενοχλητική του παρουσία. Η Εκκλησία μας, δυστυχώς, δεν θέλει να εκσυγχρονιστεί, αφού μιλάει περί Σατανά, κι αφού αποκαλεί την τηλεόραση διαολοκούτι και σατανοκούτι και ότι εκείνοι που δεν πάνε με το θέλημα του Χριστού... έχουν το Σατανά μέσα τους!

Και αφού ο λόγος περί Σατανά, εύλογο προβάλλει το ερώτημα: Τί είναι ο Θεός; Κατά κοινή ομολογία ο Θεός είναι ον απόλυτο, αιώνιο. Αθάνατος, ανώλεθρος, φως και αλήθεια, πνεύμα, χωρίς αρχή και τέλος. Είναι αγέννητος, γιατί, αν γεννιόταν, θα είχε αργά ή γρήγορα και κάποιο τέλος. Είναι αόρατος, άυλος. Ως αόρατος δεν μπορεί να επικοινωνήσει με τους ανθρώπους και ως άυλος αδυνατεί να έρθει σε επαφή και συνομιλία με τον υλικό κόσμο. Οι Εβραίοι, βέβαια, παρέστησαν το Θεό τους ανθρωπόμορφο που μιλούσε με τον Αβραάμ, τον Ισαάκ, Ιακώβ και ιδιαίτερα με το Μωυσή. Όλα σχεδόν τα κεφάλαια της Εξόδου, Λευιτικού, Αριθμών της Παλ. Διαθήκης αρχίζουν με τη στερεότυπη φράση: «Και ελάλησε Κύριος προς Μωυσήν λέγων...». Πώς τώρα ο Θεός των Εβραίων μιλούσε στο Μωυσή και έδινε παραγγελίες να κάνει τούτο, να κατασκευάσει εκείνο, όλα χρυσά με καθαρό χρυσάφι, πώς συμβούλευε, καθοδηγούσε, απειλούσε κ.λ. όλα αυτά είναι αλλουνού παπά ευαγγέλιο. Ας σημειωθεί ευκαιριακά πως ο Μωυσής κάποτε σκότωσε έναν Αιγύπτιο και τον έθαψε στην άμμο, όταν τον είδε να δέρνει έναν Εβραίο (Εξοδος κεφ. Β', 12 – 14).

Δεν είμαι ρατσιστής ούτε έχω τίποτε με τους Εβραίους αλλά αφού ο Θεός τους μίλησε τόσες φορές με το Μωυσή, γιατί δεν μίλησε ο ίδιος Θεός τους ούτε μια φορά με το μονογενή υιό του, τον Ιησού, τόσο στις περιόδους του, όσο, και κυρίως, σε δύσκολες στιγμές κατά τις παραμονές της σύλληψης, της δίκης και της σταύρωσης; Απορία εκφράζω.

Επανέρχομαι στο Θεό και θα αναφέρω κάτι από τους αρχαίους Έλληνες: Ο λυρικός ποιητής Σιμωνίδης ο Κείος (556-468) έζησε στη γεροντική του ηλικία στην αυλή του τυράννου Ιέρωνα, στις Συρακούσες. Κάποια μέρα ο Ιέρων ζήτησε από το Σιμωνίδα να του καθορίσει τη φύση και τις ιδιότητες του Θεού. Ο ποιητής ζήτησε προθεσμία μιας μέρας για ν' απαντήσει. Την άλλη μέρα ζήτησε δυο μέρες και κάθε φορά διπλασίαζε το χρόνο. Τέλος, στην επιμονή του Ιέρωνα να δώσει μια

κάποια απάντηση, ο Σιμωνίδης του είπε ότι όσο πιο πολύ το σκέπτεται, τόσο πιο περίπλοκο και πιο σκοτεινό γινόταν το ζήτημα.

* * *

Η μαγεία είναι ένα σύνολο εξορκισμών, λόγων και ενεργειών, με τα οποία ορισμένοι άνθρωποι πιστεύουν ότι είναι δυνατό σ' αυτούς να πετύχουν κάτι, να χαλάσουν δηλ. συνοικέσια και αρραβώνες, να χωρίσουν αντρόγυνο, να συμφιλιώσουν χωρισμένο ζευγάρι, να ενεργήσουν έτσι, ώστε να μην παντρευτεί κάποια κ.λ. κ.λ. Η μαγεία ήταν διαδεδομένη σε όλους τους αρχαίους λαούς, ιδιαίτερα στις χώρες της Εγγύς Ανατολής. Γνωστό είναι ότι η Κίρκη μετέβαλε σε χοίρους με το μαγικό της ραβδί τους συντρόφους του Οδυσσέα. Ο λαός σήμερα λέει: «Του έκαναν μάγια» και έτσι τον απομάκρυναν από το πρόσωπο που αγαπούσε. Πρβλ. και το δημοτ. τραγούδι:

*«Ανάθεμα ποιός μου' ριξε
τα μάγια στο πηγάδι,
μου μάγεψαν τον άντρα μου
και θέλ' να με χωρίσει».*

Η μαγεία σήμερα όλο και περιορίζεται. Όσο μορφωμένος είναι ο άνθρωπος, τόσο περισσότερο δεν πιστεύει στα μάγια. Υπάρχουν όμως και μορφωμένοι άνθρωποι, οι οποίοι μέσα στην απελπισία τους νομίζουν ότι τους έκαναν μάγια και τρέχουν να τους τα λύσουν ειδικές γυναίκες, με το αζημίωτο, βέβαια.

Ας πειστούν όμως όλοι ότι κανείς δεν έχει τη δύναμη να αποτρέψει το κακό με ξόρκια, μαγικά φίλτρα, μαγικές επωδές, μαγγανείες και με επικλήσεις υπερφυσικών δυνάμεων. Ούτε, βέβαια, μπορούν να προΐδουν το μέλλον των ανθρώπων οι καφετζούδες, οι χαρτορίχτρες, τα μέντιουμ, οι αυτοχειροτονούμενοι αστρολόγοι, οι μελλοντολόγοι και όσοι άλλοι

αγύρτες, που εκμεταλλεύονται τον πόνο και την αγωνία των ανθρώπων. Όλοι αυτοί ας προβλέψουν το δικό τους μέλλον και όχι των άλλων.

* * *

Η βασκανία (κοινώς: μάτιασμα) είναι κάτι που συχνά παρατηρείται σε ορισμένα άτομα, οι οφθαλμοί των οποίων εκπέμπουν ισχυρά ηλεκτρομαγνητικά κύματα και μπορούν να επηρεάσουν έτσι το συνάνθρωπο και ιδιαίτερα τα μικρά παιδιά και τα βρέφη. Ο ματιαγμένος αισθάνεται πρόσκαιρη δυσθυμία, κακοκεφιά, ατονία, πονοκέφαλο κ.λ. Τα βρέφη κλαίνε ασταμάτητα. Όλα αυτά τα συμπτώματα περνούν και δεν είναι ανάγκη οι μητέρες να τρέχουν μ' ένα ρούχο του παιδιού σε ορισμένες γυναίκες, για να το ξεματιάσουν.

Η Εκκλησία δέχεται τη βασκανία και υπάρχει ειδική ευχή γι' αυτή, μόνο που θεωρεί ότι επιδρούν σ' αυτή διαβολικές ενέργειες. Πάλι η Εκκλησία ανακατεύει το Διάβολο, ενώ, όπως είπαμε, αιτία είναι η ακούσια με το βλέμμα βλαβερή επίδραση ορισμένων ατόμων, που μπορούν να επηρεάσουν ακόμη και ζώα και αντικείμενα. Ας μη τα ρίχνομε, λοιπόν, όλα σε Σατανικές ενέργειες.

* * *

Γνωστό είναι στο Πανελλήνιο το «αμπόδεμα» των νεονύμφων κατά τη στέψη. Πιστεύεται δηλ. ότι μπορεί κάποια γυναίκα από ζήλεια και φθόνο να πάρει μια τρίχα ή μια κλωστή από τα ενδύματα του αντρόγυνου και με ξόρκια να πετύχει το αμπόδεμα, την αδυναμία δηλ. του συζύγου να εκτελέσει τα συζυγικά του καθήκοντα. Φυσικά, πρόκειται, αν συμβεί, περί ψυχολογικού τρακ του άντρα. Γι' αυτό το λόγο, στα χωριά παλαιότερα γινόταν η στέψη, καμιά φορά, μια Κυριακή

πρωτύτερα, στο σπίτι της νύφης σε στενό οικογενειακό κύκλο... για ν' αποφύγουν τὸ ἀμπόδεμα.

Ανακεφαλαιώνω: Ο άνθρωπος, ὅπως δεν πρέπει να πιστεύει σε ἀμποδέματα, μάγια, κακά πνεύματα, μέντιουμ, χαρτορίχτρες κ.λ. ἔτσι δεν πρέπει να πιστεύει στην ὑπαρξη Σατανά ἢ Διαβόλου, που ἀντιμάχεται το Θεό και παρασύρει τους ἀνθρώπους στο κακό. Η πίστη στο Σατανά μειώνει την πίστη των ἀνθρώπων στον Παντοδύναμο Θεό, ο οποίος, ἀν, ὄντως, υπήρχε Σατανάς, θα τον εἶχε καταστήσει ἀχρηστο και ἀνίκανο να βλάψει τα πλάσματά του. Επομένως, οὐδέν βλακωδέστερον ἀπὸ την πίστη των ἀνθρώπων στην ὑπαρξη του Σατανά.

Η Δημοκρατία στην ἀρχαία Αθήνα

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρῶην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ἰωαννίνων, 7-3-2003)*

Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ κοινωνική και διοικητική νομοθεσία του Σόλωνα ἔθεσε τις βάσεις της κατοπινῆς ἀνάπτυξης του δημοκρατικού πολιτεύματος των Αθηνών, το οποίο με τις ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη (508 π.Χ.) ἔφτασε στον κολοφῶνα της δόξας του τον 5^ο και 4^ο π.Χ. αἰῶνα και διατηρήθηκε, εἰς του ισχυρό, και μετὰ την επικράτηση της Μακεδονικῆς ἡγεμονίας.

Τύχη ἀγαθή, ἔζησαν τότε στην Αθήνα εἰς ἀίρετοι ἀνδρες του πνευματικού και καλλιτεχνικού κόσμου, οι οποίοι με τα ἀνυπέρβλητα και ἀνεπανάληπτα ἔργα τους ἔδωσαν την πιο τιμητική θέση στο κλεινὸ Ἄστυ, ἀνάμεσα στις ἄλλες πόλεις της Ελλάδος. Οι νικηφόροι, ἄλλωστε, ἀγῶνες των Ελλήνων κατὰ των Περσῶν ἐτόνωσαν την αυτοπεποίθησή τους στις δυνάμεις τους, πράγμα που εἶχε ως ἀποτέλεσμα να ἀρχίσουν ἀμέσως,

μετά τα Μηδικά, ν' ανοικοδομούν ό,τι η Περσική λαίλαπα είχε καταστρέψει και πυρπολήσει.

Ας σκιαγραφήσομε τώρα, με κάθε δυνατή συντομία, την Αθηναϊκή δημοκρατία σε όλο το μεγαλείο της, στο οποίο, εκτός των άλλων συντελεστών, πρωτεύοντα ρόλο έπαιξε και ο μέγας εκείνος Ολύμπιος πολιτικός, ο Περικλής.

Δύο μεγάλοι θεσμοί κατείχαν τότε σπουδαιότατη θέση στη διακυβέρνηση της πόλης: η Βουλή των 500 και η Εκκλησία του Δήμου (συνέλευση του λαού). Η Βουλή των 500, χωρισμένη σε 10 τμήματα, 50 μέλη από κάθε φυλή (πρυτάνεις) κυβερνούσε για 36 ημέρες με πολλαπλά καθήκοντα.

Ασκούσε την οικονομική εποπτεία και διαχείριση, φρόντιζε για την οργάνωση του στρατού και του στόλου, ήλεγχε τις δημόσιες υπηρεσίες, προετοίμαζε τα νομοσχέδια (προβουλεύματα) για να συζητηθούν στην Εκκλησία του Δήμου, επιτηρούσε την άμυνα της πόλης, δεχόταν τους ξένους πρέσβεις και ακόμη είχε ορισμένες δικαστικές αρμοδιότητες. Ανάγκη να τονιστεί ότι το νομοσχέδιο (προβούλευμα) της Βουλής δεν είχε ισχύ νόμου, αν δεν ψηφιζόταν από την Εκκλησία του Δήμου.

Ας σημειωθεί ότι ο βουλευτής, που εκλεγόταν με κλήρο, υπεβάλλετο σε δοκιμασία, σε έλεγχο για τη δημόσια και ιδιωτική ζωή του. Ο βουλευτής ο οποίος δεν πλήρωνε τους φόρους του, ή δεν μετείχε στις εκστρατείες ή συμπεριφερόταν κακώς προς τους γονείς του, έχανε το αξίωμά του. Κάθε πολίτης είχε δικαίωμα να καταγγείλει ένα βουλευτή για τις σπουδαίες αυτές ή παρόμοιες παραλείψεις των καθηκόντων του.

Είναι γνωστή η περίπτωση του εκλεγέντος βουλευτή Μαντίθεου, τον οποίο κάποιος τον κατηγορήσε ότι στην εποχή των 30 Τυράννων

(404 – 403) είχε υπηρετήσει στην τάξη των ιππέων, που ήταν φίλα προσκείμενη προς το ολιγαρχικό καθεστώς της Σπάρτης. Αλλά ο Μαντίθεος απέδειξε ότι στο διάστημα εκείνο της κατοχής των Αθηνών από τους Σπαρτιάτες, αυτός βρισκόταν στον Πόντο και επέστρεψε στην Αθήνα πέντε μέρες πρωύτερα από την κατάλυση του ολιγαρχικού πολιτεύματος της Σπάρτης.

Γεγονός, πάντως, είναι ότι οι βουλευτές, καθώς και όλοι οι άρχοντες, δημόσιοι υπάλληλοι και όσοι είχαν διαχειριστεί δημόσιο χρήμα, μετά το τέλος της αρχής τους, λογοδοτούσαν, έδιναν λόγο (ευθύνας) στους 10 λογιστές οι οποίοι μπορούσαν να τους παραπέμψουν στους «Ευθύνους» για τα περαιτέρω. Εκείνος ο υπάλληλος που δικαζόταν, ως ένοχος κλοπής, ή δωροδοκίας, αν αποδεικνυόταν η ενοχή του, καταδικαζόταν σε χρηματικό πρόστιμο δεκαπλάσιο του ποσού που έκλεψε ή της αξίας των δώρων που παράνομα πήρε.

Τέτοια αυστηρά μέτρα για την περιστολή των κλοπών του δημοσίου χρήματος και τις δωροδοκίες έπαιρναν.

Ουδέν σχόλιο, φυσικά, για το σημερινό μπάχαλο στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος.

Θα αναφέρω μόνο τους Επιστάτας των δημοσίων έργων, οι οποίοι φρόντιζαν για τις επισκευές, διορθώσεις των δημοσίων έργων (δρόμων, γεφυρών κ.λ.) ή και των οικοδομημάτων (δημόσιων κτιρίων, ναών, θεάτρων κ.λ.) και επόπτευαν καθημερινά για τα έργα που κατεσκεύαζε η πόλη. Σχόλιο και εδώ ουδέν. Μην το ψάχνεις...

Θα πρόσθετα ακόμη ότι, όπως αναφέρει ο Δημοσθένης σε κάποιο λόγο του, οι οικίες των πολιτικών του 5^{ου} π.Χ. αι. δηλ του Μιλτιάδη, Αριστείδη, Θεμιστοκλή κ.λ. δεν διέφεραν καθόλου, από πλευράς πολυτέλειας και εξωτερικής εμφάνισης, από τα σπίτια των φτωχών συμπολιτών τους. Σήμερα πολλοί νεόπλουτοι πολιτικοί μας συναγωνίζονται μεταξύ τους σε κατασκευές πολυτελών επαύλεων,

προκλητικών εξοχικών κατοικιών κ.λ. Τα σχόλια περιττεύουν.

* * *

Μια όμως που μιλάμε για τη δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας, θα ήταν παράλειψη, αν δεν αναφέρομε λίγα αποσπάσματα από τον Επιτάφιο του Περικλή, που τον εξεφώνησε το 431 π.Χ. προς τιμήν των πεσόντων κατά το πρώτο έτος του Πελοπ/κού πολέμου και ο οποίος αποτελεί ύμνο και εγκώμιο του δημοκρατικού πολιτεύματος των Αθηνών. Είπε μεταξύ άλλων:

«Το μεγαλείο της πατρίδας μας οφείλεται στο πολίτευμά μας, που δεν προέρχεται από αντιγραφή άλλων πολιτευμάτων, αλλά είναι γνήσιο δημιούργημα του λαού μας, άξιο πρότυπο για μίμηση. Στις ιδιωτικές διαφορές μας οι νόμοι είναι ίσοι, για όλους και στα δημόσια αξιώματα προτιμώνται οι δραστήριοι και οι ικανοί. Κάθε πολίτης, πλούσιος ή φτωχός, ευγενής ή ασήμαντος μπορεί ν' ανέλθει στα ύπατα αξιώματα, χωρίς να εμποδίζεται σ' αυτό από την τυχόν κατώτερη κοινωνική καταγωγή του.

Η ζωή μας είναι ευχάριστη με τους δημόσιους αγώνες, τις εορτές μας και τις άνετες κατοικίες μας, καθώς και με τα άφθονα αγαθά, που εισάγονται στην πόλη μας από παντού. Έχομε εμπιστοσύνη στην έμφυτη γενναιοψυχία μας και δεν διώχνουμε κανένα από την πόλη μας, αλλά την αφήνομε ανοιχτή σε όλους που θέλουν να την επισκεφθούν και να ωφεληθούν (υπαινιγμός για τις ξενηλασίες της Σπάρτης). Αγαπούμε το ωραίο στην απλότητά του και με μικρή δαπάνη και προοδεύομε στις επιστήμες και τα γράμματα, χωρίς να παύομε να είμαστε δραστήριοι. Δεν θεωρούμε ντροπή τη φτώχεια και μας ενδιαφέρει πολύ ο πολίτης να παίρνει μέρος στα κοινά. Όποιος αδιαφορεί γι' αυτά, θεωρείται όχι φιλήσυχος πολίτης, αλλά αχρείος (= άχρηστος). Μας ενδιαφέρει να

ευεργετούμε τους άλλους, παρά να ευεργετούμεθα απ' αυτούς.

Η πόλη μας είναι σχολείο της Ελλάδος και κάθε πολίτης μπορεί, ως άτομο, ν' ασχοληθεί με ό,τι θέλει και σε ό,τι έχει διαφέρον και κλίση κ.λ. κ.λ.».

Αυτό ήταν, πολύ σύντομα, το πολίτευμα της Αθήνας, που ανύψωσε την πόλη στο απόγειο της δόξας της και την κατέστησε άξια θαυμασμού και αιώνιο προσκύνημα ομορφιάς και χάρης.

Ο 5^{ος} π.Χ. αι. ήταν ο χρυσός αιών του Περικλή. Ποίηση, πεζός λόγος, εικαστικές τέχνες έφτασαν στη μεγαλύτερη ακμή και άνθιση. Μια αθηναϊκή οικογένεια του 5^{ου} π.Χ. αι. θα μπορούσε να είχε γνωρίσει το Μιλτιάδη, Αριστείδη, Θεμιστοκλή, Αισχύλο, Σοφοκλή, Ευριπίδη, Αριστοφάνη, Σωκράτη, Πλάτωνα, Φειδία, Περικλή, Ηρόδοτο, Θουκυδίδη, Ικτίνο, Πολύκλειτο, Ζεύξη, Μύρωνα κ.λ. κ.λ. Ανέφερα παραπάνω το Σωκράτη. Σε ποια άλλη πόλη θα μπορούσε να ζήσει ο φιλόσοφος και ν' αναπτύξει τις ιδέες του; Μόνο στην Αθήνα. Οι χριστιανοί των πρώτων αιώνων τον χαρακτήρισαν ως π.Χ. προφήτη. Προφήτης ήταν και ο Ησαΐας και άλλοι της Παλ. Διαθήκης. Οποία όμως διαφορά!

Εκείνοι απειλούσαν και έφερναν το χαλασμό και την συντέλεια του κόσμου! Ο Σωκράτης, αντίθετα, συνομιλούσε ήρεμα, δεν γέμιζε την Αθήνα με καταγγελίες, αλλά συνιστούσε στους συνομιλητές του ν' αποκτήσουν ορθές γνώσεις με σκοπό την κατάκτηση της Αρετής. «Γνώθι σαυτόν» έλεγε, δηλ. γνώριζε τον εαυτό σου, τα προτερήματά σου αλλά και τις αδυναμίες και τα ελαττώματά σου. Αυτή ήταν η αρχαία Αθήνα με το φιλελεύθερο πνεύμα της και την ευψυχία των κατοίκων της.

Όταν η βασίλισσα των Περσών Άτοσσα άκουσε από τους γέροντες (Πέρσες Αισχύλου) με τί θάρρος οι Έλληνες πολέμησαν στη Σαλαμίνα, χωρίς να υπακούουν σε κάποιο μονάρχη, έμεινε έκπληκτη.

Πρέπει όμως να ομολογήσομε πως δίπλα στα λαμπρά

κατορθώματα των Αθηναίων υπάρχουν και ορισμένα μελανά σημεία, μερικές σκιές σε περιόδους πολεμικών συγκρούσεων ή σε στιγμές έξαψης των παθών. Όλα όμως τα αρνητικά στοιχεία μπαίνουν στο περιθώριο, αν σκεφτούμε την προσφορά της Αθήνας στον πολιτισμό, που προκάλεσε το θαυμασμό όλων και έκανε Ευρωπαίο στοχαστή να πει πως ό,τι είναι ο νους κι η καρδιά για τον άνθρωπο υπήρξε η αρχαία Ελλάδα για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Χωρίς τον χρυσούν αιώνα του Περικλή, η ελληνική επίδραση, μόλις που θα άγγιζε τον υπόλοιπο κόσμο. Αν έλειπε η Σπάρτη, η απουσία της δεν θα ήταν και τόσο αισθητή, όσο αν δεν υπήρχε η Αθήνα. Ο Αθηναίος ήταν φιλελεύθερος, εραστής του Ωραίου, εύθυμος, λεπτός στο πνεύμα, ευφυολόγος, καλλιεργημένος, αστείος. (Η λ. με τη σημερινή σημασία, προέρχεται από τον κάτοικο του άστεως, που ήταν ευτράπελος και πρόσχαρος, εν αντιθέσει με το χωρικό των περιχώρων της Αθήνας).

Με δυο λόγια: Η ζωή στην αρχαία Αθήνα ήταν μια καλλιέργεια του γούστου, που προερχόταν από το μέρáκι και την προοδευτική τάση όλων των πολιτών, που λάτρευαν τη σοφία, το φως και την ομορφιά. Οι Ιουδαίοι δίδαξαν τους ανθρώπους πώς να υπηρετούν καλύτερα το Θεό. Η νομαδική ζωή τους, μονότονη και κουραστική, αποχαύνωνε το πνεύμα, χωρίς κανένα ουσιαστικό περιεχόμενο. Ο Αθηναίος δεν μπορούσε να ζήσει, όπως ο Εβραίος με την τυφλή υποταγή στο Θεό του, με τις προσευχές και την κτηνοτροφία. Οι Αθηναίοι είχαν στόχους, οράματα υψηλά, τα οποία επεδίωκαν να κατακτήσουν με διαρκή προσπάθεια, για να κάνουν τη ζωή τους πιο άνετη, πιο πνευματική, πιο ευχάριστη και πιο ζηλευτή.

Παρόν και παρελθόν

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 20-3-2003)*

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι η σημερινή κατάσταση σε πολλούς τομείς είναι συγκεχυμένη, ανώμαλη και εγκυμονεί πάρα πολλούς κινδύνους. Ζοφερά σύννεφα καλύπτουν τον ουρανό και ο απόηχος της κλαγγής των όπλων και των βομβαρδισμών θορυβεί εναγωνίως τους λαούς. Φαίνεται πως ο κόσμος δεν μπορεί να ζήσει μια μακροχρόνια περίοδο χωρίς την απειλή του πολέμου, χωρίς συρράξεις και αιματοχυσίες.

Επιπρόσθετα, βλέπουμε σήμερα ότι η εικόνα, που παρουσιάζει ο πλανήτης Γη, είναι όχι και τόσο ευχάριστη. Τα μηνύματα είναι προειδοποιητικά και αν δεν αντιμετωπιστούν εγκαίρως, το μέλλον διαγράφεται επικίνδυνο.

Οι κλιματολογικές συνθήκες άρχισαν ν' αλλάζουν προς το χειρότερο. Πρωτοφανείς βροχοπτώσεις, καταστροφικές πλημμύρες ποταμών μετέβαλαν σε λιμνοθάλασσα πολλές πόλεις της Ευρώπης και Ασίας. Σφοδροί τυφώνες σαρώνουν χώρες της Ασίας, καταστρέφουν τη γεωργία, δημιουργούν προβλήματα και πανικοβάλλουν όλους. Πολλά τέτοια φαινόμενα έχουν ως κύρια αιτία την αλόγιστη και απρογραμματίστη επέμβαση του ανθρώπου στη φύση και το φυσικό περιβάλλον. Όταν τα δάση καίονται, όταν μπαζώνονται τα ρέματα και οι κοίτες των ποταμών για να χτιστούν πολυκατοικίες, πού θα διοχετευτεί ο ρους των ποταμών και των ομβρίων υδάτων; Ακόμη, λένε, δηλητηριώδες τοξικό νέφος αιωρείται στην Ασία, με κίνδυνο να απλωθεί και να καταλάβει «όλας τας Ευρώπας», και τότε «έσται η εσχάτη πλάνη χείρων της πρώτης». Ο άνθρωπος, καταστρέφοντας τη φύση,

αυτοκαταστρέφεται. Η φύση τον εκδικείται. Πολλοί, εξ άλλου, διαπιστώνουν ότι το έγκλημα, οι ληστείες, οι δολοφονίες και όσα άλλα, αυξήθηκαν επικίνδυνα τα τελευταία χρόνια. Εξ αιτίας όλων αυτών και άλλων δυσάρεστων φαινομένων, πολλοί φωνάζουν: «Προς τα πού πάμε; Τί άλλο θα δούμε ακόμη;». Άλλοι πάλι θυμούνται το παρελθόν και ψιθυρίζουν πως δεν ήταν έτσι η κατάσταση παλαιότερα και οι άνθρωποι τότε ήταν καλύτεροι, πιο ειλικρινείς, πιο κοινωνικοί και πιο δίκαιοι.

* * *

Είναι ίδιον πολλών ανθρώπων όλων των εποχών να επαινούν το παρελθόν και να κατηγορούν το παρόν. Επηρεασμένοι από πολλά δυσάρεστα γεγονότα και φαινόμενα του παρόντος, αναπολούν νοσταλγικά το παρελθόν, ενθυμούνται τα περασμένα χρόνια, τους παλιούς, όπως λένε, καλούς καιρούς, τους καλούς ανθρώπους της εποχής εκείνης και δυσανασχετούν ακολούθως για ό,τι συμβαίνει γύρω τους.

Θα φέρω ένα παράδειγμα από τη μακρινή εποχή του Ομήρου: Στη φιλονικία Αγαμέμνονα και Αχιλλέα για τη Βρισηίδα επενέβη ο Νέστωρ, ο συνετός και γλυκομίλητος βασιλιάς της Πύλου «του και από στόματος μέλιτος γλυκίων ρέεν αυδή (= φωνή)», όπως χαρακτηριστικά γράφει γι' αυτόν ο θείος Ποιητής.

«Εγώ, τους είπε, συναναστράφηκα στο παρελθόν με άνδρες καλύτερους από σας και ποτέ δεν με περιφρονούσαν. Ποτέ δεν θα δω άνδρες σαν τον Πειρίθοο, το Δρύαντα... με αυτούς κανένας από τους σημερινούς ανθρώπους δεν θα μπορούσε να πολεμήσει». (Ιλ. Α, 260 και εξής).

Και στους κατοπινούς χρόνους μέχρι σήμερα πολλοί άνθρωποι αρέσκονται να υμνούν το παρελθόν και να βρίσκουν όλα τα στραβά της εποχής των, μολονότι το κάθε παρελθόν δεν ήταν και δεν είναι άμοιρο

ευθύνης για παντός είδους εγκλήματα, αδικίες, δολοφονίες, βαρβαρότητες κ.λ. Λησμονούν, όμως, όλοι ότι κάθε εποχή πρέπει να κρίνεται με βάση τα δεδομένα και τις συνθήκες ζωής της εποχής εκείνης και όχι της σημερινής.

Υπάρχουν αρκετές μελανές σελίδες στη συμπεριφορά των δύο ισχυρών πόλεων της αρχαίας Ελλάδος, της Αθήνας και Σπάρτης έναντι των ηττημένων και αιχμαλώτων. Φοβερά τα εγκλήματα πολλών Ρωμαίων αυτοκρατόρων. Ο Νέρων έκαie ζωντανούς χριστιανούς για να φωτίσει τους κήπους και τις πλατείες των νυχτερινών διασκεδάσεων. Αποτρόπαιες οι θηριομαχίες στις αρένες της Ρώμης. Πολλά τα εγκλήματα και οι δολοφονίες στο οικογενειακό περιβάλλον του Μ. Κωνσταντίνου με πρωτεργάτη αυτόν τον ίδιο. Δεν υπεισέρχομαι σε λεπτομέρειες. Γνωστό το ανοσιούργημα του Μ. Θεοδοσίου, που διέταξε τη σφαγή 7.000 Θεσσαλονικέων στον ιππόδρομο, εξ αιτίας του φόνου του φρουράρχου της πόλης. Πολλοί αυτοκράτορες του Βυζαντίου με δολοφονίες ανέβηκαν στο θρόνο. Η φιλόδοξη αυτοκράτειρα Ειρήνη η Αθηναία (780 – 802), χάριν του θρόνου της, διέταξε να τυφλώσουν το γιο της Κων/νο ΣΤ' (797) και ο Βασίλειος Β' ο Βουλγαροκτόνος (976 – 1025) τύφλωσε, όπως λέγεται, 15.000 Βουλγάρους αιχμαλώτους, αφήνοντας στους εκατό ένα μονόφθαλμο για να τους οδηγήσει στη χώρα τους. Φοβερές φρικαλεότητες συνέβησαν στο Μεσαίωνα κ.λ. Δεν αναφέρω λεπτομέρειες με τη Χιροσίμα, τους βομβαρδισμούς στη Σερβία, στο Αφγανιστάν. Φρικτό το τρομοκρατικό πλήγμα κατά της Αμερικής με τους Δίδυμους Πύργους κ.λ. κ.λ. Επομένως κάθε παρελθόν βαρύνεται με πολλά αποκρουστικά εγκλήματα, τα οποία οι άνθρωποι θέλουν να λησμονήσουν και παρασυρόμενοι από ανάλογα γεγονότα του παρόντος, στο οποίο η βία, εν γένει, πήρε επικίνδυνες διαστάσεις, ρίχνουν βαρύ κατ' αυτού το λίθο του αναθέματος.

Είναι αλήθεια ότι σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, η Αξία παραγκωνίζεται από την Απαξία, η οποία επιμελώς καλλωπίζεται και φτειασιδώνεται για να κρύψει με τα περίσσια και φανταχτερά στολίδια την ανικανότητα και τη γύμνια της. Η ηθικότητα και η τιμιότητα εκπορνεύονται, η δικαιοσύνη ατιμάζεται, το κακούργημα επιχρυσώνεται και μετατρέπεται σε πλημμέλημα, το δίκαιο υποσκελίζεται από το άδικο και η σοφία ελέγχεται, από την ανοησία και την επιπολαιότητα. Η αλήθεια ωθείται στο περιθώριο της ζωής από το ψεύδος και την απάτη, η περίσκεψη από την προχειρότητα, η τάξη και η οργανωτική μέθοδος από την τσαπατσουλιά, η ευθύνη από την ασυδοσία, η ευθύτητα από την υποκρισία και, τέλος, η βασίλισσα των ψυχικών προτερημάτων, η Αρετή, κατάντησε θεραπαινίς της Κακίας, που εμφωλεύει στις καρδιές ανθρώπων και λαών. Αυτή, λοιπόν, η κακία δεν έλειψε από καμιά εποχή και ούτε θα εκλείψει ποτέ.

Ο Άγγλος δραματικός ποιητής Σαίξπηρ (1564 – 1616), διαπιστώνοντας ότι η κακία είναι διάχυτη στον κόσμο, έγραφε στο έργο του «Βασιλιάς Ληρ» τα παρακάτω (σε μετάφρ. Δ. Βικέλα).

«Μέσ' στα κουρέλια θα φανεί κάθε μικρή κακία, αλλά το παν σκεπάζεται με γούνες και στολίδια. Το έγκλημα με μάλαμα απ' έξω σκέπασέ το κι επάνω του συντρίβεται του νόμου το κοντάρι χωρίς αυτό να εγγιχθεί. Κουρέλια φόρεσέ το και μ' ένα τσάκνο το τρυπά κι ο νάνος πέρα πέρα».

* * *

Προβάλλει τώρα το ερώτημα: Είναι σωστό να κατηγορούμε το παρόν και να εγκωμιάζουμε το παρελθόν; Είναι ο κόσμος τόσο σκοτεινός και διεφθαρμένος; Βεβαίως, όπως προλαβόντως είπαμε, όλες οι εποχές βαρύνονται με εγκλήματα· οι κακοί επιπλέουν και επιβραβεύονται, οι

υποκριτές πλεονάζουν και αρκετός λιβανωτός καίεται και θα καίεται στο βωμό υπέρ των φαύλων και κολάκων. Νομίζω, όμως, ότι και αν ακόμη το παρόν, ο σημερινός κόσμος, ήταν φυτώριο διαφθοράς και έκλυσης ηθών, και πάλι δεν πρέπει κανείς ν' απελπίζεται. Ο πολιτισμός φυσικό ήταν ν' αλλάξει τις συνθήκες ζωής και να φέρει μαζί με τα αγαθά και ποικίλα κακά. Εφόσον, όμως, ο πολιτισμός είναι καλύτερος από την αγριότητα, το παρόν είναι αναμφίβολα καλύτερο από το παρελθόν. Οι ευκολίες, οι ανέσεις, η ευμάρεια της σημερινής ζωής επιβεβαιώνουν του λόγου το αληθές. Οι άνθρωποι του καλού εκείνου παρελθόντος έλυσαν τα προβλήματά τους με το δικό τους τρόπο· επιβάλλεται και οι σημερινοί άνθρωποι να λύσουν τα δικά τους με τον τρόπο που ταιριάζει σήμερα· με κατανόηση, ψυχραιμία και καλή διάθεση. Το ίδιο και οι λαοί και τα έθνη. Μόνο που χρειάζεται σε κάθε περίπτωση να προτάσσεται το λογικό, το οποίο πρέπει να κατευθύνει δεόντως τις κακές ροπές και τα πάθη των ανθρώπων. Άλλωστε, κατά τον Πλάτωνα, στο λογιστικό μέρος της ψυχής (σχηματικά, βέβαια, η διαίρεση) πρέπει να υποτάσσεται το θυμοειδές (συναισθήματα) και το επιθυμητικό (πόθοι, επιθυμίες κ.λ.).

* * *

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι σήμερα ο πνευματικός πολιτισμός, η ηθική πρόοδος δεν συμβαδίζουν εξ ίσου με την καταπληκτική ανάπτυξη του τεχνικού πολιτισμού, τα επιτεύγματα του οποίου ωφέλησαν, αλλά και έβλαψαν σε πολλά τη ζωή των ανθρώπων (αστυφιλία, αποξένωση των ανθρώπων, αύξηση εγκλημάτων, μόλυνση περιβάλλοντος, άγχος κ.λ.).

Αν όμως, άνθρωποι και λαοί, καλλιεργήσουν τα ψυχικά προτερήματα και ενεργούν ως άνθρωποι με ανθρωπιά, τότε, πράγματι, το κάθε παρόν θα είναι αναντιρρήτως, και παραδεκτό απ' όλους, καλύτερο από το παρελθόν.

Το πανεπιστημιακό άσυλο

(Λίγες σκέψεις μετά τη λαίλαπα)

Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης

(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 26-6-2003)

Οι διαδηλώσεις στη Θεσσαλονίκη τελείωσαν. Οι κουκουλοφόροι βρήκαν πάλι την ευκαιρία να ρίξουν αυτοσχέδιες βόμβες, να κάψουν αυτοκίνητα, Τράπεζες, μαγαζιά και να αναστατώσουν την πόλη. Καταστροφές, ζημιές, βανδαλισμοί!

Μετά τη λαίλαπα η Θεσσαλονίκη μετράει τώρα τις ανοιχτές πληγές της. Η Αστυνομία αρκέστηκε στην εκτόξευση ασφυξιογόνων αερίων και στη σύλληψη μερικών αναρχικών. Τέτοιες διαταγές είχε. Και οι γνωστοί άγνωστοι ταραξίες, προέβησαν σε ανεπίτρεπτες βιαιοπραγίες. Άλλοι έριχναν βόμβες μολότοφ κατά των αστυνομικών, οι οποίοι παραμέριζαν για να μην καούν, άλλοι με λοστούς, βαριές και τσεκούρια κατέστρεφαν τις προφυλακτικές λαμαρίνες και τις βιτρίνες των καταστημάτων και έβαζαν σ' αυτά φωτιά, άλλοι έτρεχαν αλλόφρονες στους δρόμους προκαλώντας φόβο και πανικό, άλλοι, προφανώς αλλοδαποί, πρότειναν στους αστυνομικούς τα χέρια τους οριζόντια μέχρι το ύψος των ώμων τους και με μια τοξοειδή κίνηση των παλαμών μέχρι των μηριαίων οστών, τους έγγραφαν καταλλήλως και άλλοι, ξένοι κι αυτοί, στρέφοντας την πλάτη τους στα όργανα τάξεως και με μια οσφυοκαμψία έδειχναν επιδεικτικά τα γυμνά τους οπίσθια!...

Και γεννώνται πολλά ερωτήματα: Γιατί δεν συλλαμβάνονται οι υπαίτιοι, για να πληρώσουν αυτοί τα «σπασμένα;».

Πιστεύω πως οι λίγοι, που συνέλαβε η Αστυνομία, θα πάρουν τελικά άφεση αμαρτιών· έτσι γίνεται πάντοτε. Τί φταίει ο νομοταγής

πολίτης να βλέπει να καίεται το κατάστημά του και να λεηλατείται; Και τί θα γινόταν, αν είχαμε τραυματίες από τις πέτρες των αναρχικών; Έως πότε θα διαιωνίζεται αυτή η απαράδεκτη κατάσταση με τους θερμοκέφαλους μασκοφόρους;

Υπάρχει και το θέμα του πανεπιστημιακού ασύλου, που θεωρείται απαραβίαστο. Ναι, αυτό δικαιολογείται για ζητήματα φοιτητικά, για φοιτητικές διαδηλώσεις, που έχουν σχέση με κάτι που τους ενδιαφέρει.

Και ερωτάται: Επιτρέπεται στους χώρους αυτούς να μπαίνουν κακοποιά στοιχεία, να ετοιμάζουν αυτοσχέδιες βόμβες, να συγκεντρώνουν πέτρες και ό,τι άλλο θα τους χρησίμευε για την επίθεση; Εν τωιαύτη περιπτώσει μπορεί κάποιος να βιαιοπραγήσει στην οδό Πατησίων και ύστερα, εν ονόματι του ασύλου, να μπει στο Πολυτεχνείο για να μην τον πιάσουν; Μην πάμε να τρελλαθούμε σ' αυτόν τον τόπο!...

Και οι Αρχές του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ενώ ήξεραν τί συνέβαινε εκεί μέσα (κατασκευή βομβών και καταστροφή των πάντων), συνεδρίαζαν και σκέφτονταν και συσκέφτονταν και συζητούσαν επί ώρες, χωρίς να καταλήξουν σε μία οριστική απόφαση, στην άρση δηλ. του πανεπιστημιακού ασύλου, εφόσον γνώριζαν ότι στις αίθουσες των σχολών έφτιαχναν βόμβες και τα είχαν κάνει όλα «γυαλιά καρφιά».

Η Πολιτεία οφείλει να απονεμίσει αμέσως στα μέλη της Συγκλήτου το εύσημα προνοίας και ευφυΐας!...

Πρέπει, το συντομότερο δυνατό, η Σύγκλητος κάθε Πανεπιστημίου, να ξεκαθαρίσει, άπαξ δια παντός, πότε απαγορεύεται η εισβολή των οργάνων τάξεως στους χώρους αυτούς και πότε επιτρέπεται και επιβάλλεται η επέμβασή τους, για να προληφθούν τα χειρότερα.

Η Αστυνομία, βέβαια, σύμφωνα με τις διαταγές που είχε πάρει, ενήργησε όπως ενήργησε. Δεν είχε εντολή να συλλάβει πολλούς. Απόδειξη σ' αυτό, είναι το γεγονός ότι, όποιους έπιασαν, τους χτυπούσαν και τους άφηναν να φύγουν. Τί δηλώνει αυτή η ενέργεια; Ο νοών νοεΐτω.

Η Πολιτεία όμως ευθύνεται για όλα αυτά, γιατί δεν σχεδιάζει σωστά, ανέχεται τους αναρχικούς να καταστρέφουν τα πάντα, παρουσιάζεται ανίκανη να προφυλάξει τις περιουσίες των πολιτών, διστάζει να πάρει αυστηρότερα μέτρα, από φόβο, προφανώς, μήπως εξαγριώσει περισσότερο τους ήδη εξαγριωμένους μασκοφόρους. Κι ο χορός καλά κρατεί..,

Εν κατακλείδι θα έλεγα πως στη χώρα αυτή της διαφθοράς, της δωροδοκίας και των συμπλεκόμενων και διαπλεκόμενων συμφερόντων, στη χώρα αυτή, στην οποία οι άξιοι και οι ικανοί υποτιμώνται και παραμερίζονται, ενώ επιβραβεύονται και αναδεικνύονται οι ανάξιοι και οι ασήμαντοι, στον τόπο αυτό που επικρατεί σύγχυση και ασυδοσία και μπάχαλο και αλαλούμ, φαίνεται πως «Δίνος βασιλεύει, τον Δία εξεληλακώς» δηλ. ο σίφουνας (ανεμοστρόβιλος) κυβερνάει, αφού πέταξε έξω τον Δία (επόπτη της έννομης τάξης), έτσι για να θυμηθούμε τον Αριστοφάνη, (Νεφέλαι 828).

Λήθη...

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 30-10-2003)*

Η ελληνική ιστορία έχει να μας επιδείξει λαμπρά κατορθώματα και ηρωικές πράξεις, αλλά παρουσιάζει και αρκετές μελανές σελίδες, από τις οποίες πολλά χρήσιμα διδάγματα μπορούν να αντλήσουν οι επερχόμενες γενιές για το μέλλον της πατρίδος μας. Αναμφισβήτητα, το παρελθόν, όσο δυσάρεστο κι αν είναι, αποτελεί το μεγάλο Διδάσκαλο του μέλλοντος.

Δεν ανατρέχω στην αρχαία ιστορία και αντιπαρέρχομαι το

Βυζάντιο και την περίοδο της τουρκοκρατίας. Παραλείπω πολλά και έρχομαι στην επανάσταση του 1821. Έξαλλοι οι Τούρκοι απαγχονίζουν στην Κων/λη τον Πατριάρχη Γρηγόριο τον Ε'. Ρίγη ανέκφραστης συγκίνησης αισθάνονται οι Έλληνες, όταν επισκέπτονται το Φανάρι και αντικρύζουν στο προαύλιο κλειστή τη μεσαία πύλη. Αυτομάτως τη στιγμή εκείνη θυμάται κανείς τον τελευταίο στίχο του Βαλαωρίτη από τα αποκαλυπτήρια του ανδριάντος, τον οποίο η ευγνωμοσύνη του έθνους ανήγειρε στα προπύλαια του Παν/μίου Αθηνών: «Χτυπάτε, πολεμάρχοι. Μη λησμονείτε το σχοινί, παιδιά, του Πατριάρχη».

Πώς είναι δυνατόν το ανοσιούργημα αυτό, καθώς και άλλα, να τα καλύψει ο πέπλος της λήθης; Χρειάστηκε επταετής άνισος και σκληρός αγώνας για να ελευθερωθεί ένα τμήμα της Ελλάδος. Η επανάσταση λίγο έλειψε να σβήσει εξ αιτίας της διχόνοιας και της διαμάχης στρατιωτικών και πολιτικών. Ο Κολοκοτρώνης φυλακίστηκε στο Παλαμήδι του Ναυπλίου σ' ένα υγρό κελλί, διαστάσεων 2x2. Ποιος; Ο Κολοκοτρώνης, η ψυχή του Αγώνα. Καθένας τις συναγάγει τα συμπεράσματά του από την επονείδιστη αυτή ενέργεια των Ελλήνων. Σημειώνω τις ηρωικές μάχες στα Δερβενάκια, Βαλτέτσι, Αλαμάνο, χάνι Γραβιάς, Μεσολόγγι, Μανιάκι κ.λ, κ.λ, τις οποίες, δυστυχώς, τα σχολικά εγχειρίδια εξιστορούν συνοπτικά, σχεδόν τηλεγραφικά.

Προχωρώ με άλματα: Γνωστή η δράση των Βουλγάρων Κομιτατζήδων στη Μακεδονία από το 1890 και ύστερα. Σφαγές κληρικών, διδασκάλων, καταστροφές, ξεκλήρισμα οικογενειών με απώτερο σκοπό την προσάρτηση των ελληνικών αυτών εδαφών στη χώρα τους. Ο υπολοχαγός Παύλος Μελάς, γενναίος Μακεδονομάχος, έπεσε, ηρωικά μαχόμενος κοντά στη Σιάτιστα. Ο θάνατός του συγκίνησε το Πανελλήνιο.

Μακριά από μένα η σκέψη ή η πρόθεση να αναμοχλεύσω παλιές πληγές και να καλλιεργήσω εμπάθεια και έχθρα κατά των Τούρκων και

Βουλγάρων νομίζω, όμως, πως δεν λησμονούνται εύκολα όσα υπέστη, κατά καιρούς, ο ελληνικός λαός από τους γείτονές μας.

Προχωρώ επιτροχάδην: Ο ελλην. στρατός ελευθερώνει τη Θεσσαλονίκη (26 Οκτ. 1912) και την άλλη μέρα στρατοπεδεύει στα πρόθυρα της πόλης μια βουλγαρική μεραρχία. Δεν πρόφτασαν να μπουν πρώτοι στην πόλη. Πάντοτε οι Βούλγαροι εποφθαλμιούσαν τη Θεσ/κη και ζητούσαν διέξοδο στο Αιγαίο. Στον πόλεμο, που ακολούθησε, ο ελλην. στρατός απώθησε τους Βουλγάρους και κέρδισε περιφανείς νίκες. Οι Βούλγαροι υποχωρούν. Δολοφονούν άμαχο πληθυσμό, σφάζουν, καίνε πόλεις και χωριά. Τόσος ήταν ο ενθουσιασμός των Ελλήνων από τις νίκες αυτές και τέτοια απήχηση είχαν στην καρδιά τους, ώστε το καλοκαίρι του 1913 παραστάθηκε επί σκηνής νούμερο αθηναϊκής Επιθεώρησης με δυο-τρεις Βουλγάρους ατιμαλώτους, που τραγουδούσαν:

«Τί τραβήξαμε η πλάτη μας το ζέρει,
δεν μας έμεινε ούτε πόδι ούτε χέρι.
Από το λαχανά μάς πήρανε κυνήγι
και μας εκάναν λαχανοσαλάτα
από το ζύλο κι απ' το φύγει-φύγει
τέτοιο θρίαμβο δεν είδαμε ποτέ.

Εις τα στενά της Κρέσνας μάς εκλείσανε
κι όλους με τις οβίδες μάς τσακίσανε,
κάναμε το λιοντάρι και το Δράκοντα,
φάγαμε παρά μία τεσσαράκοντα.

Αχ! μα φταίει κι ο Σαβώθ

(= Βούλγ. στρατηγός)

αχ! τί κλοτσοπατώφ

και διαρκώς υποχωρώφ»

Ακολούθησε η Μικρασιατική καταστροφή 1922. Βάσει της συνθήκης των Σεβρών, ο ελλην. στρατός αποβιβάστηκε στα παράλια της Μ. Ασίας και κατέλαβε τα επιδικασθέντα εδάφη. Ο Κεμάλ ανασύνταξε τις δυνάμεις του και επιτέθηκε. Ο ελλην. στρατός υποχωρεί ατάκτως προς τα παράλια. Οι Τούρκοι καταφθάνουν και ακολουθούν σφαγές, δολοφονίες κ.λ. Η Σμύρνη καίγεται. Ανάμεσα στα θύματα και ο Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος. Οι μεγάλοι σύμμαχοί μας, που αλλάζουν πολιτική κατά πώς φυσάει ο άνεμος των συμφερόντων τους, αφήνουν τους Έλληνες αβοήθητους και υποστηρίζουν τους Τούρκους. Πώς, λοιπόν, μπορούν να λησμονηθούν όλες αυτές οι θηριωδίες τους, που συνεχίστηκαν στην Κων/λη (1955) και στην Κύπρο (1974);

Προχωρώ: Το 1941, όταν οι Γερμανοί εισέβαλαν στη χώρα μας, τους ακολούθησαν και οι σύμμαχοί τους Βούλγαροι, οι οποίοι, εφαρμόζοντας τα παλιά τους σχέδια, επέβαλαν στην ανατολική Μακεδονία και στη Θράκη βουλγαρική διοίκηση, απαγόρευση χρήσης της ελλην. γλώσσας κ.λ. κ.λ. Δεν έλειψαν οι δολοφονίες, οι σφαγές, οι πυρπολήσεις χωριών, που αντιστάθηκαν στα ολέθρια σχέδιά τους. Και διερωτώμαι: Πόσοι Έλληνες γνωρίζουν λεπτομερώς τί υπέφεραν οι κάτοικοι της ανατολικής Μακεδονίας και της Θράκης από το 1941-1944;

Φθάνομε στον εμφύλιο πόλεμο. Γνωστά τα γεγονότα και οι συνέπειες του αλληλοσπαραγμού. Οι αντάρτες συντρίβονται τον Αύγουστο του 1949 στο Βίτσι και στο Γράμμο. Το 1950 έγινε το Α' μνημόσυνο στο ύψωμα 2120 για τους νεκρούς του Γράμμου.

Ο νυν Μητροπολίτης Κονίτσης κ. Ανδρέας, ακολουθώντας μια παράδοση που βρήκε, τελεί το ετήσιο μνημόσυνο στη Βούρμπιανη. Ουδέν, νομίζω, το μεμπτό και αξιοκατάκριτο. Δεσπότης είναι, μνημόσυνο απλό και ευλαβικό κάμνει για εκείνους που θυσιάστηκαν για την πατρίδα, ασχέτως αν απουσιάζουν οι πολιτικές και στρατιωτικές Αρχές. «Λήθη» λένε, «με τέτοια μνημόσυνα καλλιεργείται ο διχασμός».

Κάθε άλλο. Η λήθη εδώ δεν έχει θέση. Άλλοι, με άλλους τρόπους, μπορεί να καλλιεργούν το διχασμό, που είναι πάντοτε καταστρεπτικός και εθνοκτόνος. Αλίμονο, αν ένα μνημόσυνο, άπαξ του έτους, είναι τόσο επικίνδυνο, ώστε να προκαλέσει διχασμό. Αστείο και να το σκέπτεται κανείς.

* * *

Με τη σύντομη αυτή αναδρομή στο κοντινό παρελθόν θέλησα να επισημάνω ότι ιστορικά γεγονότα, που είναι στενά συνδεδεμένα με τους αγώνες των Ελλήνων για την ελευθερία της πατρίδος μας, δεν πρέπει να λησμονούνται.

Τουναντίον πιστεύω πως η ανάκληση στη μνήμη τέτοιων περιστατικών, τέτοιων σελίδων, έστω μελανών, τέτοιων αδικαιολόγητων σφαλμάτων, πολλά χρήσιμα μπορεί να διδάξει και επιπροσθέτως να τονώσει και να αναζωπυρώσει το εθνικό συναίσθημα και φρόνημα.

Δεν κρίνω άσκοπο να τελειώσω με τους δυο τελευταίους στίχους του σονέτου «Λήθη» του Λορ. Μαβίλη, έστω κι αν ο ποιητής δίνει σ' αυτούς στενότερο και συγκεκριμένο νόημα:

«Τους ζωντανούς τα μάτια σου

ας θρηνήσουν.

Θέλουν, μα δε βολεί να

λησμονήσουν».

Η αφομοιωτική δύναμη του Ελληνικού Πνεύματος

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 15-11-2003)*

Είναι ιστορικά αποδεδειγμένο πως η κατάκτηση ενός λαού με μεγάλο πολιτισμό και πνευματική ανωτερότητα από κάποιον άλλο, κατώτερο στο πνεύμα, καταλήγει τελικά στην πνευματική ήττα του κατακτητή από το λαό που υπέταξε με τη δύναμη των όπλων.

Απτή και ψηλαφητή απόδειξη της διαπίστωσης αυτής αποτελεί η υποταγή της Ελλάδος στους Ρωμαίους, το δεύτερο μισό του Β' π.Χ. αιώνα. Η Ελλάδα, μολονότι νικήθηκε, νίκησε τους Ρωμαίους με τον ανώτερο πολιτισμό της, προ του οποίου υποκλίθηκαν με θαυμασμό οι νικητές.

Πλούσιοι Ρωμαίοι, στα κατοπινά χρόνια, καλούσαν Έλληνες διδασκάλους στη Ρώμη για την εκπαίδευση των παιδιών τους, τα οποία έπειτα έστελναν στην Αθήνα για να συμπληρώσουν τις σπουδές τους στις ρητορικές και φιλοσοφικές της σχολές, που ήκμαζαν τότε και ακτινοβολούσαν στη νοτιοανατολική λεκάνη της Μεσογείου. Η πόλη της Παλλάδος έγινε το προσκύνημα πολλών Ρωμαίων ευγενών, αυτοκρατόρων, υπάτων, αξιωματούχων κ.λ., οι οποίοι συχνά την επισκέπτονταν για να θαυμάσουν από κοντά τα απaráμιλλα καλλιστεύματα της τέχνης και της διανόησης του κλεινού άστεως. Ρωμαίοι αυτοκράτορες καλούσαν στη Ρώμη επιφανείς φιλοσόφους και τόση ακμή είχαν τα ελληνικά Γράμματα στη Ρώμη, ώστε, αυτή στον κύκλο των λογίων, απεκαλείτο με υπερηφάνεια «urbs Graeciae» δηλ. πόλη της Ελλάδος. Ο ρήτωρ Κικέρων (106-43 π.Χ.). λάτρης και θαυμαστής του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, έγραψε: «Ingeniorum Graeciae flatu impellimur» δηλ. κινούμαστε με την πνοή του πνεύματος

της Ελλάδος. Και είναι χαρακτηριστική η φράση του Ρωμαίου ποιητή Οράτιου (65-8 π.Χ.): «Graecia capta ferum victorem cepit et artes intulit agresti Latio» δηλ. η νικημένη Ελλάδα νίκησε τον άγριο νικητή και έφερε τις τέχνες και τα Γράμματα μέσα στο αγροίκο Λάτιο.

Έτσι οι Έλληνες με την υπεροχή του πνεύματός τους μετέτρεψαν από τον 5^ο μ.Χ. αιώνα τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία σε ελληνική βυζαντινή αυτοκρατορία, η οποία επέζησε μέχρι της υποταγής της στους Τούρκους το 1453.

* * *

Γνωστές είναι οι επιδρομές βαρβαρικών φύλων και, ιδιαίτερα, οι εποικίσεις των Σλάβων κατά τους λεγόμενους «σκοτεινούς αιώνες» (7^{ος} – 8^{ος} αι. μ.Χ.) στην Ελλάδα, οι οποίες συνεχίστηκαν και στα κατοπινά χρόνια. Και στην περίπτωση αυτή κατισχύσε η αφομοιωτική δύναμη του ελληνικού πνεύματος. Τα σλαβικά φύλα υποτάχτηκαν στον ανώτερο πολιτισμό των Ελλήνων και σιγά-σιγά απορροφήθηκαν και συγχωνεύτηκαν με τον πληθυσμό της πατρίδος μας. Αλλά και η μακρόχρονη υποδουλώση της χώρας μας στους Τούρκους δεν αλλοίωσε τον εθνικό μας χαρακτήρα: τουναντίον, οι αγωνιστές του 1821, διατηρώντας στη μνήμη τους τη λαμπρή ιστορία των προγόνων μας, πολεμήσαν σκληρά για την απελευθέρωση της Ελλάδος από το βαρύ της δουλείας ζυγό.

Κατ' ακολουθίαν, θα έλεγα ευκαιριακά, και οι αλλοδαποί, ιδιαίτερα οι Αλβανοί, που έχουν εγκατασταθεί στη χώρα μας, θα απορροφηθούν σιγά-σιγά από το ελληνικό στοιχείο και με την πάροδο του χρόνου θα ενσωματωθούν ομαλά στην ελληνική κοινωνία. Το παρελθόν συνηγορεί εύγλωττα γι' αυτό.

Έγραψα παραπάνω για τους Αλβανούς μετανάστες και ο συνειρμός της αναφοράς αυτής μου φέρει στο νου άλλες σκέψεις, όχι τελείως άσχετες με το θέμα. Πριν από λίγες μέρες ο Τύπος και τα τηλεοπτικά κανάλια ασχολήθηκαν αρκετά με την ...οδύσσεια του Αλβανού Οδυσσέα, ο οποίος, τελικά, δεν κράτησε την ελληνική σημαία και απεχώρησε από την παρέλαση. Δικαίωμά του.

Προβλέπω όμως (και μακάρι να διαψευσθώ) ότι σε λίγα χρόνια θα καταργήσουμε και γιορτές σημαίας στα σχολεία και σημαιοφόρους και σχολικές γιορτές με απαγγελίες ποιημάτων και θεατρικά σκετς και μαθητικές παρελάσεις· κι όλα αυτά εν ονόματι, δήθεν, της παγκοσμιοποίησης, στην πραγματικότητα όμως, για να μην ενοχλούνται οι γείτονές μας, οι πέραν του Αιγαίου φίλοι μας, από τέτοιες πατριωτικές εκδηλώσεις.

Και ο συνειρμός των σκέψεων με οδηγεί, ως φιλόλογο, σε άλλες διαπιστώσεις. Εννοώ τα σχολικά βιβλία της Ιστορίας. Ξηρή, υποτονική, συνοπτική, μονολεκτική εξιστόρηση σπουδαίων μαχών του Αγώνα του 1821. Πέντε γραμμές για τη Β' πολιορκία του Μεσολογγίου και την ονομαστή Έξοδο των Ελεύθερων Πολιορκημένων κι άλλες τόσες για τη ναυμαχία του Ναυαρίνου (1827), η οποία έκρινε την τύχη του απελευθερωτικού αγώνα, όταν ο στόλος των Άγγλων, Γάλλων και Ρώσων κατέστρεψε τον τουρκοαιγυπτιακό στόλο στο Ναυαρίνο (βλ. ιστ. τεύχ. Β', σελ. 150).

Κι όμως η νίκη αυτή των συμμάχων αναπτέρωσε το ηθικό των αγωνιστών και επέσπευσε την απελευθέρωση, έστω, μικρού τμήματος της χώρας μας.

Κι ας μην ξεχνάμε πως η ναυμαχία έγινε, γιατί προηγήθηκαν οι μάχες στα Δερβενάκια, στο Βαλτέτσι, στο Μεσολόγγι, στο Μανιάκι κ.λ. Υπήρξε Ναυαρίνο, γιατί προϋπήρξαν οι Φιλέλληνες, πολλοί από τους οποίους έπεσαν στα πεδία των μαχών. Υπήρξε Ναυαρίνο, γιατί υπήρξαν

ο Κολοκοτρώνης, ο Διάκος, ο Κανάρης, ο Μαραθώνας, η Σαλαμίνα, ο Αισχύλος, ο Μ. Αλέξανδρος.

Όλα αυτά και άλλα, που αφορούν στα σχολικά βιβλία και στην εν γένει εκπαίδευση των ελληνοπαίδων, ας μη τα λησμονούν οι αρμόδιοι του Υπουργείου Παιδείας.

* * *

Διάβασα στο φύλλο του Προ Λόγου (10 Νοεμ.) ότι το Υπ. Παιδείας της Αλβανίας μετέφρασε στα Ελληνικά και μοίρασε στα ελληνόπουλα της Β. Ηπείρου εγχειρίδια Γεωγραφίας και Ιστορίας, στα οποία φαίνεται πως οι γείτονές μας διεκδικούν περιοχές της Ηπείρου. Προκλητική παραποίηση της Ιστορίας!!...

Ας αφυπνισθούν οι αρμόδιοι του Υπουργείου Παιδείας μας και ας εκδοθούν, επί τέλους, σχολικά βιβλία Ιστορίας αντίξια του μεγαλείου και του ενδόξου παρελθόντος της πατρίδος μας.

Το απαιτούν οι ψυχές των Τουρκομάχων αγωνιστών του 1821 και οι πολεμιστές του 1940. Το απαιτούν οι ψυχές των χριστιανών μαρτύρων Πίστεως, καθώς και εκείνες των αυτοκρατόρων του Βυζαντίου. Το απαιτεί, τέλος, επίμονα η ψυχή του εθνικού μας ποιητή Διον. Σολωμού, τα χείλη και το στόμα του οποίου οι Ελικωνιάδες Μούσες άλειψαν με το ξανθό του Υμηττού μέλι.

Ασέβειας δείγμα τρανό

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 14-12-2003)*

Ο αρχαίος ζωγράφος Απελλής ζωγράφησε την αναδυομένη θεά Αφροδίτη, όπως αυτός τη φαντάστηκε να αναδύεται από τους αφρούς των κυμάτων της θάλασσας. Η εταίρα Φρύνη, ονομαστή για το σωματικό της κάλλος, όταν βρέθηκε στην Ελευσίνα σε κάποια εορτή προς τιμή του Ποσειδώνα, πέταξε τα ρούχα της, μπήκε στη θάλασσα και ύστερα βγήκε έξω σαν την Αφροδίτη. Το πλήθος εθαύμασε το εξαίσιο σώμα της και υποκλίθηκε σ' αυτήν με σεβασμό και χειροκροτήματα. Η ενέργεια, όμως, της Φρύνης θεωρήθηκε δημόσιο σκάνδαλο και προσβολή προς τη θεά. Ο ρήτορας Ευθίας την κατηγόρησε για ασέβεια στο δικαστήριο των Ηλιαστών. Την υπεράσπισή της ανέλαβε ο ρήτορας Υπερείδης, ο οποίος, όταν μιλούσε και κατάλαβε ότι η καταδίκη της ήταν βέβαιη, διακόπτει την αγόρευσή του, πλησιάζει τη Φρύνη και με μια αιφνίδια κίνηση του χεριού σχίζει το χιτώνα της και αποκαλύπτει το σώμα της. Ταυτόχρονα στράφηκε προς τους δικαστές και τους λέει: «Πώς θα καταδικάσετε ένα τέτοιο αιθέριο πλάσμα;». Οι δικαστές θαμπώθηκαν από το έξοχο κάλλος και το καλλίγραμμο σώμα της, κοιτάχτηκαν μεταξύ τους και την αθώωσαν παμψηφεί.

* * *

Ανέφερα την «ασέβεια» της Φρύνης για να καταλήξω σε κάτι άλλο. Πρόσφατα αγοράστηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού ζωγραφικός πίνακας Βέλγου ζωγράφου και αναρτήθηκε, μαζί με άλλα εκθέματα, σε αίθουσα έκθεσης έργων τέχνης, επ' ευκαιρία της πολιτιστικής

Ολυμπιάδος. Θέμα του πίνακα ένας Σταυρός και δίπλα... αλλά «θου, Κύριε, φυλακήν τω στόματί μου»! Δεν αποτελεί αυτό ασέβεια αισχίστου είδους; Ο κόσμος διερωτάται: Αντί πόσων εκατομμυρίων δρχ., που θα πληρώσει ο Ελληνικός λαός, αγοράστηκε αυτός ο επονείδιστος πίνακας; Πού βαδίζουμε; Αυτός είναι ο ψυχικός μας κόσμος; Έτσι αντιλαμβάνονται την αίσθηση του Ωραίου και του Ευπρεπούς μερικοί «κουλτουριάρηδες» του Υπ. Πολιτισμού, εμπνευστές και εισηγητές της αχαρακτήριστης αυτής ενέργειας; Μπας και τρελαθήκαμε σ' αυτόν τον τόπο; Να φυλάει ο Θεός από χειρότερα.

Τα αρχαία Ελληνικά

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 19-1-2002)*

Συμφωνώ απόλυτα με όσα γράφει (17-1) στον «Πρ. Λόγο» ο κ. Π. Μπαλατσός, σχετικά με την επιστημονική κατάρτιση των καθηγητών φιλοσ. ψυχολ. τμημάτων, που διορίζονται σε Γυμνάσια και Λύκεια για να διδάξουν αρχ. Ελληνικά.

Παλαιότερα, στις φιλοσοφικές σχολές, στα δύο πρώτα χρόνια τα μαθήματα ήταν κοινά, για όλους τους φοιτητές, αλλά στο τρίτο έτος γινόταν ο χωρισμός σε φιλολογικό και αρχαιολογικό - ιστορικό τμήμα.

Στο φιλολογικό προείχαν τα αρχ. Ελληνικά, Λατινικά, Γλωσσολογία, Βυζαντινή και Νεοελληνική λογοτεχνία κ.λ.

Στο φιλολογικό, όπως τονίζει και ο συνάδελφος, η μεγάλη δυσκολία ήταν στο αντίστροφο, δηλ. στη μεταφορά ενός μεταφρασμένου κειμένου (Λυσία, Ισοκράτη, Δημοσθένη) κ.λ. στην αρχαία ελληνική γλώσσα. Το ίδιο και για το αντίστροφο θέμα στα Λατινικά. Αν ο

φοιτητής δεν ήξερε συντακτικό και γραμματική, κοβόταν και δεν είχε το δικαίωμα να δώσει πτυχιακές εξετάσεις στα αλλά μαθήματα, αν δεν περνούσε το άγνωστο θέμα, ευθύ και αντίστροφο, των αρχ. Ελληνικών και Λατινικών. Έτσι, ήθελε δεν ήθελε, στρωνόταν στο διάβασμα, για να τα περάσει και να συνεχίσει στα άλλα μαθήματα. Αυτά, βέβαια, επί των ημερών μου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1948 – 53).

Σήμερα τα πράγματα άλλαξαν, έγιναν πιο εύκολα. Είμαι, λέει, του φιλοσοφικού – ψυχολογικού κ.λ. τμήματος και στο Πανεπιστήμιο δεν διδάχτηκα καθόλου αρχ. Ελληνικά και Λατινικά. Τότε, γιατί διορίζονται σε Γυμνάσια-Λύκεια να διδάξουν αρχαία;

Θυμάμαι, όταν ήμουν Λυκειάρχης, καθηγήτρια ψυχολ. τμήματος με παρακαλούσε κλαίοντας να μην της δώσω αρχ. Ελληνικά, γιατί θα γινόταν, όπως έλεγε, καταγέλαστη στην τάξη.

Ο φιλόλογος πρέπει, γενικότερα, να έχει γερή γλωσσική συγκρότηση, για ν' ανταποκριθεί στο έργο του.

Το 1977, αν θυμάμαι καλά, είχε καταργηθεί η διδασκαλία αρχ. Ελληνικών και Λατινικών στα Γυμνάσια. Ως Λυκειάρχης τότε είχα δημοσιεύσει σε αθηναϊκές εφημερίδες πολλά άρθρα και επιστολές επισημαίνοντας τις συνέπειες στην εν γένει πνευματική μόρφωση των μαθητών. Ευτυχώς, ύστερα από μερικά χρόνια άσκοπων και ανόητων πειραματισμών, οι σοφοί εγκέφαλοι του Υπ. Παιδείας τα επανέφεραν, δειλά δειλά, στα Γυμνάσια.

Ας μου επιτραπεί, ευκαιριακά και χάριν της ιστορίας και μόνο, να παραθέσω μερικά αποσπάσματα από εκείνα τα δημοσιεύματά μου, που δείχνουν την αγωνία μου για την υποβάθμιση και κατάργηση της καθαρεύουσας και των αρχ. Ελληνικών.

(Καθημερινή 12-4-79) ...Επειδή πράγματι η διδασκαλία των αρχ. Ελληνικών εχώλαινε στα Γυμνάσια, έπρεπε να τα καταργήσομε; Με την ίδια λογική, σκέφτηκαν ποτέ οι χώρες της Αφρικής να καταργήσουν τις

υγειονομικές τους υπηρεσίες, επειδή η θνησιμότητα εκεί είναι μεγάλη;

(Καθημερινή 17-11-78) ...Και προ παντός χρειαζόμαστε εμπνευσμένους φιλόλογους, οι οποίοι θα διδάξουν με τον πηγαίο ενθουσιασμό, με το περίσσειμα των γνώσεών τους και με τη φλόγα και την πνοή της καρδιάς τους. Ναι, με την πνοή, την οποία καμιά παιδαγωγική θεωρία και διδακτική σοφία δεν μπορεί να αντικαταστήσει.

(Καθημερινή 28-5-85) ...Χρειάζεται περισσότερη επαφή με τις ρίζες μας, την προγονική μας κληρονομιά και μη θέλομε, σώνει και καλά, να κόψομε τον ομφάλιο λώρο, που μας συνδέει με το γλωσσικό μας παρελθόν, με τις κλασσικές μας σπουδές, που χρόνο με το χρόνο φθίνουν, μαραίνονται και ψυχορραγούν εδώ στην Ελλάδα, ενώ, αντίθετα, ακμάζουν σε άλλες χώρες.

Κι αυτό και για άλλους λόγους, αλλά και διότι επίμονα το ζητούν οι τριάντα εκατονταετηρίδες της ελληνικής γλώσσας, οι οποίες, σαν ευσταλείς μακρόπεπλες νεάνιδες, πιασμένες χέρι χέρι, χορεύουν ανάερα κι ανάλαφρα γύρω από τον Παρθενώνα, υπό τους ήχους των αυλών και τους ρυθμούς των ωδών του Ήνδάρου, των εμβατηρίων του Τυρταίου και των λυρικών στροφών του υψηλόφρονος Αισχύλου, Ρωμανού του Μελωδού και Διονυσίου Σολωμού.

(Τα Νέα 28-2-85) ...Φροντίζομε, και καλά κάνομε, να μας επιστραφούν τα γλυπτά του Παρθενώνα, που πήρε ο Έλγιν και αδιαφορούμε για το άλλο δίδυμο σκέλος της προγονικής μας κληρονομιάς, τα πνευματικά μας μνημεία, τα οποία, εν τούτοις, σπουδάζουν και μελετούν άλλοι λαοί, που τους χωρίζουν από τη μουσοτραφή του Περικλέους πόλη «Ούρεα (= όρη) σκίοεντα θάλασσά τε ηχήεσσα» (Ομ. Α157).

...Τα αρχαία Ελληνικά δεν θα χαθούν, δεν θα σβήσουν. Και δεν θα σβήσουν, εφόσον ο γεραρός Όλυμπος εξακολουθεί να υψώνει τις χιονοσκεπείς και ουρανογείτονες κορυφές του εκεί όπου υψιπέτες αετοί

και αιθεροβάμονες κεραυνοί πετούν και δολιχοδρομούν, εφόσον τα κρυσταλλοφανή του Αιγαίου κύματα, παιχνιδίζοντας θωπεύουν τις ακρογιαλιές της Ρόδου και καταφιλούν τα κράσπεδα της ηρωικής Μινωικής γης.

(Καθημερινή 2-8-83) ...Ως τώρα έφταιγε η αρχαία, έφταιγε η καθαρεύουσα και λίγο έλειψε να κάνομε γιορτές και παρελάσεις για την κατάργησή της, γιατί τη θεωρήσαμε υπεύθυνη για την αμάθεια και την αγραμματοσύνη μας. Τώρα τί φταίει; Απλώς ερωτώ.

* * *

Αυτά αρκούν. Ίσως, μιαν άλλη φορά να ασχοληθούμε με τους γλωσσικούς μαργαρίτες, που ξεφεύγουν από το «έρκος οδόντων» πολλών Νεοελλήνων, και οι οποίοι οφείλονται στην πλημμελή διδασκαλία της ελλην. γλώσσας και στην έλλειψη γλωσσικού αισθήματος.

Η αγιοποίηση του Σωκράτη

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 6-2-2002)*

Με αφορμή κάποιο σχόλιο του πρ. βουλευτή κ. Ελ. Καλογιάννη (Πρ. Λόγος 29-1), που προτείνει στον Αρχιεπίσκοπο να αγιοποιήσουν το φιλόσοφο Σωκράτη, η αγιογραφία του οποίου υπάρχει σε εκκλησία του νησιού, και ένα δημοσίευμα, σε άλλη σελίδα, του κ. Πλάτωνα: «Αμ δε μαθαίνονται όλα στο σχολείο», σχετικό με το Μ. Κωνσταντίνο, θα ήθελα να προσθέσω τα εξής:

Ο Σωκράτης αφιέρωσε τη ζωή του για την πατρίδα, την πειθαρχία

στους νόμους, την επιμέλεια της ψυχής, γιατί το θεωρούσε χρέος, που του το είχε αναθέσει ο Θεός, μέσω της γνωστής εκείνης εσωτερικής φωνής της συνείδησής του, που αποκαλούσε «δαιμόνιον».

Για την καθ' όλα άψογη κι ενάρετη ζωή του, οι πρώτοι χριστιανοί τον θεωρούσαν προφήτη και πρόδρομο του Χριστού.

Ο Σωκράτης έζησε π.Χ. και ως εκ τούτου φέρει τις αμαρτίες του Αλύτρωτου Ανθρώπου, αλλ' αυτό δεν εμπόδισε τον Απολογητή Ιουστίνο (Β' μ.Χ. αι) να γράψει ότι ο σπόρος του θείου λόγου (σπερματικός λόγος) είναι έμφυτος σε κάθε άνθρωπο. Κι ακόμα δεν δίστασε ν' ανακηρύξει χριστιανούς «πάντας τους μετά Λόγου βιώσαντας, καν άθεοι ενομίσθησαν, οίον εν Έλλησι μεν Σωκράτης και Ηράκλειτος και οι όμοιοι αυτοίς, εν βαρβάροις δε Αβραάμ... Ηλίας... και άλλοι πολλοί» (Ιουστ. Απολ. 2, 10).

Ο Σωκράτης ήταν ευσεβέστατος, συνεπέστατος, δικαιοτάτος και πρότυπο λαμπρού ήθους. Καλύτερος, βέβαια, από πολλούς προφήτες της Παλ. Διαθήκης, καλύτερος επίσης από πολλούς χριστιανούς βυζαντινούς αυτοκράτορες, και μάλιστα από τον Μ. Κων/νο, με εντολή του οποίου θανατώθηκε τόσο ο γιος του Κρίσπος (από την πρώτη γυναίκα του Μινερβίνη), όσο και η δεύτερη σύζυγός του Φαύστα, καθώς και άλλοι συγγενείς και συνεργάτες του.

Ας σημειωθεί ότι ο Μ. Κων/νος τα τελευταία χρόνια της ζωής του ήρθε σε ρήξη με πολλούς προμάχους της Ορθοδοξίας, όπως το Μ. Αθανάσιο, και υποστήριξε φίλους του Αρείου.

Λίγες ημέρες πριν πεθάνει (337) ζήτησε από τον Αρειανό Επίσκοπο Νικομήδειας Ευσέβιο να τον βαφτίσει χριστιανό.

Ο Μ. Κων/νος, ως γνωστό, με το διάταγμα των Μεδιολάνων (313) εκήρυξε την ανεξιθρησκεία, σταμάτησε τους διωγμούς των χριστιανών και αναγνώρισε το Χριστιανισμό ως νόμιμη θρησκεία. Πολλοί ιστορικοί υποστηρίζουν ότι προέβη σ' αυτό από πολιτικούς και στρατιωτικούς

λόγους. Αν η Εκκλησία, που εξέτασε τα «συν» και τα «πλην» δηλ. τα θετικά και αρνητικά στοιχεία, βρήκε να υπερισχύουν τα θετικά και τον κατέταξε μεταξύ των Αγίων, σ' αυτό δεν πέφτει λόγος σε κανένα να εκφέρει γνώμη, γιατί, απλούστατα, είναι αλλουνού παπά Ευαγγέλιο.

Γλωσσικών ανεπίτρεπτων σφαλμάτων συνέχεια...

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 9-4-2002)*

Θα ήθελα να επισημάνω μερικά άλλα ανεπίτρεπτα γλωσσικά σφάλματα, που συχνά πυκνά γίνονται. Επανέρχομαι, για άλλη μια φορά, στο επίρρ. άμεσα, που είναι αντίθετο του έμμεσα και σημαίνει: απευθείας, χωρίς τη μεσολάβηση κανενός άλλου. Λέμε π.χ, «Αγοράζουμε τα φρούτα άμεσα από τους παραγωγούς, για να τα παίρνομε πιο φθηνά». Πρβλ. «Πρέπει να του μιλήσεις άμεσα», δηλ. απευθείας, χωρίς τη μεσολάβηση άλλου. «Πρέπει να του μιλήσεις αμέσως», δηλ. τώρα αμέσως, χωρίς καθυστέρηση. Άκουσα στις ειδήσεις: «Μόλις πήραν το σήμα κινδύνου, απέπλευσε άμεσα (!) το ναυαγοσωστικό (αντί: αμέσως). Λίγη, λοιπόν, προσοχή χρειάζεται για την ορθή χρήση του «άμεσα», του οποίου γίνεται αλόγιστη χρήση. Ειπώθηκε και γράφτηκε «κατά κόρον»: «Η Ελλάδα κατήγε στο διεθνή στίβο περιφανή νίκη», (αντί: κατήγαγε), Ομοίως: «Η χώρα μας εφέτος δεν θα εξαγει λάδι», (αντί: δεν θα εξαγάγει, μέλλ. στιγμ.). Λένε μερικοί: «Έγιναν πολλά εγγειοβελτικά έργα». (αντί: εγγειοβελτιωτικά). Ρεπόρτερ, άσχετος με τη Γραμματική. είπε: «Το αυτοκίνητο παρέκκλινε...». (αντί: παρεξέκλινε, παρά-εκ-έκλινε). Άλλος: «Το υπουργείο δεν έγκρινε τη δαπάνη». (αντί: ενέκρινε). Και άλλος: «Με τις ασκήσεις οι μυς των αθλητών...» (αντί: οι μύες).

Το επόμενο ορθογραφικό λάθος επαναλαμβάνεται: «Στην πορεία παρεισέφρυσαν αναρχικά στοιχεία», (αντί του ορθού: παρεισέφρησαν. Το ρ. είναι παρεισφρέω = παρεισδύω. Το λάθος γίνεται από τον αόρ. παρεισέδυσσα. Άλλο λάθος: «Ο υπουργός είχε χθες βεβαρυμένο πρόγραμμα» – (αντί: βεβαρημένο). Ρ. βαρύνομαι. παρακ. βεβάρημαι). Λένε μερικοί: «Η κατάσταση είναι αθλιεστάτη». (αντί: αθλιοτάτη). Το επιθ. άθλιος είναι δευτερόκλιτο).

Πολλές φορές άκουσα και από ανθρώπους, που δεν περίμενα: «Αν, ου μη γένοιτο, έρθει..», (αντί: ο μη γ.) = πράγμα το οποίο είτε να μη γίνει.

Υπάρχουν και άλλοι, πού λένε και γράφουν: «Αυτό είναι εκ των ουκ άνευ», (αντί: εκ των ων ουκ άνευ) = από τα πλέον απαραίτητα και αναγκαία.

Είναι ευχάριστο, γιατί πολλοί, για να δώσουν έμφαση στο λόγο τους, χρησιμοποιούν λέξεις και φράσεις από την πλούσια και ανεξάντλητη δεξαμενή της μιας ενιαίας ελληνικής γλώσσας. Πρέπει, επί τέλους, να μάθουμε να αναγνωρίζουμε ως ελληνικά, όλα όσα γράφτηκαν στην ελληνική γλώσσα (αρχαία, μεσαιωνική, νεοελληνική - καθαρεύουσα ή δημοτική-). Ακόμα και, κατά περίπτωση, καλό είναι να διανθίζει κανείς το λόγο του ή τα γραφόμενά του με κατάλληλα ρητά αρχαία ελληνικά ή λατινικά και με παγιωμένες εκκλησιαστικές φράσεις των Ευαγγελίων ή παροιμιώδεις λατινικές εκφράσεις, με σκοπό να κάνει πιο εκφραστικό, πιο ζωντανό, πιο πειστικό το λόγο του. Πρβλ. «ο γέγραφα, γέγραφα», «αγρόν ηγόρασα», «Hic Rhodus, hic saltus», «alea jacta est», «beati possidentes», «ex cathedra» κ.λ. Και η ελληνική γλώσσα με την υπερτρισχίλιετή ιστορία της είναι πλούσια σε λέξεις και εκφράσεις, για να αποδώσει και τα πλέον λεπτά νοήματα. Δεν βλάπτεται, επομένως, η δημοτική, αλλά, τουναντίον, πλουτίζεται έτι μάλλον και τονώνεται και ωφελείται, όταν παίρνει λέξεις και αντλεί χυμούς από την

ακένωτη δεξαμενή της μακρόχρονης γλωσσικής μας παράδοσης.

Ας προσέχομε μόνο να μην την κακοποιούμε, γιατί αποτελεί, στο σύνολό της, την πολύτιμη του έθνους μας περγαμηνή, στην οποία γράφτηκαν με ανεξίτηλα γράμματα ηρωικές σελίδες της ιστορίας μας και η οποία ακόμη είναι ο ακοίμητος φρουρός του Γένους μας και το αρραγές θεμέλιο της ενδόξου και αριστοτόκου ελληνικής φυλής.

Και τα γράφω αυτά, γιατί με φράσεις, όπως: «προάχτηκε στο βαθμό του υποναύαρχου», «δεν λαβαίνονται υπόψη», «όλα αυτά δεν συντελούν στο ανέβασμα (!) της ιατρικής περίθαλψης», «Το βιογραφικό παίζει πάντοτε πρωτεύον (!) ρόλο», «με τις μεταφράσεις, στα Γυμνάσια οι μαθητές διδάσκονται μπόλικους (!) αρχ. ποιητές», κ.λ. κ.λ., με τέτοια και άλλα παρόμοια γλυκανάλατα γλωσσικά εξαμβλώματα, η γλώσσα μας τραυματίζεται και συρρικνώνεται και, προφανώς, δεν προάγεται η ορθή χρήση της ομιλουμένης.

Θα τελειώσω με την πρόταση, που έκανε ο καθηγητής της Γλωσσολογίας κ. Μπαμπινιώτης, να λέμε δηλ το ευρώ, τα ευρώ (όπως: το μάρκο, τα μάρκα).

Ήδη όμως καθιερώθηκε και παγιώθηκε: ένα ευρώ, πέντε ευρώ. Και κατά τους Λατινούς: «usus norma scribendi», δηλ. η χρήση (είναι) κανόνας του γράφειν· «et dicendi» = και του λέγειν, θα προσθέταμε εμείς.

Οι τελευταίες στιγμές του Σωκράτη στη φυλακή

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειαρχής
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 8-6-2002)*

Ο πλατωνικός διάλογος «Φαίδων ή περί ψυχής» είναι πλούσιος σε

υψηλές φιλοσοφικές σκέψεις και αποτελεί ένα λαμπρό δημιούργημα της πλατωνικής μεγαλοφυΐας και φιλοσοφίας, κεντρική ιδέα του οποίου είναι το πρόβλημα της αθανασίας της ψυχής. Ο Σωκράτης, ο μεγάλος αυτός Διδάσκαλος και θεμελιωτής της ηθικής, βρίσκεται στη φυλακή, ύστερα από τη θανατική καταδικαστική απόφαση του δικαστηρίου. Είναι η τελευταία ημέρα της ζωής του και γι' αυτό, πρωί πρωί, έρχονται εκεί οι μαθητές του για την τελευταία συνάντηση και συζήτηση.

Με περιληπτική κι ελεύθερη, κάπως, απόδοση των κεφαλαίων 64 – 66, ας παρακολουθήσομε τις τελευταίες στιγμές του Σωκράτη, εν μέσω των μαθητών του Κρίτων, Κέβη, Φαίδωνα κ.λ.

Ο Κρίτων ρώτησε: Σωκράτη, μπορείς τώρα να δώσεις τις τελευταίες σου παραγγελίες, τις οποίες εμείς με μεγάλη προθυμία θα εκτελέσομε.

Σας παραγγέλλω, αποκρίθηκε ο Σ., να φροντίζετε πολύ τους εαυτούς σας, την ψυχή σας, πράγμα που θα προξενήσει χαρά κι ευχαρίστηση σε μένα· αν όμως παραμελήσετε την ψυχή σας, τότε τίποτε δεν θα κατορθώσετε.

Ο Κρίτων απάντησε: Δεν υπάρχει αμφιβολία πως αυτό θα το κάνομε. Η ταφή σου, όμως, πώς θέλεις να γίνει; Όπως θέλετε, απάντησε, χαμογελώντας, ο Σωκράτης. Και επειδή αυτή τη στιγμή έχετε μπροστά σας τον πραγματικό Σωκράτη, ενώ σε λίγο θα έχετε το νεκρό σώμα μου, γι' αυτό θάψτε το άψυχο σώμα μου σύμφωνα με τα καθιερωμένα νεκρικά έθιμα.

Σε λίγο σηκώθηκε από το κρεβάτι κι επήγε στο διπλανό δωμάτιο να λουστεί. Όταν γύρισε, αφού συνέστησε στη γυναίκα του και τα παιδιά του να φύγουν, κάθισε κοντά στους αγαπημένους του μαθητές.

Ο ήλιος, όμως, πλησίαζε να δύσει και ήρθε ο υπηρέτης των Ένδεκα και του είπε: Σωκράτη, όλοι οι μελλοθάνατοι θυμώνουν μαζί μου και με καταριώνται, σα να φταίω εγώ. Εσύ, όμως, είσαι πολύ

διαφορετικός από τους άλλους, όσο καιρό σε γνώρισα στη φυλακή. Είσαι ο πιο ήσυχος απ' όλους όσοι πέρασαν απ' εδώ. Τώρα, λοιπόν, πλησιάζει η ώρα να πεις το κώνειο. Χαίρε και προσπάθησε να υπομείνεις το μοιραίο, όσο πιο ψύχραιμα μπορείς. Είπε αυτά και έφυγε με βουρκωμένα μάτια.

Και ο Σ. είπε: Χαίρε και συ. Αλήθεια, τί ευγενικός είναι αυτός ο άνθρωπος! Πολλές φορές ήρθε εδώ στο κελλί μου και συζητήσαμε μαζί. Και τώρα κλαίει για μένα! Αλλά ας φέρει κάποιος το δηλητήριο.

Ο Κρίτων του απαντά: Σωκράτη, ο ήλιος ακόμη δεν έχει βασιλέψει, και επομένως μη βιάζεσαι.

Και τί θα κερδίσω, Κρίτων, αν πάρω μια μικρή αναβολή χρόνου; Αν κάνω αυτό, θα γελοιοποιηθώ στον ίδιο τον εαυτό μου και θα δείξω πως λαχταρώ να ζήσω. Φέρτε, λοιπόν, το δηλητήριο.

Σε λίγο μπήκε ο άνθρωπος κρατώντας το κύπελλο με το κώνειο. Τί πρέπει να κάνω, τον ρώτησε ο Σ., αφού το πω; Δεν έχεις, απάντησε εκείνος, παρά να κάνεις μερικές βόλτες στο δωμάτιο, κι όταν αισθανθείς βάρος και κρύο στα πόδια σου, τότε να ξαπλώσεις. Ο Σωκράτης πήρε αμέσως το ποτήρι κι αφού ευχήθηκε να είναι ευτυχής η μετάβασή του από εδώ προς τα εκεί, με θαυμαστή ψυχική γαλήνη και χωρίς κανένα μορφασμό, το ήπιε μονορούφι, ως τον πάτο. Όλοι τότε άρχισαν να κλαίνε. Και ο Σ τους είπε: τί κάνετε έτσι, φίλοι μου; Εγώ γι' αυτό έδιωξα τις γυναίκες, να μην ξεσπάσουν σε κλάματα. Οι άνθρωποι πρέπει να πεθαίνουν ανάμεσα σε καλά λόγια ή σε σιωπή. Ησυχάστε, λοιπόν, και δείξτε θάρρος.

Ο Σ. πηγαινοερχόταν στο δωμάτιο κι όταν αισθάνθηκε βάρος στα πόδια του, γιατί απ' εκεί άρχισε η ψύξη, ξάπλωσε ανάσκελα. Την ίδια στιγμή ο άνθρωπος εκείνος ψηλαφούσε τα πόδια του, που άρχισαν σιγά – σιγά να παγώνουν. Κι όπως πίεζε τα πόδια του ολοένα και πιο πάνω, μας έδειχνε πως ο Σ. πάγωνε λίγο-λίγο, κι ότι θα πεθάνει, όταν η ψύξη φθάσει

στην καρδιά. Άρχισε τότε να παγώνει το υπογάστριο (κάτω κοιλία) και ο Σωκράτης μας είπε τα τελευταία του λόγια: Κρίτων, στον Ασκληπιό οφείλομε έναν κόκκορα. Μην παραλείψετε αυτό το χρέος.

Σε λίγο πέθανε και ο Κρίτων του έκλεισε τα μάτια και το στόμα.

Αυτές είναι, περιληπτικά, οι τελευταίες στιγμές του Σ., τις οποίες θα ήθελα να σχολιάσω με κάποιες παρατηρήσεις μου:

* * *

Ο Κρίτων, γνωστός για την αγαθή του ψυχή και το αφιλοσόφητο πνεύμα, ζητεί να μάθει τις τελευταίες παραγγελίες του Διδασκάλου του. Και εκείνος συνιστά την έμπρακτη φιλοσοφική αγωγή της ψυχής τους και την ηθική μόρφωση, σύμφωνα με τα υψηλά της φιλοσοφίας παραγγέλματα. Η προτροπή αυτή να φροντίζουν την ψυχή τους αποτελεί την ηθική διαθήκη του μελλοθάνατου Σωκράτη και το συμπέρασμα όλης της διδασκαλίας της φιλοσοφίας του. Έτσι ο Σ., διατηρώντας στις δύσκολες αυτές επιθανάτιες στιγμές την εύθυμη διάθεση και τη μεγαλειώδη ψυχραιμία του, αναδεικνύεται ο μεγαλύτερος ηθικός φιλόσοφος της ανθρωπότητας.

Αλλά ο Κρίτων, που δεν είναι ικανός να ακολουθήσει το Διδάσκαλο στην πτήση της σκέψης του, τον ερωτά ποιο είδος ταφής προτιμά (κατόρυξη ή καύση). Και ο Σ. δείχνει και πάλι όλη τη γαλήνη του, τονίζοντας ότι ο Σωκράτης, ως ψυχή, θα φύγει για τη χώρα των μακάρων, και ότι σε λίγο μπροστά τους θα έχουν ένα άψυχο σώμα, που μπορούν να το θάψουν σύμφωνα με τα καθιερωμένα νεκρικά έθιμα. Με άλλα λόγια, είναι σα να λέει στον Κρίωνα: Όσα έλεγα και στο παρελθόν και τόση ώρα τώρα για την τύχη της ψυχής μετά θάνατο, πήγαν χαμένα; Δεν κατάλαβες ότι με την ταφή θάβεται το σώμα και όχι η ψυχή;

Νομίζει κανείς ότι ακούει τον Ιησού να λέει: «Τοσούτον χρόνον

μεθ' υμών ειμί και ουκ έγνωνκάς με, Φίλιππε;». (Ιω. ιδ', 9). Ακόμα, η φράση του Σωκράτη: «Ουκέτι παραμένω υμίν, αλλ' οιχήσομαι απιών (= θα φύγω γρήγορα) εις μακάρων τινάς ευδαιμονίας», μας θυμίζει το του Χριστού: «Έτι μικρόν χρόνον μεθ' υμών ειμί και υπάγω προς τον πέμπσαντά με» (Ιω. ζ', 33).

Ο Σ., γαλήνιος πάντοτε, πηγαίνει στο λουτρό, για να απαλλάξει, σαν πεθάνει, τους άλλους από την ενόχληση αυτή. Σε λίγο έρχεται ο υπηρέτης των Ένδεκα, ο οποίος με αρκετή λεπτότητα και ευγένεια τον ενθαρρύνει και τον παρηγορεί. Ένας αμόρφωτος άνθρωπος, προφανώς δούλος, συμπάσχει και συμπονεί εκείνον, που η αχαριστία των ευεργετηθέντων μορφωμένων Αθηναίων κατεδίκασε σε θάνατο!

Η ευγενική εκδήλωση της συμπάθειας του απλοϊκού αυτού ανθρώπου προς το Σωκράτη, απαλύνει την τραγικότητα της στιγμής εκείνης και μετριάζει τον πόνο όλων. Μας θυμίζει, λίγο πολύ, τον έναν από τους δύο ληστές, που ανακούφισα, με όσα είπε, την καρδιά του Ιησού.

Ακολουθως ο Σ. επιπλήττει τους μαθητές του, που κλαίνε, γιατί οι θρήνοι αποτελούν, κατά το Σωκρ., μια ενοχλητική παραφωνία στην ιερότητα της στιγμής, που απαιτεί σοβαρότητα και σιωπή. Νηφάλιος ρούφηξε το θανατηφόρο φαρμάκι, κι όταν ένιωσε βάρος στα πόδια του, ξάπλωσε. Η ψύξη πλησίασε σιγά-σιγά στην καρδιά, τη μεγάλη καρδιά του φιλοσόφου. Και τότε ο Σ. έδωκε την τελευταία του παραγγελία: «Ω Κρίτων, τω Ασκληπιώ οφείλομεν αλεκτρυόνα· αλλ' απόδοτε και μη αμελήσητε».

Υπ' όψη ότι στην αρχαία Ελλάδα, όσοι ασθενείς θεραπεύονταν στο Ασκληπιείο της Επιδαύρου, θυσίαζαν στο θεό της υγείας Ασκληπιό έναν κόκκορα, που εθεωρείτο σύμβολο υγείας. (Και σήμερα στα χωριά σφάζουν έναν πετεινό στα θεμέλια του σπιτιού, για να γίνει αυτό στερεό).

Αυτή τη στιγμή ο θάνατος του Σωκράτη απαλλάσσει την ψυχή του

από τα δεσμά του σώματος, που την κρατούσε, μέχρι τώρα, φυλακισμένη. Έτσι η θυσία, που παραγγέλλει ο Σωκράτης, ήταν μια ένδειξη ευγνωμοσύνης στον Ασκληπιό, γιατί, πεθαίνοντας, η ψυχή του, απαλλαγμένη από το φθαρτό σώμα, θα πετούσε ολόϊσια στον υπεραίσθητό κόσμο, κοντά στο Θεό.

Σε λίγο, με έναν ελαφρό σπασμό, ο Σ. ξεψύχησε κι αποχωρίστηκε από την επίγεια ζωή. Η ωχρότητα του θανάτου χύθηκε στο πρόσωπό του. Η ψυχή του είχε φτερουγίσει και είχε ήδη φθάσει εις «μακάρων ευδαιμονίας».

* * *

Αυτός ήταν ο μεγάλος φιλόσοφος. Αντιμετώπισε το θάνατο με ψυχραιμία και αξιοπρέπεια· με σθένος Αγίου. Δεν διαμαρτυρήθηκε, δεν παραπονέθηκε, δεν εδειλίασε, όταν, επικυρώνοντας έμπρακτα όσα θεωρητικά κήρυξε, ήπια γαλήνιος το πικρό του θανάτου δηλητήριο. Ο θάνατος γι' αυτόν ήταν λύτρωση της ψυχής από τα δεσμά του σώματος. Ήταν ανάβαση στην Ιδέα του Αγαθού, που ταυτιζόταν με το Θεό.

Ο Σωκράτης ήταν συνεπέστατος, ευσεβέστατος, λαμπρό υπόδειγμα σοφού μάρτυρος. Γι' αυτό και δεν είναι παράδοξο, γιατί οι χριστιανοί των πρώτων μ.Χ. αιώνων, τον σέβονταν και τον θεωρούσαν πρόδρομο και προφήτη του Χριστού.

Ο Σ. ήταν, στο ήθος, καλύτερος από πολλούς άλλους αρχαίους Έλληνες, ασυγκρίτως ανώτερος από πολλούς βυζαντινούς αυτοκράτορες, που διέπραξαν φοβερά εγκλήματα, καλύτερος, επίσης, από μερικούς Προφήτες και Προφητάνακτες της Παλ. Διαθήκης, που υπέπεσαν σε σοβαρά αμαρτήματα.

Με δυο λόγια, υπήρξε πρότυπο δικαίου ανδρός και τέλειο του Χριστού προεικόνισμα.

Οι Μητροπόλεις να διαθέσουν χρήματα για αγαθοεργίες...

«Επέινασα γαρ και ουκ εδώκατέ μοι φαγείν...»

(Ματθ. κε, 42)

Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης

(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 10-2-2001)

Ο Ιησούς, ο ταπεινός αυτός Διδάσκαλος της Γαλιλαίας, γύριζε από χωριό σε χωριό κι από πόλη σε πόλη, κηρύττοντας τη συναδέλφωση των ανθρώπων, την έμπρακτη φιλανθρωπία και, την κορωνίδα των αρετών, την Αγάπη προς όλους, ακόμη και στους εχθρούς. Προσπαθούσε να μεταβάλει την ψυχή των ανθρώπων σε μια απέραντη αποθήκη, γεμάτη με ευγενικές σκέψεις και καλές κι ενάρετες πράξεις. Ο φλογερός του λόγος συγκινούσε όλους, ιδιαίτερα όμως, τους φτωχούς, τους δυστύχισμένους, τους απελπισμένους και περιφρονημένους. Όταν πρότεινε στο νεαρό πλούσιο να πουλήσει τα υπάρχοντά του, να τα μοιράσει στους φτωχούς και να τον ακολουθήσει, εκείνος έφυγε συνοφρυωμένος, γιατί είχε μεγάλη περιουσία. Γενικά, οι πλούσιοι ένιωθαν το έδαφος να υποχωρεί κάτω από τα πόδια τους, όταν ο Χριστός τους συνιστούσε να μη θησαυρίζουν επί γης πλούτη και θησαυρούς μάταιους και άχρηστους.

Οι συμβουλές αυτές του Ιησού με ωθούν, συνειρμικά, σε άλλες σκέψεις κι επισημάνσεις.

* * *

Υπάρχει σήμερα στα λαϊκά στρώματα μεγάλη φτώχεια, δυστυχία, πείνα, ανέχεια, αθλιότητα και οικονομική δυσπραγία. Υπάρχουν άστεγοι, άνεργοι, άρρωστοι, που πρέπει να πάνε στο εξωτερικό για σοβαρές

εγχειρήσεις, σεισμοπαθείς, πονεμένοι και αξιολύπητοι. Τί κάμνει η Εκκλησία της Ελλάδος για όλα αυτά; Υπάρχουν Μητροπόλεις πλούσιες, πλουσιότατες με τεράστιες περιουσίες, με δωρεές ευσεβών χριστιανών, με ανθηρά κληροδοτήματα, τα οποία διαχειρίζονται διάφορες επιτροπές «κατά το δοκούν αυταίς», υπάρχουν σπίτια, καταστήματα, κινητά και ακίνητα μεγάλης αξίας.

Προς τί η συσσώρευση πλούτου, υλικών αγαθών και χρημάτων, που τόσο ανεπιθύμητα και δυσάρεστα ήταν στο Χριστό;

Ας διαθέσουν, λοιπόν, οι πλούσιες Μητροπόλεις χρήματα για αγαθοεργίες, λειτουργία συσσιτίων για φτωχούς κ.λ. Ας απαλύνουν, όχι με λόγια, αλλά με έργα, τον πόνο των πασχόντων. Η Εκκλησία της Ελλάδος ας συνδέσει το όνομά της με έργα ευποιΐας, που είναι τόσο απαραίτητα σήμερα (νοσοκομεία, οίκοι ευγηρίας, γηροκομεία, πτωχοκομεία και άλλα ευαγή ιδρύματα).

Η λιτή εμφάνιση του Χριστού, ο οποίος, φορώντας ένα απλό ιμάτιο, σανδάλια και ένα πάνινο κάλυμμα στο κεφάλι για τον ήλιο, (τί αντίθεση, στ' αλήθεια, και τι κραυγαλέα πρόκληση αποτελούν τα χρυσοποίκιλτα άμφια και οι βαρύτιμες μίτρες των Αρχιερέων μας!...) περιόδευε με κινδύνους σε πόλεις και χωριά, συντηρούμενος από τα λιτά γεύματα των φίλων και οπαδών του, μόνον ουχί βοά, ότι πρέπει να γίνουν ριζικές αλλαγές στην όλη οργάνωση, δομή και προβολή του έργου της Εκκλησίας.

Οι πιστοί περιμένουν, τουλάχιστον, να ακούνε ενθαρρυντικά κι ελπιδοφόρα κηρύγματα και όχι αποθαρρυντικά και τεντωμένα, τα οποία, κάποτε, απροσδόκητα, καταλήγουν σε εύκολους αναθεματισμούς και φαιδρούς χαρακτηρισμούς, π.χ. της τηλεόρασης, που αποκαλείται διαολοκούτι και διαολοκήρυκας των σπιτιών μας!... «Φρίξον, ήλιε, και στέναξον γη».

Τέτοιες άστοχες εκφράσεις προσβάλλουν το εκκλησίασμα και,

γενικότερα, όλους τους Έλληνες, οι οποίοι απαιτούν από την ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος ουσιαστική μετουσίωση της θεωρίας σε πράξη και σε έργα κοινωνικής ωφελείας. Οι χριστιανοί θέλουν τα κηρύγματα να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του σύγχρονου ανθρώπου, χωρίς τις κουραστικές εκείνες επαναλήψεις των ίδιων και των ίδιων, για τις οποίες οι αρχ. Έλληνες έλεγαν το γνωστό εκείνο:

«Οι αυτοί περί των αυτών τοις αυτοίς τα αυτά», δηλ. τα ίδια πρόσωπα λένε τα ίδια πράγματα στους ίδιους ανθρώπους για τα ίδια θέματα.

Τελειώνω με τον αλληγορικό, πλην σαφή, λόγο του Χριστού, που είπε στους «εξ ευωνύμων» αμετανοήτους αμαρτωλούς: «Ἐπίνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν», δίψασα καὶ δὲν μου δώσατε νερό, ἤμουν ξένος καὶ δὲν με φιλοξενήσατε στὸ σπίτι σας, γυμνός καὶ δὲν με ντύσατε, ἀσθενής καὶ στὴ φυλακή καὶ δὲν με ἐπισκεφτήκατε νὰ με τονώσετε καὶ παρηγορήσετε. (Ματθ. κε' ,42-43).

«Μιθριδατισμός» και άλλα τινά...

(Κι ο χορός καλά κρατεί)

Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης

(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 10-3-2001)

Η λέξη «μιθριδατισμός», για τους αγνοούντες, σημαίνει τον εθισμό του οργανισμού του ανθρώπου σε δηλητηριώδεις ουσίες, που λαμβάνονται σε μικρές δόσεις, βαθμηδόν αυξανόμενες. Η λέξη πήρε την ονομασία από το Μιθριδάτη Στ., βασιλιά του Πόντου (120 – 63 π.Χ.), ο οποίος είχε εξοικειωθεί, με αυτό τον τρόπο, στα δηλητήρια, επειδή

φοβόταν μήπως πέσει θύμα δηλητηρίασης από φίλους ή εχθρούς.

Με αυτό, ως αφετηρία, θα μπορούσε κανείς να επεκτείνει ευρύτερα τη σημασία της λέξης και στον εθισμό των σημερινών ανθρώπων σε ποικίλες, άλλες νοσηρές καταστάσεις και περιπτώσεις της εποχής μας.

Εθισμός π.χ. στη δωροδοκία και στο φακελάκι για να επιτύχει κανείς κάτι. Ευάλωτοι τομείς: Η υγεία, η εφορία, η πολεοδομία, η αστυνομία, η δημόσια διοίκηση. Υπάρχουν, βέβαια, οι έντιμοι και αξιοπρεπείς υπάλληλοι, υπάρχουν όμως και οι άλλοι, που ταλαιπωρούν τον πολίτη. «Έλα αύριο, πέρνα μεθαύριο». Από τον Άννα στον Καϊάφα.

Εθισμός, λοιπόν, στο φακελάκι, στο ρεγάλο, στο δωράκι, στο μπαξίσι. Διαφθορά και πώρωση συνειδήσεων.

Διάλυση της δημόσιας διοίκησης. Πλήρης αταξία, ανευθυνότητα, ζαμανφουτισμός, ασυδοσία. Η δουλειά μας να γίνει και «γαία πυρί μειχθήτω». Από την άλλη πλευρά: κλοπές, ληστείες, εγκλήματα κάθε μέρα. Εθισμός και σ' αυτά. Εθισμός και στην τηλεόραση, που μας τα προβάλλει συνεχώς έξη και επτά φορές, μέχρι αηδίας. Ο κόσμος συνήθισε απαθώς να παρακολουθεί τα ίδια και τα ίδια. Ευτυχώς όμως που με ένα πάτημα κουμπιού αλλάζεις κανάλι ή την κλείνεις και ησυχάζεις. Εθισμός στο φτηνό θέαμα, στα παράδοξα και τραγελαφικά, που συμβαίνουν γύρω μας.

* * *

Ποιος νέος Ηρακλής θα καθαρίσει την κόπρη του Αυγείου, που συσσωρεύτηκε, χρόνια τώρα, στο δημόσιο στάβλο; Ποιός θα κόψει τα κεφάλια της Λερναίας Ύδρας; Ποιος πολιτικός μας... Αλλά τί λέω; Οι πολιτικοί μας κοιτάζουν πώς να βγουν στα παράθυρα των καναλιών να τους δούμε. Κι όταν βρεθούν σε οικογενειακές γιορτές φίλων τους ή σε

κάποιο κέντρο διασκέδασης, συναγωνίζονται να δείξουν τις χορευτικές τους ικανότητες σε ζεϊμπέκικα και χασαποσέρβικα με τα γνωστά τσαλιμάκια τους. Κακό, βέβαια, δεν είναι, αλλά αμφιβάλλω αν χόρευαν έτσι, όταν θα ήξεραν ότι απουσιάζουν τα κανάλια.

Εθισμός, λοιπόν, σε όλα, ακόμα και στις δολοφονίες αστυνομικών, που, με ασυγχώρητη αφέλεια και επιπολαιότητα, συνοδεύουν, άοπλοι, επικίνδυνους κακοποιούς. Παντού κυκλώματα, κέρδη παράνομα, ανασφάλεια, υπερτροφία του «δε βαριέσαι», ωχαδερφισμός, ιδιοτέλεια, ανευθυνότητα, διαπλεκόμενα συμφέροντα με εμπλεκόμενους, διαπλεκόμενους και περιπλεκόμενους. Κι ο χορός καλά κρατεί...

Κοντός ψαλμός αλληλούια

(Ας παραιτηθούν)

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 21-3-2001)*

Πριν από λίγο καιρό ακούσαμε τον υπουργό κ. Βενιζέλο να λέει πως πρέπει να αυξηθούν οι μισθοί των βουλευτών, γιατί είναι κατώτεροι από εκείνους των συναδέλφων τους της Ευρώπης και, ως εκ τούτου, δεν επαρκούν να καλύψουν τα έξοδά τους κ.λ. κ.λ. Αυτά περίπου είπε. Λαμπρά, μόνο που, σε μια τέτοια περίπτωση, η σύγκριση να μην είναι μονομερής, αλλά να γίνει και με τους μισθούς, συντάξεις των εργαζομένων στην Ελλάδα, με εκείνους των συναδέλφων τους των ευρωπαϊκών χωρών.

Θα έλεγα όμως, και μαζί μου θα συμφωνούσαν πολλοί άλλοι, πως όσα κι αν πάρουν οι Έλληνες βουλευτές, πάλι σε λίγο θα εγείρουν νέες

αξιώσεις για αύξηση μισθών. Αυτοί, άλλωστε, νομοθετούν, αυτοί αποφασίζουν και ρυθμίζουν τα πάντα.

Και, βέβαια, πώς να επαρκέσει ο μισθός με τα γραφεία που έχουν στην Αθήνα και τις επαρχιακές πόλεις; (Μισθοί υπαλλήλων, ενοίκια κ.λ.).

Σκέφτηκαν όμως ποτέ οι εθνοπατέρες μας, πώς ζει, πώς τα βγάζει πέρα ο φτωχός λαός, οι απόμαχοι της ζωής, με τις συντάξεις πείνας που παίρνουν; Σκέφτηκαν ποτέ ότι η ανεργία, η μιζέρια, η φτώχεια, η αθλιότητα και όσα άλλα, μαστίζουν τις λαϊκές τάξεις και απλώθηκαν εις «άπαν το ελληνικόν;». Ας περάσουν ένα βράδυ, με τα πόδια από την οδό Αθηνάς, ας κατέβουν στο υπόγειο της Ομόνοιας, ας κάνουν μια βόλτα σε καφενεία της γειτονιάς, όπου συχνάζουν χαμηλοσυνταξιούχοι και συζητούν, τί άλλο, τα οικονομικά τους προβλήματα, ας επισκεφτούν ύστερα τις λαϊκές αγορές, για να πιάσουν το σφυγμό του λαού. Και τότε θα είναι πιο προσεκτικοί, όταν δηλώνουν στα ιδιωτικά κανάλια τί έφαγαν (ή μάλλον τί χλαπάκιασαν) στην τάδε οικογενειακή συγκέντρωση ή συνεστίαση!... Τουλάχιστον να μάθουν να σιωπούν, όταν πρέπει.

Κι όλα αυτά προς δόξαν των εκάστοτε κυβερνώντων (γιατί όλοι ίδιοι είναι), οι οποίοι δεν παύουν να λένε, από συστάσεως ελλην. κράτους, πως μέλημα της κυβέρνησης είναι και θα είναι η κοινωνική δικαιοσύνη και η βελτίωση των συνθηκών ζωής του λαού. Και όμως αυτός ο λαός σε παραμονές εκλογών θα τρέξει πάλι στις πλατείες ν' ακούσει τους γραφικούς και γλαφυρούς πολιτικούς όλων των κομμάτων να του αραδιάζουν ένα σωρό φλυαρίες και γλυκανάλατες υποσχέσεις! Ταλαίπωρε ελληνικέ λαέ, πόσο αδύνατη μνήμη διαθέτεις...

* * *

Τώρα, όσον αφορά στην αύξηση του μισθού των βουλευτών, θα

έλεγα τούτο το απλό, τόσο απλό, όσο «απλούς ο μύθος της αληθείας έφυ», όπως έλεγαν οι αρχ. Έλληνες.

Εφ' όσον ο μισθός τους δεν τους ικανοποιεί, ας παραιτηθεί, όποιος θέλει, από το βουλευτικό του αξίωμα, και ας ασκήσει το επάγγελμά του (ιατρός, μηχανικός, δικηγόρος κ.λ.). Όλοι ήξεραν, πριν θέσουν υποψηφιότητα, τί μισθό θα πάρουν και ποια πλεονεκτήματα θα έχουν. Κανένας δεν τους πίεσε να πολιτευτούν. Μόνοι τους το αποφάσισαν και, μάλιστα, παρακάλεσαν τους συμπολίτες τους να τους ψηφίσουν. Ας μη μεμψιμοιρούν τώρα. Τα πράγματα μιλούν μόνα τους. Όταν κάτι δεν σε συμφέρει, το αφήνεις. Περιττά λόγια δεν χρειάζονται «Κοντός ψαλμός αλληλούια». Παραιτείσαι και ησυχάζεις.

Σταγόνες αίματος σε εικόνα της Παναγίας

(Παίζουμε «εν ου παικτοίς»)

Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης

(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 27-3-2001)

Θόρυβος πολύς αυτές τις μέρες στα τηλεοπτικά κανάλια, σχετικά με σταγόνες αίματος σε εικόνα της Παναγίας σε κάποια εκκλησία των Αθηνών.

Γυναίκες, που πρώτες είδαν την εικόνα, μίλησαν για το θαύμα που έγινε. Το επιβεβαίωσε και ο ιερέας της ενορίας.

Πρόσφατα η κ. Στεφανίδου, στο κανάλι «Άλφα», αναφέρθηκε στο γεγονός και ζήτησε τη γνώμη, των συνομιλητών της. Ο κ. Χατζηφώτης γνωστός συγγραφέας, ζήτησε να μάθει σε ποια Μητρόπολη ανήκει η εν λόγω εκκλησία, και όταν του είπαν για το Περιστέρι είπε, εκνευρισμένος

κάπως, να ζητηθεί η γνώμη του εκεί Μητροπολίτη, προσθέτοντας, αρκετά χολωμένος, πως ένα θαύμα μπορεί να γίνει σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όχι όταν το θέλει ο Άγιος ή η Παναγία, αλλά όταν το επιθυμεί ο Θεός.

Άλλος συνομιλητής είπε πως τα τελευταία χρόνια πολλά τέτοια ακούονται. Εδώ δακρύζει η εικόνα της Παναγίας, εκεί ματώνει και έκανε σαφή υπαινιγμό για οικονομικά οφέλη, πράγμα που ανάγκασε τον παπά να πει πως έχουν αρκετά χρήματα.

Στοιχηματίζω: Αν πάει κανείς στην εκκλησία αυτή, θα ιδεί ουρά από προσκυνητές για ν' ανάψουν κεριά για το θαύμα. Ας σόβαρευτούμε όμως λίγο.

Απλοϊκέ και ευκολόπιστε ελληνικό λαέ, ζούμε στο 2001 μ.Χ. (επαναλαμβάνω: στο 2001 μετά Χριστόν) και όχι στο γεμάτο από προλήψεις, δεισιδαιμονίες και θρησκοληψίες Μεσαίωνα. Σύνελθε λίγο.

Ενδιαφέρον, πάντως, θα ήταν να μιλήσουν γι' αυτό οι Ιεράρχες μας κι ο Αρχιεπίσκοπος, γιατί φαίνεται πως ο λαός, αρχομένου του 21^{ου} αιώνα, έχει ακόμη ανάγκη από σαφή διδαχή και καθοδήγηση.

(Σημ. Στο δελτίο ειδήσεων (19 Μαρτ.) άκουσα πως τα δάκρυα της προ ετών εικόνας της Παναγίας, είχαν αναλυθεί στο Χημείο και ήταν...ανθρώπινα. Ο νοών νοείτω για ποιούς λόγους δακρύζει, πότε πότε, ή ματώνει η εικόνα της Παναγίας. Αλίμονο, όμως, στο κατάντημά μας να παίζουμε «εν ου παικτοίς». Οπωσδήποτε, πρέπει να πάρει δημόσιο έπαινο, εκείνος που σκέφτηκε και πραγματοποίησε τη φρικτή πράξη την τρίτη Παρασκευή των Χαιρετισμών της Θεοτόκου!..

Βωμολόχοι και βωμολοχίες

(Το γαρ άκαιρον πανταχού λυπηρόν)

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 13-6-2001)*

«Αρχή σοφίας ονομάτων επίσκεψις» (=εξέταση), είπε ο αρχαίος, Κυνικός φιλόσοφος και μαθητής του Σωκράτη Αντισθένης. Πράγματι, πολλές λέξεις αναφέρονται σε κάποιο πραγματικό γεγονός κι άλλες διδάσκουν ιστορία. Η λέξη π.χ. βωμολόχος είναι σύνθετη από το βωμός + λόχος. Λόχος=ενέδρα και το ρ. λοχάω=ενεδρεύω, παραμονεύω. Πρβλ. φρ. «παντού ελλοχεύουν κίνδυνοι».

Βωμολόχος, λοιπόν, ήταν εκείνος, που παραμόνευε στους βωμούς, όταν γίνονταν θυσίες, για να κλέψει κρέας. Ήταν εκείνος, που περιφερόταν στους βωμούς και έλεγε διάφορα χοντρά αστεία, άλλοτε κολακεύοντας και άλλοτε αστεϊζόμενος, προκαλώντας έτσι το γέλιο με τις αισχρολογίες του, με απώτερο σκοπό να γευθεί κι αυτός κάτι από τα σφάγια, που ψήνονταν.

Από αυτό η λ. βωμολόχος κατάντησε να σημαίνει, γενικά, τον αισχρολόγο και χυδαιολόγο.

Σήμερα ακούει κανείς στο δρόμο, στο θέατρο, στην τηλεόραση πολλές απρεπείς λέξεις και αισχρολογίες.

Νεαροί και νεαρές έχουν αντικαταστήσει τα ονόματα των φίλων και συμμαθητών τους με την τρισύλλαβη εκείνη κακόηχη λέξη. Στο θέατρο, ιδιαίτερα στις επιθεωρήσεις και στην τηλεόραση, οι βωμολοχίες δεν είναι κάτι το ασυνήθιστο, γιατί πιστεύουν πως μ' αυτές θα προκαλέσουν το γέλιο, θα εντυπωσιάσουν, οι ηθοποιοί θα αποσπάσουν χειροκροτήματα, θα αυξήσουν τα κανάλια την τηλεθέαση και θα

καλύψουν τους κενούς, από πλευράς περιεχομένου, λόγους των, με τις γνωστές και ανούσιες φλυαρίες, αερολογίες, προχειρολογίες και αυτοσχεδιασμούς της στιγμής.

Υπάρχουν, βέβαια, περιπτώσεις, που μια βωμολοχία λέγεται αυθόρμητα και δεν χτυπάει άσχημα, όπως εκείνη της αθλήτριας, η οποία, ενθουσιασμένη για τη νίκη της, φώναξε το ανεπανάληπτο εκείνο: «Για την Ελλάδα ρε γαμώτο» φράση που θα μείνει ιστορική. Έχει σημασία τότε και πώς θα πεις μια τολμηρή λέξη ή φράση, χωρίς να γίνεις αηδιαστικός και δυσάρεστος.

Θυμάμαι τώρα κάτι από τα φοιτητικά μου χρόνια. Ο καθηγητής Σταματάκος, σοβαρός και απίθανος Δάσκαλος, μας δίδασκε τότε (1950) τους Αχαρνείς του Αριστοφάνη. Μας είχε κάνει εντύπωση πώς προσπαθούσε με ένα υπονοούμενο, μια αλληγορική φράση, μια χειρονομία, μια αποσιώπηση (στο γραπτό λόγο σε τέτοιες περιπτώσεις βάζομε αποσιωπητικά), να ερμηνεύσει μια αισχρολογία του Αριστοφάνη, και το πετύχαινε πάντοτε με τη σοβαρότητα που τον διέκρινε.

Στους Αχαρνείς, λοιπόν, στ. 30 διαβάζομε: «...επειδάν ω μόνος, στένω, κέχηνα, σκορδινώμαι, πέρδομαι». Μιλάει ο Δικαιοπόλις, που πρώτος πρώτος είχε πάει στη συνέλευση. Και ο Σταμ. ερμηνεύει: «...αναστενάω, χασμουριέμαι, τεντώνομαι... Μόνος του ήταν ο άνθρωπος, συνεχίζει ο Σταμ. και το χασμουρητό, το τέντωμα των χεριών, ίσως να είχε και κοιλόπονο,...τα λοιπά νοούνται». Ο Σταμ., χωρίς να αισχρολογεί, ήξερε να ερμηνεύει τον αθυρόστομο Αριστοφάνη στους φοιτητές και φοιτήτριες.

Σε κάποιο άλλο κείμενο μας εξήγησε πως η λέξη «όπλον» είχε και τη σημασία του ανδρικού γεννητικού οργάνου. Μην απορείτε, μας λέει, γι' αυτό, αρκεί να θυμηθείτε το γνωστό εκείνο: «Μαριώ μου, τα κουμπούρια σου...», επειδή κι αυτά, όπως και τα πιστόλια (κουμπούρια) των αγωνιστών του 1821 προεξείχαν και προβάλλονταν από το σελάχι

(ζώνη) τους». Ο Σταμ. είχε γίνει σαφέστατος.

* * *

Ο καθηγητής Φαίδων Κουκουλές ήταν πολύ σοβαρός, πάντοτε σκεπτικός, σκυθρωπός και λιγομίλητος. Πολλές κουβέντες δεν σήκωνε. Ο λόγος για τη διαπόμπευση στο Βυζάντιο. Συνήθιζαν τότε, μετά την καταδίκη για κλοπή, εμπρησμό, μοιχεία κ.λ. να τους διαπομπεύουν προς παραδειγματισμό των άλλων! Τους ανέβαζαν δηλ. σ' ένα γάιδαρο καβάλα, συνήθως ανάποδα, και τους περιέφεραν στους δρόμους της πόλης. Ο κόσμος τούς αποδοκίμαζε και τους πετούσε κατάμουτρα ακόμα και αποπατήματα, τα οποία, όταν δεν έβρισκαν το στόχο τους, λέρωναν το γάιδαρο. Και τότε, θυμάμαι, αντήχησε στο αμφιθέατρο η βροντερή φωνή του Κουκουλέ: «Η σημερινή φρ.: του' χεσα το γάιδαρο, απ' εδώ προέρχεται». Ο σοβαρός Κουκ. αναγκάστηκε να την εκστομίσει (Βλέπε σχετικά: Φ. Κ. Βυζαντινών βίος και πολιτισμός, τ. Γ' σ. 200).

Σε άλλες περιστάσεις, ο καθηγ. Τωμαδάκης μιλώντας για κάποιο Βυζαντινό συγγραφέα (δεν θυμάμαι ποιον), μας ανέφερε αυτολεξεί την παρακάτω φράση του, με την οποία εκείνος είχε χαρακτηρίσει καταλληλώς και επιτυχώς μια γυναίκα της εποχής του: «Εμπροσθεν μεν Τεσσαρακοστή, όπισθεν δε Πάσχα». Φυσικά, γελάσαμε όλοι.

Ανέφερα τα παραπάνω, όχι για να συγκρίνω την τότε εποχή με τη σημερινή. Ο χρόνος κυλάει, οι συνήθειες μεταβάλλονται, ο τρόπος ζωής αλλάζει. Νέες καταστάσεις, καινούργιες προσαρμογές. Κανείς δεν αντιλέγει.

Κάποιο όμως τακτ, μια αυτοσυγκράτηση, κάποιος σεβασμός προς το νοήμον κοινό, δεν βλάπτει· τουναντίον, επιβάλλεται και χρειάζεται. «Το γαρ άκαιρον πανταχού λυπηρόν», έλεγαν οι αρχαίοι Έλληνες.

Δικαιολογημένη, βέβαια, η αυθόρμητη φράση του Κουκουλέ,

καθώς εκείνη της αθλήτριας, ακόμα και η απάντηση «merdes» (=σκατά), που έδωσε με τον τηλεβόα ο Γάλλος στρατάρχης Μπαζαίν στους Γερμανούς, που τον είχαν εγκλωβίσει με το στρατό του στο Μετς (1870) και του φώναζαν να παραδοθεί. Από το σημείο όμως αυτό μέχρι το άλλο άκρο, να λέγονται δηλ. τέτοιες ή παρόμοιες γλυκανάλατες φράσεις, χωρίς σοβαρό λόγο και αιτία, υπάρχει μεγάλη διαφορά.

Αυτά εν ολίγοις. Αν τώρα κι εγώ με τη σειρά μου, στο λεπτό αυτό θέμα, άθελά μου και κατ' ανάγκη, δεν κατάφερα να αποφύγω τις βωμολοχίες... ζητώ συγγνώμη από τους καλούς αναγνώστες.

Ο Βελή Γκέκας της περιοχής

*Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης
(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 6-7-2001)*

Μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο οι σχέσεις των δύο υπερδυνάμεων, Αμερικής και Ρωσίας, ήταν, πολλές φορές, τεταμένες και οξυμένες, το όλο κλίμα εχθρικό και καχύποπτο και καθεμιά απ' αυτές εξοπλιζόταν με τα πλέον σύγχρονα όπλα, για ν' αποτρέψουν κάθε ενδεχόμενο, που θα μπορούσε να δημιουργήσει απρόβλεπτες και επικίνδυνες καταστάσεις.

Η Τουρκία, σύμμαχος της Αμερικής, ήταν και είναι, από γεωγραφικής πλευράς, σε πλεονεκτικότερη θέση από την πατρίδα μας. Γι' αυτό ΝΑΤΟ και Αμερική εγκατέστησαν περισσότερο σ' αυτή παρά σε μας τις νατοϊκές στρατιωτικές βάσεις, ως προειδοποίηση και απειλή κατά της Ρωσίας.

Η Τουρκία, σταθερή πάντοτε στην εξωτερική της πολιτική και τις επεκτατικές της διαθέσεις εκμεταλλεύτηκε δεόντως τη θέση της και αντλούσε διαρκώς από τις Η.Π.Α τεράστια κονδύλια για τον εξοπλισμό

και την αναδιοργάνωσή της.

Η Ελλάδα, που είχε τόσες και τόσες χαίνουσες πληγές από τον ελληνοϊταλικό πόλεμο, η πατρίδα μας, που τα παιδιά της, άλλα άφησαν τα κόκκαλά τους στα βουνά της Αλβανίας και άλλα γύρισαν πληγωμένα και με κομμένα πόδια από τα κρυοπαγήματα, η Ελλάδα που είχε καταστραφεί και ερημωθεί εξ αιτίας του εμφύλιου πολέμου και είχε τόσες ανάγκες για την ανοικοδόμησή της και την επούλωση των πληγών της, έπαιρνε από την Αμερική ψυχία μόνο, εν συγκρίσει με την Τουρκία, που δεν είχε πάθει καταστροφές και δεν είχε χυθεί ούτε μια σταγόνα τούρκικου αίματος στο Β' παγκόσμιο πόλεμο.

Κι αν κάποτε ζητούσαμε κάτι παραπάνω απ' όσα παίρναμε, οι Τούρκοι ηγέτες εναντιώνονταν· κι εκείνοι, για να μη δυσαρεστήσουν το χαϊδεμένο τους παιδί, υποχωρούσαν στις πιέσεις τους, πρόθυμοι πάντοτε να ικανοποιήσουν τις οικονομικές τους ανάγκες.

Θυμάμαι μια γελοιογραφία του Δημητριάδη σε Αθηναϊκή εφημερίδα, που παρίστανε γεωγραφικά τις δύο χώρες, και εδώ έπεφταν αραιές και που μερικές σταγόνες βροχής (λίρες), ενώ στη γειτονική χώρα η βροχή έπεφτε με το τσουβάλι.

* * *

Εδώ και μερικά χρόνια η Ρωσία, ως υπερδύναμη έπαψε να υπάρχει και θα περίμενε κανείς ν' αλλάξει και η στάση του ΝΑΤΟ και της Αμερικής προς την Τουρκία, η οποία με την ίδια τακτική συνεχίζει να είναι ο καλός και πιστός σύμμαχός τους. Οι σχέσεις της με την Ελλάδα πολλές φορές οξύνονται και οι προκλήσεις και οι παραβιάσεις του εναέριου χώρου στο Αιγαίο συνεχίζονται. Και όλα αυτά συμβαίνουν γιατί έχουν την υποστήριξη της Αμερικής. Και όμως τα ανθρώπινα δικαιώματα καταπατούνται στη γειτονική χώρα, φυλακισμένοι πεθαίνουν από

απεργία πείνας, αλλά όλα αυτά περνούν απαρατήρητα. Και η Τουρκία, «l'enfant gâté» της Αμερικής, όλο και αποθρασύνεται. Επέμειναν πρόσφατα να μην εγκατασταθούν ρωσικοί πύραυλοι στην Κύπρο και το πέτυχαν με τη σκανδαλώδη επέμβαση της Αμερικής, ωσάν να μην έχει δικαίωμα μια χώρα να κανονίσει την αμυντική της θωράκιση.

Στις βραχονησίδες «Ιμια» λίγο έλειψε να είχαμε πολεμική σύγκρουση (μας έριξαν ένα ελικόπτερο, κι ας λένε ότι έπεσε λόγω βλάβης), αλλά επενέβη η Αμερική και μας έβγαλε από το αδιέξοδο και εισέπραξε γι' αυτό ένα μεγάλο ευχαριστώ από το γενναιότατο πρωθυπουργό μας! Ελλάς το μεγαλείο σου!...

Είπαμε ότι η Τουρκία διαρκώς προκαλεί, η Ελλάδα υποχωρεί. Ο Γ. Παπανδρέου προσπαθεί να δημιουργήσει κλίμα προσέγγισης των δύο χωρών ακόμη και με ζειμπέκικα, τα οποία αφήνουν ασυγκίνητους τους Τούρκους Δερβίσηδες.

Κοντολογίς: Η Τουρκία εκμεταλλεύεται τη γεωγραφική της θέση και εξακολουθεί, δυστυχώς, να παριστάνει, σε Ευρωπαίους και Αμερικανούς, το Βελή Γκέκα της περιοχής.

Δίνος βασιλεύει, τον Δία εξεληλακώς

(Αριστοφ. Νεφέλαι, 828)

Γράφει ο Νικ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης

(Εφημ. «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 19-10-2001)

Πολλά τα δεινά κουνέν ανθρώπου δεινότερον πέλει..», δηλ. πολλά είναι τα θαυμαστά, και όμως τίποτε δεν υπάρχει πιο θαυμαστό από τον άνθρωπο. Το Α' αυτό Στάσιμο της Αντιγόνης του Σοφοκλή αποτελεί έναν

αληθινό ύμνο στο ανθρώπινο πνεύμα, που είχε κάνει μέχρι τον 5^ο π.Χ. αιώνα καταπληκτικές κατακτήσεις. Παντοδύναμος ο άνθρωπος, σύμφωνα με τη Σοφόκλεια Μούσα. Υπέταξε την άγρια και τρικυμιώδη θάλασσα, έγινε κυρίαρχος της στεριάς, εδάμασε τη φύση και το ζωικό κόσμο, διαμόρφωσε γλώσσα και έναρθρο λόγο, ανέπτυξε επιστήμες, φιλοσοφία, καταπολέμησε ασθένειες, αλλά στάθηκε ανίσχυρος μπροστά στο θάνατο κι ούτε μπόρεσε να κατακτήσει την Αρετή.

Ο Σοφοκλής με τις διαπιστώσεις του της εποχής εκείνης, μας δίνει αφορμή να κοιτάξομε τον κόσμο σήμερα, στις αρχές του 21^{ου} αιώνα. Τεράστιες οι κατακτήσεις του ανθρώπου στον τεχνολογικό τομέα, μεγάλη η υλική και διανοητική πρόοδος, η οποία όμως δεν συμβαδίζει με την ηθική και ψυχική του πρόοδο και καλλιέργεια.

Καυτό το ερώτημα: Τί γίνεται γύρω μας τα τελευταία χρόνια; Πόλεμοι, δολοφονίες, εγκληματικές πράξεις.

Ο άνθρωπος έχασε την πυξίδα της ζωής. Βαδίζει στα τυφλά, αυτοκαταστρέφεται. Δεν υπάρχει μέρα που η τηλεόραση να μην παρουσιάζει δολοφονίες, ληστείες και όσα άλλα βδελυρά, ειδεχθή και αποτρόπαια. Κι αυτά τα δείχνει, δυστυχώς, κατά κόρον, πολλές φορές, για να μη χάσει το κοινό τα απαίσια αυτά θεάματα. Βαρεθήκαμε π.χ. να βλέπομε επί σειράν ημερών το ξυλοκόπημα των γυναικών στο Αφγανιστάν. Έλεος πια. Η αντοχή έχει και τα όριά της.

Φοβερό το πλήγμα κατά των Η.Π.Α. Χιλιάδες τα αθώα θύματα. Ήδη άρχισαν ανελέητοι βομβαρδισμοί στο Αφγανιστάν. Οι βόμβες πέφτουν βροχηδόν. Πολλά και εδώ τα θύματα του άμαχου πληθυσμού. Πού θα καταλήξει αυτός ο πόλεμος, αν σιγά-σιγά χρησιμοποιηθούν πυρηνικά, βιολογικά, χημικά όπλα;

Από τους Αφγανούς δεν περιμένει κανείς λογική και ορθοφροσύνη. Από τους Αμερικανούς όμως; Γιατί δεν εξετάζουν τα αίτια του κακού; Τί έφταιξε; Το χάσμα είναι βαθύ. Από το ένα μέρος η

ευμάρεια, η αφθονία αγαθών, η καλοπέραση, η ευημερία, κι από το άλλο, χρόνια τώρα, η φτώχεια, η δυστυχία, η καταπίεση, η εξαθλίωση, οι οικονομικές ανισότητες, η πείνα, οι αρρώστιες. Μοιραίως εξανίστανται οι αδικημένοι, οι πεινασμένοι, οι φτωχοί. «Προς τον έχοντα ο φθόνος έρπει» έλεγαν οι αρχ. Έλληνες.

Ποιος Ευρωπαίος και Αμερικανός έσκυψε μέχρι τώρα να ιδεί τη δυστυχία εκατομμυρίων ανθρώπων του τρίτου κόσμου, που μαστίζονται από την πείνα, από έλλειψη νερού, από αρρώστιες και πεθαίνουν κάθεμέρα, μικρά παιδιά, από έλλειψη φαρμάκων;

Γιατί, τόσα χρόνια τώρα, Αμερικανοί και Ευρωπαίοι, δεν δίνουν λύσεις σε εκκρεμή θέματα, όπως το Παλαιστινιακό, Κυπριακό και τόσα άλλα, που αποτελούν κίνδυνο εκρήξεων πολέμων; Αλλά τα πράγματα αφήνονται έτσι στην τύχη τους και έρχεται στιγμή που εκρήγνυνται μόνα τους. Και τότε βία στη βία, αντίποινα και εκδίκηση.

Και ρίχνουν, νύχτα μέρα, βόμβες ολέθριες, όχι κουφέτα, ούτε αγιασμένο άρτο.

* * *

Παντού λοιπόν κοινωνικές αναταραχές, πόλεμοι, σύγχυση, φανατισμοί, παραλογισμός, ανασφάλεια, πανικός. Ο κίνδυνος ενός χημικού πολέμου πλανάται στον κόσμο και επιτείνει το φόβο, το άγχος, την αγωνία των ανθρώπων. Κι αν γίνει κάτι τέτοιο, τότε «έσται η εσχάτη πλάνη χείρων της πρώτης».

Ας ευχηθούμε όμως να πρυτανεύσει ψυχραιμία και σωφροσύνη, αυτοκυριαρχία και ορθολογισμός εκατέρωθεν για να βασιλέψει, επί τέλους, «επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία». Διαφορετικά, η σημερινή συγκεχυμένη κατάσταση φέρει στην επικαιρότητα το στίχο του Αριστοφάνη: «Δίνος βασιλεύει, τον Δία εξεληλακώς», δηλ. ο σίφουνας

(ανεμοστρόβιλος) βασιλεύει, αφού πέταξε έξω το Δία.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Έθιμα του γάμου από τη Βούρμπιανη	1
Ταράμ δουλειά κάνετε.....	7
Χαίρε βάθος αμέτρητον	14
Οι Εβραίοι, οι αιρέσεις του και ο Ιησούς Χριστός	17
Ναι μεν, αλλά.....	22
Audiatur et altera pars	24
Οι πολιτικοί μας	26
Προσοχή στους...Δαναούς με τα προεκλογικά δώρα	30
«Γω κρατίστω»	35
Προεκλογικά τεχνάσματα	40
Ave Caesar	44
Η νέα Κυβέρνηση να φανεί αντάξια των προσδοκιών μας	48
Ηγέτες και ηγεμονίσκοι	51
Τα δείπνα της Εκάτης	55
Το «μήνυμα» του Ρεχάγκελ	57
Περί «σφαλιάρας» ο λόγος και ήθους πολιτικών ανδρών.....	61
Έλληνες, γρηγορείτε!	65
Περί Σατανά, μαγείας και άλλων τινών	69
Η Δημοκρατία στην αρχαία Αθήνα	75
Παρόν και παρελθόν	81
Το πανεπιστημιακό άσυλο	86
Λήθη.....	88
Η αφομοιωτική δύναμη του Ελληνικού Πνεύματος.....	93
Ασέβειας δείγμα τρανό	97
Τα αρχαία Ελληνικά	98
Η αγιοποίηση του Σωκράτη	101
Γλωσσικών ανεπίτρεπτων σφαλμάτων συνέχεια.....	103
Οι τελευταίες στιγμές του Σωκράτη στη φυλακή.....	105
Οι Μητροπόλεις να διαθέσουν χρήματα για αγαθοεργίες... ..	111
«Μιθριδατισμός» και άλλα τινά.....	113
Κοντός ψαλμός αλληλούια	115
Σταγόνες αίματος σε εικόνα της Παναγίας.....	117
Βωμολόχοι και βωμολοχίες	119
Ο Βελή Γκέκας της περιοχής	122
Δίνος βασιλεύει, τον Δία εξεληλακώς	124

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

49857

KON